

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת וישלח תשפ"א

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169

קול
ברסלב
212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי
טעלעפאון מעסידזשינג
אימעיל
347-630-2876
chizikyomi@gmail.com

פסחים - פרק ראשון - אור לארבעה עשר דף ח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (הוספות) קמא

1 **מפני שאור היה יפה לביקה** - לקמיה מפרש מאי מעלווא מאבוקה. לאיהו נבדקת
 2 - לאור שלה נבדקת, ואין עריך להביא לאור הורג כלילה, אלא בודקה ביום, והדיבא
 3 - באיזה מקום בודק לא טיב לא לאור הארובה; אי נמיא להי אריבה - נגד החור
 4 ממש, אמאי לא יהי אבסדרה לדיקין - של חור, ונגעו - של עתיד לצריקה, כאור
 5 של שבעת ימי בראשית יודה. קרינטי - מלשון
 6 כ"י ער פינדי (שנות לד), והדוריקו מדי
 7 הקודש ברוך הוא לו לצריקה, מזוי של הקודש
 8 ברוך הוא וכלו הוריקון פני העצמות
 9 ולא היה אורם שה לאור, אלא נבר בפני
 10 האבוקה. אורי לאהרו - ואדם האוחזו לפניו
 11 הוא בודק, הלכן אין יפה לבדיקה. בעית -
 12 מתיירא שלא יבעיד את הבית, ואין לבו על
 13 הבדיקה יפה. אחי משיך נחוריה - את הור
 14 מנשר מאחריה מביקומו, ואינו דולק בפשיעת
 15 אלא נח במיקום אורח. סימקא אימשיפ - נוסק
 16 וקופץ תמיד, לשון "רוקספסס מלוח" (איוב לו).
 17 כל לאתייה מא - ולא תנא מקום שמנכסין
 18 בו ברי, הורו - שבהחלה העלוניו והתחונניו.
 19 הנבדחים יותר מדאי והנבדחים יותר מדאי, ואין
 20 נחון להשתמש - אין עריך לבדוק, וזה הדיע
 21 - אף על פי שזאת נכון, הוסיא ומשפטי -
 22 עריך לבדוק, אבל שאר נגון שלוח לא הדי
 23 משופטי. יציע - "אפרינגי, על המגדל -
 24 *משפטייר של עין שנותנים להורו כלים
 25 ואוכלים, תוכו עריך בדיקה ולא נגו. ורפת בקי
 26 - שאם היה של חמץ - הבחנות באהלו.
 27 ולולוי - מקום דורה תרגיליו, ורפני - בית
 28 החבן, דמה דרבו של חמץ שכן וכן אחרת וין
 29 ושמן, החולקת - ממעידין אותה במיקום
 30 מוצצה לחלק תשמישי הבית, ואורחא דמילתא
 31 נקט ומפסקת - על הפסק בין שוליה לריקע
 32 כגון שרגילה ונבדחו למטה. קי מקום שדו
 33 מעית - כגון שהכותל עב הדבה, ומפסקת -
 34 שיש אור בין שוליה לבעים. קשיא חורין אחרון
 35 - דקא תנא הבא חורין עריכין בדיקה. הא -
 36 דקתני ליעל לא צריכין - בעילאי ותנאי שאין
 37 נהנה החולקת - בדיקתה בתרא, והוא -
 38 באמצעה, שנודים להשתמש. דמילא -
 39 שנבדחה הדבה, ויש אורי תחתיה הורב - נהנה
 40 תשמישה. דמיתא - אף על פי שיש קטע
 41 אורי - אין נודה תשמישה. כנסתפס - אורי
 42 משתתפס הימנין אין שולחטו - עריך בדיקה.
 43 פעמים שהשמש נכנס להביא וין שטוחה כלה
 44 על חולקתו, ופתו בודי, יש קבני לאביהל -
 45 ודיע הוא תנא שמן עריך לכך וכן בני אדם,
 46 ומביא קודם סעודה, ואין עריך לעמוד מן
 47 השלוח ולביאה. אבל וין - אין קבע לשתייה
 48 פעמים ושתיית סעודה וו) מרובה משל
 49 אמולו, ואין השמש בקי ברוב. עשו אוציות
 50 שבר כנגלו - להצריך בדיקה כנסתפס
 51 באוצרות וין בארץ ישראל, רבין ורגילין בו -
 52 אין קבע לשתייה, אח ברביבי - אין עריך
 53 בדיקה, שכל להם קבע ואמנו, ואין עריך לעמוד
 54 ולהביא באמצע הסעודה. וזויר - אין לודם
 55 קבע ואמנו, וצריך לעמוד ולהביא, בי מלחי - בית המלח, אין קרי -
 56 לבדוק את לא אבנים אלא למראת העין, אבל לא להביגי דין ביניהן, ומתחלה כשהיה הכולל קים - נשתמש בשלוח, וכשהיה נפלי שיש סבת עקבים, שרובן למינא באשפת
 57 ובגלין, בשאין חבל יבול לחפש אורין, ובי מפרש לא רבי שמעון בן קטינה, ותנאי כמה חפשת הבל - נשתמש, וכשהיה נפלי שיש סבת עקבים, שרובן למינא באשפת
 58 בתרה, ובין ומרבין אף למטו - לאו שלוח מצעה הוא, וניוק, וכתיב ונטא - דמתחבין למצה לצריכה, לאו שלוח מצעה הוא? בתמיד.

קמב

סחסימ. פרק ראשון – אור לארבעה עשר דף ח עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל" – (טשינאן) רש"י

סוספות

1 **שׁוּבָה** ליעולם תבא דריז זה צדיק נגור – הרתנת (אבות) פרק ראשון משנה 10: אל תלוי
2 כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פס – היינו כבודאי גונא שאם לא
3 תבוא לו אותה הטובה שזוא מצפ – תודא ומתורטל על הצדק עששה. אבל מי שאינו
4 תודא ומתורטל – דריז זה צדיק נגור. וכן משמע בריש מסכת ראש השנה (ר.א.) ובפרק קמא
5 דבבא בתרא (י.ב.).

6 **מלמד** שתהא מפרך רעה באפי – ומ'את' 1
7 קריש' את ארצך' הטפל לארצך. 2
8 **לכדריבי** – אמי – זאת תמורה השתא 'את' 3
9 למה לי למודש בהליכה ואומר 4
10 רבינו יצחק: דלא נכתב אלא משום דבר שנחוש 5
11 בה, משום חודש דארצך – כתב נמי 'את' 6
12 למדוש, אף על גב דלא אצטרך. 7
13 **רב** דייק היצנות – נראה לרבינו יצחק: דרב 8
14 סבר דאיכא למדק טפי מדיצנות. משום 9
15 דתני ברישא, ושמואל סבר דמעלינות איכא 10
16 למדק, כיון דעלינות ארצותא קאי, ומפשי מה 11
17 הן היצנות.

18 **בקר** תפח בדרך וגו' – בעו מיציה מרב: בי רב דדיירי בבבאנא, מהו למיחי 12
19 קדמא וחשובא לבי רבי? אמר להו: ניתו, עלי ועל צאייר. ניזיל מאי? אמר להו: לא 13
20 דענא. איחמר, אמר רבי אלעזר: שלוחי מצוה אינן ניוזוקין לא בהיותיהן. 14
21 כמאן – כי היא תנא, דתנא, איסי בן יהודה אומר: לפני שאמרה תורה "ולא תמד 15
22 איש את איצדך" – מלמד שתהא פרדך רועה באפי ואין תיה מןקתה, תינגליתך 16
23 מנקרת באשפה ואין חולדה מןקתה. ותלא דברים קל וחומר, ומה אלו שרדך לזוק – 17
24 אינן ניוזוקין, בני אדם שאין דרדך לזוק – על אחת כמה וכמה. אין לי אלא בהליכה, 18
25 בחורה כנזון? למדוד לומר: "פנית בבקר והלכת לאהלך" מלמד דאמרי אהלך 19
26 בשלום. וכי מאחר דאפילו בחזרה, בהליכה כמה ליה? לכדריבי אמי, דאמר רבי אמי: 20
27 כל אדם שיש לו קרקע – עולה לרגל, ושאיין לו קרקע – אין עולה לרגל. אמר רבי 21
28 אבין בר רב אדא אמר רבי יצחק: מפני מה אין פרות גינוסר בירושלים – כדי שלא 22
29 יהו עולי רגלים אומרים: אלמלא לא עלינו אלא לאכול פרות גינוסר בירושלים – דינו, 23
30 נמצאת עליה שלא לשמה. ביצא בו אמר רבי דוסתאי ברבי ינאי: מפני מה אין חמי 24
31 מטרביא בירושלים – כדי שלא יהו עולי רגלים אומרים: אלמלא לא עלינו אלא לרחץ 25
32 בחמי מטרביא – דינו, ונמצאת עליה שלא לשמה. "ובמה אמרו שמי שורות וכו'". מיתרף 26
33 מאן דבר שמהו?! הכי קאמר: כל מקום שאין מנגיטין בו חמי – אין צריך בדיקה, 27
34 ואיצרות יין ואיצרות שמן נמי אין צריך בדיקה. ובמה אמרו שתי שורות במרתף – מקום 28
35 שמנגיטין בו חמי, ובמספתה. "בית שמאי אומרים שתי שורות וכו'". אמר רבי יהודה: 29
36 שתי שורות שאמרו – מן הראין ועד שמי קורה. ורבי יוחנן אמר: שורה אחת כמין גאם. 30
37 תנא פותיה דרב יהודה, תנא פותיה דרבי יוחנן. תנא פותיה דרב יהודה, בית שמאי 31
38 אומרים: שתי שורות על פני כל המרתף. ושתי שורות שאמרו – מן הראין ועד שמי 32
39 קורה. תנא פותיה דרבי יוחנן: שתי שורות על פני כל המרתף, היצוניה רואה את 33
34 הפתח, ועליונה רואה את הקורה. שלפנים הימנה ושלמטה הימנה – אין צריך בדיקה. 34
35 "בית הלל אומרים: שתי שורות החיצונות שהן העליונות". אמר רבי: עליונה ושלמטה 35
36 הימנה. ושמואל אמר: עליונה ושלפנים הימנה. ממי טעמא דרב – דייק "היצונות". 36
37 והא "עליונות" קתניו למעוטי תתא דתרייתא. ושמואל אמר: עליונה ושלפנים הימנה, 37
38 מאי טעמא – דייק "עליונות". והא "היצונות" קתניו למעוטי גוייתא דגוייתא. רבי 38
39 תנא תני פותיה דרב, וכיליהו תנאי חנו פותיה דשמואל. והלכתא פותיה דשמואל. 39

משה

שורת חבית אחת למטה מן העליונה היא משורה החופה כנגד הפתח. והיא פתח לאו כנגדו ממש קאמר, אלא הכולל שהפתח בו רבי קרי. עליונה ושלפנים הימנה – בגג החבית
ברך שתי שורות על פני כל המרתף. מאי טעמא דרב – דלא בעי למימד עליונה ושלפנים הימנה כמשמעותיה דמתניתין. דהא מתניתין עליונות קתני. וייק היצונות – ואותה שלפנים
לאו היצונה היא, וקא סבר רב דתנא דמתניתין בחיצונות דק בלישניה, אבל בחיצונות – לא דק בלישניה. תנא דתתייתא – כגון שלישיית ושחתיית. ושמואל דייק עליונות – והא
של מטה – לאו עליונה היא.

משה

משה

פסחים - פרק ראשון - אור לארבעה עשר דף ט עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (טשינאליץ)" קמח תשנ"ו

משנה אין חוששין שמא גיריה חוללה בו - אין חוששין כשבדק וזית זו וזבא לברוק
 ש זמנו בתוך שבא לברוק זו גיריה חוללה חמץ למקום הברוק, ועירבנו לחזור
 ולברוק, שאם בו - שבאת לחוש עליו - הרי גם מחצר חצר ש' בני ברקת
 קודם לחביו, ולאחר בדיקתו הביאה חוללה חמץ מחצר חביו לחצר, ואין לברק סוף.

ולאו חצר ממש קאמר, אלא כל בתי החצר קרוי
 חצר. **גמרא** אין חוין - שהביאתו לכאן -
 חיישין שמא עדין הוא כאן, ורצין לברוק. במסכת
 ואמאי נמא אבילותה. פי לא תגן - לבוסת
 אלהות: מדרות הגנים טמאין, מפני שקוברין
 נפלים בתוהו, והגנים טמאין במיתות אהן
 כאלו לברק, ולרבי שמעון מן יודו נמי, דאמר
 קרי הגנים אינם טמאין בנגע ומטא - מודה
 הוא דלא אימנע אלא ממוטאת אהל, דלא
 מקרי אדם. וכפמי רשות הגוי ברוח המזרח
 צידך בריקה - לכשיצא הגוי וירצה ישראל
 לרוד בו, פי יום. ובי גיריה חוללה, ואף על פי
 שאין עמו אשה - לפי שחוללה הוא על הנותן
 וכל מקום שחזור חוללה יבולין לחלוק אין
 ציידין בריקה - שאם השתלף שם, הטהרו
 ואבילותה. הא - דאחלוה בבשרא מדי, הטהרו
 דאי אבילותה, דלא משתיליה. **היא סמי** -
 כלומר: מאי קשטאי? אי נמי אורחא דמשיבא
 בשיבא - ליכא לן למישח התם מדי. דהתם
 חששא בעלמא גרידא: אימור היה אימור, לא היה
 הלך היבא דשבתא חוללה - תלינן לקלא.
 אמרינן: אי תמצא לומר היה - אימור
 אבילותה, וספק אבילות יבול חוללה מדי ספק
 השלכה, אבל הכא נבי חמץ, דקטאי לך היבא
 דחזון גיריה נמי טמא אבילותה, דאי ויהי. פי
ישר דאבילותה - הדי ספק ביעתה ודאי ספק
 היה כאן, ואין ספק הוטר מוציא את הבית הזה
 מדי דאי אימור. מנחה - ויהי יבין -
 דנרצין הן, שהיום נתבררה. והיא האב - רבין
 דמזרחון הן, ורין חן בבית. דכל מנחה בבי
 היא, ודאי ביביל - דהא נגזרה מלאכתה, ודאי
 פי הבית, והל שם טבל עליון משעה שראה
 בני הבית. ספק עישון חביו זה, וישאל
 ואני ספק הא ומוציא פירות הללו מדי דאי
 טבל - שישנה דרום חברים משעירי הם מדי.
 קודם משיחם מתחת ידו. התם ודאי ודאי ספק
 - כי היכי דפשיטא לן דטבילי מעיקרא - הכי
 נמי פשיטא לן דשיעריהו, ואין גמגום ודאי ארז דרום ברוב, אלא חוקה ודאי על כל
 החברים. **אין בנית אימא ספק הוא** - כי היכי דפשיטא לן אי שיערנו אי לא
 שיערנו - הכי נמי איבא לספקי אי חל עליהו שם טבל משלם אי לא, ומעיקרא
 אימור לא טבול, ואף על פי שחן ממזרחון ובתוך הבית - אימור עבד דכרבי
 שאנטי שהבטיה לביב במוץ שלם ואחר כך דש ומנחה, וחבת הטבל חלה בריאת
 פי הבית, בבכא מיצא "השבור" (מפג), חן בריאת פי הבית לא נגזרה מלאכתן
 לחיל עליו שם טבל, וכשנרמ מלאכתן - בכך בתוך הבית הוא, ואין אלו פי הבית
 אלא כשבנדך דרך פתוחה. כדנטיא: חסידיה דראשונים היו מבטלים פירותיהן דרך
 סתוקמהו כן לחיטין במושע, וכעשי מבטלין דרך גזת דרך חצרות וקפיות לבית
 כדי לפטרן, הלכך לא חילי עלייהו שם טבל, ומזרח הושר היה לאוכלו אבילות קבנ.
 ולי ומנא ודאי דלא חילי עלייהו מיבאל אבילות שראי, אבילות קבנ מרחא ליתסור -
 דהא דומיארא אבילות קבנ קודם קביעתה נרין וגמר מלאכה מדרבנן הוא, ובגוי איסור
 דרבנן סמכין אחוקה חב' שיערין, כדי שתאה בהתהו אבילות - ואפילו קבנ, ודכל
 שם ונאן שם שורגו של בעל עליו - איא איסור אבילות שראי, אבל אבילות בהמה לא
 גזר לה משה אבילות קבנ, ונתן במסכת פאה פרק ראשון משהו חז' מנאכל לבהמה
 ולחה ולעפות ופטרון מן המשערת עד שיעור. אבל למנאכל אדם, נדי ודאי טביל
 מארייתא - מרחו אפילו קודם מירוח אסור לאכול קבנ כבולו. גמרא מפני - אינשי
 אלנא, אכלנא, אכלנא עשהו. **ובא**

אין חוששין שמא גיריה חוללה - ואם תאמר: הוא מירשא שמעוני, דקתיב: כל מקום שאין
 מבטלין בו חמץ - אין צריך בדיקתו חרין דהוה מוקמינן בשאין חוללה וברדלס יבולין
 לחלף שם.
כל מקום שחוללה וברדלס חזיר משיינן שם אבן צריך בדיקה - אמור רבינו יצחק, דבתנים
 מותרין ליכנס בבתי גוים אפילו אין חזיר חוללה
 מצויין שם, שמשום דהניא מתספתאן דאין מדרות
 העברד כוכבים בוצעה לארץ.
בבשר לא משייירא - אמור רבינו חז' דהייט
 דוקא בשר נפלים דרכיך, דהא בפרק
 ושניו דרבא קמא (גיט' רש) חשיב חזיר שאכל
 בשר - אבילות על ידי החוק, **ואם** חוללה
 היה אימור אבילותה - ואם תאמר: הוא מדרות
 הגנים שמהו היחיד הן, ותנן במסכת טהרות (פרק
 שיש משנה ד':) כל מקום שאחזה לברכה ספק
 ספקות וספקי ספקות - ברשות היחיד טמאו רש
 לומר: דלא ידעי מדי ספיקא לא ספיקי ספיקי דימאי
 אית לן למימר שראו בו נפול דמדי לברכה דימאי. אי
 נמי: אימור אבילותה עדיף משאר ספקות, דספק
 הרגיל הוא, וקרוב לודאי, ותרי, דאפילו מדי
 הודא בני למימר שיראה או הספק, **כדי** שתאה
 בהמה אבילותה - ותתמה: ומכל מקום ודאי היא
 טבל מדרבנן לענין אבילות קבנ, אפילו הבטיה
 במוץ שלה. כדאמר: כדי שתאה בהמה אבילותה,
 שמשעט אביל דהא עצמו - אסור, ותבטלסות חבאי.
 ומיחייז לה בפרק קמא רביעא (גא), דבטיס לבית
 שבולין לעשות מתי סמי - אוכל מןו שראי,
 ופטר, וקתיני ספק ומוציא מדי דאי רבנן,
 וחשיב להו בחוקת מתוקים, בני חמץ, אמאי לא
 אתי ספק ומוציא מדי דאי רבנן רבנן,
 דמארייתא בבטול בעלמא טביל אורחא ומנא
 יצחק: דמתניתין איידי בשלא ביטלו, דהיי ודאי
 דארייתא, ועד אמור רבינו יצחק: דאי קאמר
 דהיי ודאי בחוקת מתוקין - היינו בתוך דלא חוו
 אלא לבהמה, דהא דרצין בהמתם בפרק דיי
 שמשעט (ט' סב) אמאי קאמר מירוח הגוי
 אינו פטר משום בעלי בסיס, פירוש: עשירין
 שמוכרין בהנאות קודם מירוח, וחרתין וקתיני
 מןו אחיי מירוח - תרומה נמי, אפשר דבעידי
 כרבי אשישי, וכו', משמע דלגמרי פטורו חביו
 פירושו: דכלו חביו כרבי אשישי, ואפילו דמנאכל
 בהמה - מה העוילו אחמיס בתוקתין.

משנה אין חוששין שמא גיריה חוללה מביט לכות
 ומקומם למקום, דאם פן מחצרו לחצר ומעור לעור
 אין לדבר סוף. **גמרא** מעניא - דלא חוין
 דישקל, והא חויןא דישקל - חיישין, ובעי בדיקה.
ואמאי? נימא אבילותיה! מי לא תגן: מדרות הגנים
 בטמאים. וכמה לשהה פגדו ויהא הפגור צריך בדיקה
 - ארבעים יום, ואף על פי שאין לו אשה, וכל
 מקום שהחוללה חזיר וכולין לחלוק - אין צריך
 בדיקה! אמר רבי יודא: לא קשיא; הא - בבשר,
 והא - בלחם. בבשר - לא משיירא, בלחם -
 משיירא. אמר רבא: והא? מצינא לחם - התם -
 אימור היה אימור לא היה, ואם המצינו לומר היה
 אימור אבילותה, אבל הכא - הודאי דחוינא דישקל
 מי ימר דאבילותיה? הוי ספק ודאי, ואין ספק
 מוציא מדי ודאי. ואין ספק מוציא מדי ודאי!
הא תניא: חבר שמת והניח מנחה מליאה פירות,
 ואפילו הן בני יומן - הרי הן בקוהת מתוקין.
והא הכא, הודאי מבילי הגי פירי, וקפס מעושירן
הספק לא מעושירין - וקתיני ספק מוציא מדי ודאי!
הא רבא ודאי ודאי הוא, הודאי מעשירי, פרדי בי חביו
חזוניה, דאמר רבי הנינא חזוניה: חתקה על חבר
שאין מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקין, ואי
בעית אימא: ספק וקפס הוא, דילמא מעקרא אימור
דלא מבילי, רבבי אישעיא, דאמר רבי אישעיא:
מירי ארם על תבואתו ומכניסה במוץ שלה, כדי
שתאה בהמתו אוכלת וקפטרון מן המשערת, ואין ספק
מוציא מדי ודאי! והתניא, אמר רבי יהודה: מעשה
שבפחתו של מנין אחד בריומן, שהמילה נפל לבור
ובא

כדי שתאה בהמה אבילות - משמע דבטבל שראה פי הבית אפילו בהמה נמי לא אבילה,
 ותימה לרבינו יצחק: מאי שנא משאר הנאה דרשיהו דלא מנינו טבל שחזו אסור
 בהנאות ויש לומר: דרשינן ביבמה מוליקיין (שבת כ"ג רש"י) בני מן מוליקיין בטבל טמא
 משום דכתיב יאת משמרת תרומתי - בשתי תרומות הכתוב מרוב, אחת שהורה ואחת
 שגזאה. מה שחזרו אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך אין טמאה כן, והיינו דחלקה, והדי
 נמי שחזרה ממטאה. מה טעמה ותימיה בהחלק קודם הרמה - אן שהורה, וכן חולקה
 לבהמה, וכל הנאה של כיליה, ומבא נמי ידעין דאין ישראל מנאכל לבהמתו כרשני
 תרומה, ורשי לא פירש כן בשבת.
בשפתהו ש מצינו ובא חן החצין לידע אל זכא נקבה - מנאן אלו לחובית דרשפה
 שנטמאה בלידה - דשמא של בגריחה היה. מידה, שחורת בתנים אמרינן
 בהיא: דבר אל בני ישראל - אין לי אלא בני ישראל, מנין לרבות גירות השפה
 משחורתן ושאין משחורת - תלמוד לומר "אשה", וחס פריך בפרק תעביל (בבמות ע"ב)
 ושם: מי מצית אמרת תרומה כתיב הכא, והניא דבר אל בני ישראל, גירות השפה
 משחורת מנין - תלמוד לומר "אשה", והא דנפק חלם משחורת - לאו לעשיתי שאין
 משחורת, אלא קריב ברחימאי, משום דלא קריי אלא משחורת בסיסין; וי' למלאך
 דעתך לתרומה - משחורת בנות מיכל תרומה ניתנה ושאין משחורת אבילה שפיר אם
 היא של בן, ואמור רבינו יצחק: דבתן שטהו היה, דאפילו אם נאמר של בגריחה היה, וכן
 זה קרוב וזה - לא היה לו לטמא, דאמרינן בחרות בתנים דאין בן טמא נפלים,
 דדיבא דאמי ואמו בניו קיימא, ועד: דבאן לא היה למצור נטמא.

קמו
חסמים. פרק ראשון –

1 כפך נרדוה היא טעמא – אם תאמר: האי דו חבא קאי א' ברשות הרבים – אפילו
2 בספיא אחת טהור, ואי ברשות היחיד – נאי משני שחיטלה כמין נפל לבור, והתנן
3 (מדרות פרק שני משנה ז') כל ספיא דספיא וספיא דספיא: שאתא יכל לדרכות ברשות היחיד
4 – טמא וזי לומר: גרירת חולדה וברדלס וזי ספק הרגיל, כפרישתי לעיל. אמר רבנו
5 יצחק דרביך נרדוה דרגלי הבתן וזי ברשות

6 הרבים. לעל כרדך בחירודה ליבא פוחת טפח
7 דאי איבא פוחת טפח – (מפני) מה מועלת גרירה?
8 הוא פוחת טפח מביא את הטהומא. ואין גרילי
9 ברשות היחיד – נחוש טמא נרדוה נגד גרילי
10 וטמאה בוקעת ועולה. ועוד שי לומר: דרגלי בתן
11 ברשות היחיד דתי, ונרדוה ואלכולה הי ספק
12 הרגיל.

13 ולא חולדה לחולדה – היא לא פריך גניושח
14 ליערדל אפילו מביא תחת אדם אן
15 לדרב סוף, דאי אפשר שלא יבדוק אחר קודם
16 מביה, ואיכא למישש טמא ביחאה לחולדה מביא
17 שאין ברוב לבדוק. אלא ממשק למקום פריך.
18 דהיינו בראוה אבות בעצמו. כלומר: ולא חיישין
19 לחולדה באותו בית בעצמו.

20 בשלישה עשר לא משיירא – פירוש: פעם
21 שאינה משיירא, לרביה, והיא רבא אל
22 חזינן – לא חיישין, כיון דאפילו נרדה פעם –
23 שאין משיירא. אבל היבא חזינן – חיישין, כיון
24 דפעמים משיירא. ובארבעה עשר חיישין לעולם
25 משיירא. ואפילו לא חזינן – חיישין, וגיבא בשר –
26 אפילו לא חזינן, חיישין, לעולם לא משיירא.
27 ואחי שפיר אבי ברבי ודאי.

28 היינו תשע גזיות – לפי מה שפירש הקונטרס:
29 לעבן בדיקה – לא יהיא לרבינא יצחק
30 והיכי מליין ראיא מותשע. תרבות דהוי ספיא
31 דארורייתא חילינן לחומרא. והיבא ספיא דרבנן
32 הוא דארורינן בטמון מיהו שי לומר דאינין כיון
33 שלא ביטל. ועוד קשה: רבי תשע גזיות ליבא
34 חזקה הייה, אבל אבא – אבוקא אחזקת ליבא
35 דהא בבדוק מיידי. דאי לא הכי – פשיטא דבני
36 בדיקה ונמצא קבועי אבוקא וליבנן שרביא עבדי
37 לבית המצא קבועי, אי שרי לאלבתי לא לא. ואם
38 תאמר: כי אתא עבדי ושלק מיהו ציבורי, אמאי
39 חשיב ליה קבועי? נאי מני ממצא בפי עבדי.
40 מנמצא בפי גוי דבפיק? וידי גבשה חילין צרוא.
41 ושם) פריך לרב דאמר: בשר שתעלה מן העין
42 אסור, ובמנצא הלך אחר דרוב. ומשני: שמשני
43 בדי גוי ואומר רבינו יצחק: דהבא מיידי כשראית
44 שילקא מן הקבועי. שנולה הספק במקום קבועות.
45 אבל אם לא ראית – היה ליה כפריש, ואילינן
46 בתר רובא. דהא פריך ב'תערובת' (ובחדש גנב).
47 בני וחדש שנחברו בתנאות תמותא או שרי
48 ובסקל, אמאי יתרוו כוליה? כנבשטה ותיידיטה.
49 וינמא כל דפריש מרובא פריש. אף על פי שברב
50 נולד חזקת במקום קבועות – שאני אחת, דלא
51 הוי קבוע גמור, שהאיסור מעורב בהיהר ואינו
52 חשיב כקבוע. אלא כשהאיסור תמותא ליה, מותראייתא לא
53 בני דרובי קבועי. אלא כשהאיסור ידוע במקום ולחכי
54 בני דרובי החם פשוט שנתן חק מן הקבועי מנבנאי.
55 כיון שאין האיסור ידוע.
56 היינו שתי קופות – דף סוגיא דמנמנה בדיקת
57 חמין לרשות קופות לא אתריל דבוקי
58 בשליה דהיגדילי (גימנת פטא.) לוף דשתי קופות
59 כשרבו חזילין על הטרומא. דהא רבתי, ויבא
60 בעי דהם ברביה, ולחידיה אתי שפיר, דומיין ומין ליהויא. וכולה שמשנתא מיידי שחבבר לכ כן גדול וליבא למישר אבלותיה.

וְכַא כְּהֵן וְהַצִּינִין בּו לְיַדֵּע אִם זָכָר הוּא אִם נִקְבָּה הוּא.
וְכַא מְעֻשָׁה לִפְנֵי הַכְּמִים וְיִטְרְוֵהוּ, מִפְּנֵי שְׂחֻלְהָ
וְבִרְדֵּלְסָם מְצֻיִין שָׁם. וְהָא הֵבֵא, דְּוִדָּא הַטְּלָה, וְסָפֵק
גְּרֻוּהוּ וְסָפֵק לָא גְּרֻוּהוּ הֵיחָא שְׁעֻמָּא, וְקָתְנִי סָפֵק
וּמְצֻיִין מִיָּד וְדָא! לָא תִּימָא "שְׂחֻלְהָ נִפְל לְבוֹ" –
אִלָּא אִימָא "שְׂחֻלְהָ כְּמִין נִפְל לְבוֹ" וְהוּי סָפֵק וְסָפֵק.
וְהָא "לְיַדֵּע אִם זָכָר הוּא אִם נִקְבָּה הוּא" תְּקִנְנִי הֵכִי
קָאָמְרִי: לְיַדֵּע אִם רוּחַ הַפְּהִלָּה אִם נִפְל הַפְּהִלָּה, וְאִם
תִּמְצָא לִזְכָּר נִפְל הַפְּהִלָּה - לְיַדֵּע אִם זָכָר הוּא וְאִם
נִקְבָּה הוּא. וְאִיבְעִית אִימָא: הֵתֵם וְדָא וְיִוֵּדָא הוּא, בִּין
דְּחֻלְהָ וְבִרְדֵּלְסָם מְצֻיִין שָׁם - וְדָא גְּרֻוּהוּ כִּתְהִימָא
שְׁעֻמָּא. הֵי שְׁעֻיִין מְשִׁירָא - מְגִירָא מִיְהִית וְדָא פְּרוּסִים
כִּתְהִימָא שְׁעֻמָּא, לִישְׁנָא אַחֲרֵינָא: הֵי דְּוִדָּא אֶבְרָהָם -
לָא אִמְרִינֵן, וְדָא גְּרֻוּהוּ לְחַוְיָוִיהוּ - אִמְרִינֵן. וְגַם
אִמְרִינֵן אִין חֹשְׁשִׁין שְׁמָא גְּרָה חֻלְהָ? וְהָא קָתְנִי
סִיפָא: מַה שְׂמֻשְׁיָר וְיִחְנֵנוּ בְּצַנְעָה, שְׁלֵא הָא צִרְדָּא
בְּדִיקָה אַחֲרֵינָא! אִמָּא אֲבִי: לָא קָשִׁיָא, הָא - בְּאַרְבַּעָה
עֶשְׂרֵה, הָא - בְּשִׁלְשָׁה עֶשְׂרֵה, בְּשִׁלְשָׁה עֶשְׂרֵה דְּשִׁבְחֵי
דִּרְפָּתָא כְּבוֹלוֹה בְּתִי - לָא מְצַנְעָא, בְּאַרְבַּעָה עֶשְׂרֵה דְּלָא
שִׁבְחָה וְרִיבָה כְּבוֹלוֹה בְּתִי - מְצַנְעָא, אִמָּר רַבָּא, וְכִי
חֻלְהָ בְּרִיָּתָא הִיא? דִּירְעָא דְּהֵאָדָּמָא דְּאִבְסִיָּה וְלָא
אִלְפִי עַד לְאוֹרְתָא, וּמְשִׁירָא וְהִמְבַּרְרָא? אִלָּא אִמָּר
רַבָּא: מַה שְׂמֻשְׁיָר - יִחְנֵנוּ בְּצַנְעָה, שְׁמָא תַּטְּוֹל
חֻלְהָ בְּפִנְיֵנוּ, וְהָא צִרְדָּא בְּדִיקָה אַחֲרֵינָא. תְּנִיָּא מְוִתִּיהָ
רַבָּא: הַרְוָעָה לְאִכְּוֹל חֵמִין אַחַר בְּדִיקָה בִּיצֵד עֵינְשָׁה?
מַה שְׂמֻשְׁיָר - יִחְנֵנוּ בְּצַנְעָה, שְׁלֵא תַּבּוּא חֻלְהָ
וְתַטְּוֹל בְּפִנְיֵנוּ, וְהָא צִרְדָּא בְּדִיקָה אַחֲרֵינָא. רַב מְרִי אִמָּר:
וְיִוֵּדָה שְׁמָא יִנְחַ עֶשְׂרֵה וּמְצַנְעָא תְּשַׁע, תְּשַׁע צִיבּוּרִין שְׁל
מְצָה וְאַחַר שְׁל חֵמִין, וְאַחַר עֲבָר וְשָׁקֵל לָא יִדְעִינָן
אִתְּמָא עֲבָר וְשָׁקֵל אִ חֵמִין שָׁקֵל - תֵּינִי תְּשַׁע גְּזִיּוֹת. פִּרְשָׁה
וְהָא וְשָׁקֵל וְשָׁקֵל - תֵּינִי שְׁנַיִם סִיפָא. דְּתַנֵּן: תְּשַׁע גְּזִיּוֹת,
כּוֹלֵן מְזַכְּרִין בְּשֵׁר שְׁחֻמָּה וְאַחַת מְזַכְּרַת בְּשֵׁר נִבְלָה,
לְקַח מֵאַחַת מֵהֶן וְאִינוּ יוֹדֵעַ מֵאַחַה מֵהֶן לָקַח - סְפִיקוּן
אִסּוּר. וּבְמִצְוָא תִּלְף אַחַר תְּרוּב. שְׁנֵי צִיבּוּרִין, אֶחָד שְׁל
מְצָה וְאַחַד שְׁל חֵמִין וְלִפְנֵיהֶם שְׁנֵי בָתִּים, אֶחָד בְּרִיקָא
וְאַחַד שְׁאִינוּ בְּרִיקָא, וְאִתּוּ שְׁנֵי עֲבָרִים אֶחָד שְׁקֵל מְצָה
וְאַחַד שְׁקֵל חֵמִין, וְלָא יִדְעִינָן הִי לְהָא עֵינֵי לָא תִּתֵּי
עֵינֵי - תֵּינִי שְׁנֵי קוֹפּוֹת. דְּתַנֵּן: שְׁנֵי קוֹפּוֹת, אֶחָד שְׁל
חֻלְיָן וְאַחַת שְׁל תְּרוּבָה וְלִפְנֵיהֶם שְׁנֵי סִאָין, אֶחָד שְׁל
חֻלְיָן וְאַחַד שְׁל תְּרוּבָה וְנִפְלוּ אֵלּוּ לְתוֹךְ אֵלּוּ - מוֹתְרִינָן,
שְׁאִינָא אִמְרוּ: חֻלְיָן לְתוֹךְ חֻלְיָן נִפְלוּ, וְתְּרוּבָה לְתוֹךְ
תְּרוּבָה נִפְלָה. אִמְרוּ דְּאִמְרִינֵן: "שְׁאִינָא אִמְרוּ"
בְּתוּבָה

"(שטיינזלץ)
רש"י"

1 וכא כהן וצניין – על שפת הבור. לידע אם זכר הוא או נקבה – וכך קורא או מבני הבית
2 היה, ושלושתו שם להגיד לאמו מה טיבו, והבחין בין טומאת ודירתו לזמי לזמי טומאת
3 ודירתו נקבה. ולא נזכר אותו כהן על אדורת: "לנפש לא יטמא", והצנין בו, בברך, והנפל
4 לא ראה, והטרודוה ממנהיל על המנה. שחולדה וברדלס כפויין שם – וחסות חזק חולדה
5 וברדלס פוחת טפח הוא. ונרדוה לחורי, ולא
6 ואהיל. וזה הפילי – שפיר מלא ורוב, ואם
7 ממצא לומר נפל היה, כלומר: לכל אלו הטרודי.
8 עומד כהן הוא ואינו, ואין לא טומאת ור
9 ולא טומאת נקבה. ואם איראה שדאי חזל –
10 צריכי לראות אם זכר אם נקבה. דהיי גרדוהו
11 ממוחזק תן בכך, ולא דמי לתמניתי. דקתני
12 דא חוינא חיישין, דנדי דרואי אכלה לא אמר
13 – אבל גרדוהו לחור לשע אבמי. כרילם –
14 *אלבסיס, *פמוישיס, ומת שמיא – אור
15 בדיקה מאבילוחו – יניחו בעצמה. בשלישה עשר
16 – ירשא דקתני אין חוששין – בבדוק בשלישה
17 עשר. שמשע פת הרבה לחולדה בתוך הבתים.
18 ואינה חוששת לשירי. וסיפא בוראי תנן כי
19 ארבעה עשר, וכיון ולא חויא לחולדה פת
20 הבתים כמות שהיא גרילה – משירא.
21 וכי חולדה נבאה היא – לת לכת על כך.
22 ולראות את תולה, וידעת שלא יאפד עד היום.
23 ויתבול בפניו – והיבא חזינן – על כרדוך
24 וחישין, וישא שמשע – דהבא דהיא איכא
25 למישש, דהא מוכחא מילוא שנטלה פרוסה
26 אחת. תשע ציבורין – כי פסיקא הלבית וכל
27 ואזא עכבר ושלק – ונכנס לבית אפילו, ולא
28 ידעין אי חמין שקל. וכיון דחוינא – צריכין אנו
29 לבדוק, ואי יולמא מנה ששקל. תשע גזיות
30 דקיימא לן בוד לקמיה, דכל קבוע שנטלו
31 ממוקם קבוע – אין דולכין בו אחר חיוב, אלא
32 הדי הוא כמנהגה על מנחה, וספק איסורא
33 לחומרא. פירש – פרוסה מנחת מן הציבורין
34 לאתן כן חויית, ואינו ידענא מהו מנייהו פירש
35 ואתא עכבר ושלקה ונכנס לבית. היינו סיפא –
36 ומנתינן תשע גזיות, והיבא רלא לקוח
37 ממוקם קבוע – דולכין בו אחר חיוב, ולקח
38 מאחת מהם – בתוך החנות – ספקו אסור,
39 דכל קבוע ממנחה על מנחה נידון, והנפק לן
40 מן אורב לו רקס עליו (בפרק בתרא דיומא)
41 (פ.ד.) ובפרק קמא דכתובות (ט.א.) ומנצפא –
42 בשר דמנצא בקרקע בין העזיות – הלך אחר
43 הדוב, דכל פריש מרובא פריש, דכיון פריש –
44 אין כאן חרות קבוע. שתי קופות – דבר זה אנו
45 יובלין ללמדו ממשנת שתי קופות. דחלינן
46 לקולא. ולפיזין שני סאין – שני פירות. ונפלו
47 אלו חילין שני – הסאין לתוך אלו הקופות,
48 וידוע לנו שהאחד נפל בו ואחד בזה, ואין ידוע
49 אי זה באי וזה בזה. דהיי אלו חתימין – פירות
50 של קופות וחילין מותרין לוד בבחילה, אפילו
51 אין קופה כדי להעלות הסאה באחד ומאה.
52 שאנו אומרים: חילין לתוך חילין נפלו. אלמא
53 חילין לקולא הייתי בתורה ואיסור באיסור, ואין
54 על גב דאיכא למישר איפכא. הכי נמי לקולא
55 חילין, ואמרין: החמין נכנס לשאינו בודק,
56 והמנצה לבדוק.

בתרומה

הלך

פרק ראשון - אור לארבעה עשר דף י עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שביילזנץ)" קצה תוספת

1 הַלֵךְ באחד מתוך ועשה טהרות - הא נקט טהרות ולא קאמר אדם טהור - משום דלגברי
2 אף על גב דרמב"ן קלח בחוקת טהורים - מריבין לזו מניחה הזאה שלא ינע
3 שניהם בתרומה, דאז התרומה טמאה רדיתא, האוכל במיתה, ואם נגעו שניהם באחד תבנס
4 למקדש - חיוב.

5 **בבב** אחת דברי הכל טמאים - נראה דהיינו
6 מורגני דמראיתיה אפילו בבת אחת טהורים.
7 **ספס** על ספק לא על דמי קבעה - ומה
8 לרבינו יצחק מה שייך לדמיו לבקעה
9 דבאט אפילו ליבא אלא ספק אחד - אוקטא
10 לספק טומאה ברשות דרביה, והבא אחת לספק
11 טומאה ברשות היחיד.

12 **ספס** ביאה טהור - פירש רבינו יצחק, דבספק
13 ספיאק פליגי, וכן פירש רבינו חנן במסכת
14 עבודה וזה פרק בתרא (אבא, זכא) לרשי' פירש שם
15 בענין אחר. ונראה לרבינו יצחק דטמאה דרבי
16 אליעזר דמטהר בספק ספיאק - משום 17
17 גמרין מטהר לסמא ברשות היחיד, אלא ספיאק
18 אחת כהנייה, אבל דתי ספיאק - לא, והבן סברי
19 כיון דמן דתמא דבאט ספיאק אחת איה לטהר,
20 דאוקטא אחתה טהרה ואפילו חבי טמא - הוא
21 דתי אפילו בחי' ספיאק.

22 **על** ובדל אכל אשכח פלוגתא דרבי מאיר ורבנן
23 - תימה: אפילו לרבי מאיר, דאימר לעולם
24 היא בחוקת טומאה וכו', ונפקא מינה לטהרות
25 בעשוע על גביה, וכן בדיקה כיון שברק ולא
26 מצא מה עשית אף יעריבותו פתע פניה
27 נני לא נמצא דרשי' פירש: דאפילו לרבי מאיר
28 אמר: אימר עברא אבילה, דבדיקת תמן אינו אלא
29 מאיר ורבנן ויש לומר: דמירי בשלא בטלה
30 וקאמר דלרבי מאיר לא טי' בדיקה, כיון שלא
31 אשכח דהוי בספק לאו דילא ימצא' ויריך לנכסו,
32 וסני אפילו לרבי מאיר, דלא איירי אלא בספק
33 טומאה דאורייתא, אבל הבא בדיקת תמן רבנן
34 -

35 **חולין** ומעשר שני מעורבים זה בזה - פירש
36 הקונטרס: שיבא סלעים בשוה מנה
37 ואומר: כל מקום שהוא מעת מעשר שני - יהיו
38 מחוללים על מעות הללו, וכוונת פניה כן
39 דמניניהו פנייהו יהיה יכול ליקח שיעור מעות
40 מעשה, ואומר: אם אלו מעות מעשר - הרי טוב
41 ואם לאו - כל מקום שתן חרי' חן מחולל על
42 אלו, ורבינו יצחק כן אשר הקשה לפרש רשי'
43 דאין יכול לחלל אסלעים: ובפיר' יחוב' נבא
44 מצינא מהא, אמר: טיבא אטיבא על מחוללין,
45 וס פירשתי.

46 **הניח** עשר ומצא חשע פלוגתא דרבי רובין -
47 דרבי לטעמיה, דאמר: הוא קרב שאבד
48 דהוי קרב שנמצא, וכוין שמצא אחד - אין צריך לרובין, וכוונת פניה כן
49 הקונטרס: ומירי של הכבודת קשרים זה בזה, דומיא דפלוגתא דרבי רובין, דברק קמא
50 דביעה (יב) אמר: מחולקת בכיסים קשרים, אבל כשאין קשרים - דרבי הכל חולין ומעשר
51 שני מעורבין זה בזה, ואף על גב דהשתא אין לחלול בעברים - תלינן קמינסי.
52 **הניח**
53 דהוי קרב שנמצא, וכוין שמצא אחד - אין צריך לרובין, וכוונת פניה כן
54 הקונטרס: ומירי של הכבודת קשרים זה בזה, דומיא דפלוגתא דרבי רובין, דברק קמא
55 דביעה (יב) אמר: מחולקת בכיסים קשרים, אבל כשאין קשרים - דרבי הכל חולין ומעשר
56 שני מעורבין זה בזה, ואף על גב דהשתא אין לחלול בעברים - תלינן קמינסי.
57 **הניח**
58 דהוי קרב שנמצא, וכוין שמצא אחד - אין צריך לרובין, וכוונת פניה כן
59 הקונטרס: ומירי של הכבודת קשרים זה בזה, דומיא דפלוגתא דרבי רובין, דברק קמא
60 דביעה (יב) אמר: מחולקת בכיסים קשרים, אבל כשאין קשרים - דרבי הכל חולין ומעשר
61 שני מעורבין זה בזה, ואף על גב דהשתא אין לחלול בעברים - תלינן קמינסי.

1 בתרומה דרבנן - בזמן הזה, ולא דעינן מי להאי על - או מריבין בדיקה
2 לחרויהו אי לא, הינש שני שבילין - מהא דתנן בני שני שבילין מעינו למיפשט, אחד
3 סמא - קבר מטול בו לרחבו וממלא את כולו, ואין עובר בו שלא יאהלו, והלך ועשה
4 משרות - נגע בטהרות אחר כך, והלך בשני - יודעין על כשבשבל שהלך זה לא הלך
5 זה, והשתא דאי אחד מתן טמא, אם נשאלי -

6 **בבב** כפי רובין, בהמין דאורייתא? או אמרינן?
7 כל אי לרובם ספקו בפני עצמו, טהור, ואין טמא
8 דרו דיכל לרובם, כדמצינן לן בספק טומאה
9 ברשות הרבים ספק טהור, ואם באו בבת אחת,
10 האילו והבדראה אחת יש לנו לומר שמאין אן
11 טהורין, אי אפשר לנו לומר שטהורים אמת
12 - שרדי האחר רדאי טמא, רבי יוסי אומר: כן
13 כן רבין כך טמאין, גרס, מה אחר זה רבי הכל
14 טהורין - אף על פי שכל אחד אומר לפנינו כן
15 היה המצאה ושל חבירי, אבל איני נשאל
16 אלא על עצמי מה הוא עלי, עליו ועל חבירי -

17 מה הוא על שנתנו, רבי יוסי מרמי ליה לכת
18 אחת, ואף על פי שאין שנתון לפנינו - צריך
19 אתה הוראה אחת לשניהן; אן טמאין אמת, אן
20 טהורין אמת, חרי' אין אחת יכול לומר טהורין
21 אמת, כן יהיה מרמי ליה ליה אחר זה -

22 **בבב** חולין ומעשר שני מעורבים זה בזה - פירש
23 האילו ואין כאן שואל אלא אחר, משיבין לה:
24 טהור אמת, שרדי ספקו לפנינו, ומעמד יבין
25 שפך חבירי כשהוא, אבל שנתון לשאלין בתוך
26 כדי שיבא - צריך אתה להשיב לשאלין באחד,
27 וכן תבין שמי אם באו לשאלו זה לעצמו והו
28 בפני עצמו - אמרינן ליה לכל דן אי אתה
29 צריך לתרה, דכיון דבדיקת תמן דרבנן חרין
30 לקולא, ואמרינן ספק טהור, ואי בבת אחת
31 באו - שנתון צריבין בדיקה, ספק על ספק
32 אף על - ראה עכבר שנטל תמן סתור -

33 **בבב** חולין ומעשר שני מעורבים זה בזה - פירש
34 האילו ואין כאן שואל אלא אחר, משיבין לה:
35 טהור אמת, שרדי ספקו לפנינו, ומעמד יבין
36 שפך חבירי כשהוא, אבל שנתון לשאלין בתוך
37 כדי שיבא - צריך אתה להשיב לשאלין באחד,
38 וכן תבין שמי אם באו לשאלו זה לעצמו והו
39 בפני עצמו - אמרינן ליה לכל דן אי אתה
40 צריך לתרה, דכיון דבדיקת תמן דרבנן חרין
41 לקולא, ואמרינן ספק טהור, ואי בבת אחת
42 באו - שנתון צריבין בדיקה, ספק על ספק
43 אף על - ראה עכבר שנטל תמן סתור -

44 **בבב** חולין ומעשר שני מעורבים זה בזה - פירש
45 האילו ואין כאן שואל אלא אחר, משיבין לה:
46 טהור אמת, שרדי ספקו לפנינו, ומעמד יבין
47 שפך חבירי כשהוא, אבל שנתון לשאלין בתוך
48 כדי שיבא - צריך אתה להשיב לשאלין באחד,
49 וכן תבין שמי אם באו לשאלו זה לעצמו והו
50 בפני עצמו - אמרינן ליה לכל דן אי אתה
51 צריך לתרה, דכיון דבדיקת תמן דרבנן חרין
52 לקולא, ואמרינן ספק טהור, ואי בבת אחת
53 באו - שנתון צריבין בדיקה, ספק על ספק
54 אף על - ראה עכבר שנטל תמן סתור -

55 **בבב** חולין ומעשר שני מעורבים זה בזה - פירש
56 האילו ואין כאן שואל אלא אחר, משיבין לה:
57 טהור אמת, שרדי ספקו לפנינו, ומעמד יבין
58 שפך חבירי כשהוא, אבל שנתון לשאלין בתוך
59 כדי שיבא - צריך אתה להשיב לשאלין באחד,
60 וכן תבין שמי אם באו לשאלו זה לעצמו והו
61 בפני עצמו - אמרינן ליה לכל דן אי אתה
62 צריך לתרה, דכיון דבדיקת תמן דרבנן חרין
63 לקולא, ואמרינן ספק טהור, ואי בבת אחת
64 באו - שנתון צריבין בדיקה, ספק על ספק
65 אף על - ראה עכבר שנטל תמן סתור -

66 **בבב** חולין ומעשר שני מעורבים זה בזה - פירש
67 האילו ואין כאן שואל אלא אחר, משיבין לה:
68 טהור אמת, שרדי ספקו לפנינו, ומעמד יבין
69 שפך חבירי כשהוא, אבל שנתון לשאלין בתוך
70 כדי שיבא - צריך אתה להשיב לשאלין באחד,
71 וכן תבין שמי אם באו לשאלו זה לעצמו והו
72 בפני עצמו - אמרינן ליה לכל דן אי אתה
73 צריך לתרה, דכיון דבדיקת תמן דרבנן חרין
74 לקולא, ואמרינן ספק טהור, ואי בבת אחת
75 באו - שנתון צריבין בדיקה, ספק על ספק
76 אף על - ראה עכבר שנטל תמן סתור -

77 **בבב** חולין ומעשר שני מעורבים זה בזה - פירש
78 האילו ואין כאן שואל אלא אחר, משיבין לה:
79 טהור אמת, שרדי ספקו לפנינו, ומעמד יבין
80 שפך חבירי כשהוא, אבל שנתון לשאלין בתוך
81 כדי שיבא - צריך אתה להשיב לשאלין באחד,
82 וכן תבין שמי אם באו לשאלו זה לעצמו והו
83 בפני עצמו - אמרינן ליה לכל דן אי אתה
84 צריך לתרה, דכיון דבדיקת תמן דרבנן חרין
85 לקולא, ואמרינן ספק טהור, ואי בבת אחת
86 באו - שנתון צריבין בדיקה, ספק על ספק
87 אף על - ראה עכבר שנטל תמן סתור -

1 הניח בויתו זו ומנא בוית אחרת פלוגתא דרבין שמעון בן גמליאל ורבנן - ודרבנן עירך
2 בדיקה, דרוששין שמנא עבר עשה ולא ודו שהניח. ולית ליה לרבנן הוא שאבר הוא
3 שמנצא. אלא כרבן שמעון בן גמליאל, דאמר תיבוק כל השהד מילה. אי נמי: אחי אפילו
4 כרבי, ובדיק כרן שאין יודע מנה חברות רעות, ותיריך בדיקה שמנא לא מנא כלום.

5 **שאני** אומר אדם שמנא נכנס לשם - ואם
6 תאמר: דאמר ובפרק קמא דהילול (טו.ב.)
7 גבי עלויות תלין באדם שמנא, ובפרק קמא דנדה
8 (דא.) גבי כבד תרנון ליה גבי הדין ומדף שמנא מנה
9 תחתיה תלין באדם טוהר ותיריך רבינו תם.
10 דאמר בפרק קמא דשבת (טו.ב.) גזרו על ספק כלימס
11 הנמצאים, ולא גזרו על ספק אובליק הנמצאים. וכן
12 נמי: גבי כבד - גרסינן לרב' שטוהר הסירי, שלא
13 יפול על המדף וישמא.

14 **מפני** שדרבו כל תינוק לפר - ומיירי שיש
15 פירורין כדי לה הכבד, ולכן אין צריך
16 בדיקה. ואפילו לרבן שמעון בן גמליאל דאמר:
17 תיבוק כל השהד מילה - הכא גרסינן לרב' יש.
18 שהפירוריס מן הכבד, שהרי מיד נכנס אחריו.
19 מי אמרתין היינו אתה גזרו על הדין - נתפס -
20 ואפילו לרבן שמעון בן גמליאל, דאמר:
21 תיבוק כל השהד מילה - הכא גרסינן לרב',
22 שהרי ודא עת הכבד.

23 **או** ידלמא אחרינא הוא - ואפילו לרבי דאמר:
24 הוא שמנצא הוא שאבר - הכא הויתו את
25 המסתמאן הראשונה בשאר בתי, והוה אחר שימא.
26 **בממוניה** לא אטרחוהו רבנן - פירשהי הכא
27 דוקא, ושמנא יוציאנה או יאכלנה.
28 אבל הכא דאיבא חמץ - אמר לעיל (ד.ב.)
29 ודיחא ליה לאיבוק עליבנא מניה בממוניה.
30 **ואם** לא ברך בתוך המועד - פירש הקונטרס:

31 בשעה ששית. וקשה דלרבי יהודה קרי
32 ליה בעת הדיבור, ולמה שעה לשונות אלא "בתוך"
33 המועד? היינו מתחלת שבע עד סוף המועד.
34 ולתוך המועד ידלמא כרבי שלא יתערב לו חמץ
35 של איסור בשל הדתי ויאכלנו. ורש"י לא רעה
36 לפרש, כן מפני שפירש במשנה דברדוקים שלא
37 יעבור ביביל ריחא.

קוצרין

1 הבית שמנא - כל ביה הבית שמנא, שאני אומר: אדם שמנא נכנס לשם, ושמנש בכל כלי
2 הבית, ויית אתר דכר שפיה - פתח באבדו, וסיים במנצא בוית אחרת. חסור: **מיחסיא**
3 והכי קתני - שאני אומר: אדם שמנא נכנס לשם לאלוהו לפרש. וגבי מנא בוית אחרת -
4 שמנא אדם שמנא נכנס לשם, רבן שמעון בן גמליאל, ורבי חזקוני נמי, לרבנן דרוששין שמנא עבר עשה,
5 וכיון דרוששין לעבד - יש לחוש נמי לא ודו
6 אלא אתר, ולרבן שמעון תולין באדם שמנא
7 שאהוי אתר ושכח, ואין צריך בדיקה. ונכנס
8 **שאני** ונמצא פירורין צריך בדיקה - ואין תולין
9 הכבד בו, שאין דרכו של עבד לפרש, ולא ודו
10 ככר שהניכס העבד, אם תמצא לומר היינו האי
11 ב' - דאי פשטת ליה לרוששין ידלמא אחרינא
12 הוא - ודו לא יציבא לטבעיה שחור ולבן. אבל
13 אי פשטת ליה דלא היישין - אבתי שחור ולבן
14 כמבעיא לך, אי מייבית - והשלימו ממנו ונמלו
15 הוא, והכירי בחוגיה (טו.ב.) אי נקטיה ביה, מנא
16 מרמי ליה מן ידי? ליריחי הוה שקיל ליה - את
17 העבד לעצמו היה מביא, ובכך יעבדני כמחלה
18 - עבד נכנס וכבר בפיו, וחולדה יוצא: כשכנס
19 בן לברוק, ונפיה כבד מנא ועבד מנא, כבד
20 בן נחש - בעיא באנפי נפשה היא, ולא ודו
21 ליתך לנפש, ולא גרסינן אם תמצא לומר. לא
22 אסרחוהו - ויבטל כלבנו. כמפסוק: לשבעה
23 חבר. **משנה** בתוך המועד - בשעה ששית,
24 שהוה מועד הדיבור. לאתרי המועד - משש
25 שעות ולמעלה, עד תחשת. **גמרא** שלש
26 השבתות - שלש לשונות של השבתה, ואידי
27 מציאה, והשבתה, אילמא ככפאן ואילך, הוא
28 דפליגי - ולא במידי אחרינא. דרבי יהודה לא
29 מרירך שלש בדיקות, אלא דבני אמהא. או
30 לארבעה עשר, או שחרית, או בשעת ששית,
31 ורבנן אמרי: אם לא ברך בתוך המועד - יבדוק
32 לאחרי, ויבר וישיא מתי - בהדיא באחד
33 מן השלשה פרקים. לברי אמרנא - לא יבדוק,
34 וגורמין לשלש אידי דעסקי ביה אתי למיכל
35 מניה. משקרב הקיפור - בו ביום יוצאים
36 ומוראים שוקי ירושלמי מלאים קמח וקלי מן
37 החרש למכור, וקודים סוף טוב נקטת ונתון
38 ותיבשת הקלי בתנא.

ההיח גבוית זו ומנצא גבוית אחרת - פלוגתא
דרבן שמעון בן גמליאל ורבנן. התינא: קרדיום
שאבר בבית - התינא קמא, שאני אומר: אדם
קמא נכנס לשם ונטלו. רבן שמעון בן גמליאל
אומר: הבית טוהר, שאני אומר: השאילו לאחר
ושכח, או שמנלו מוית זו והניח גבוית האחרת
ושכח. וית מאן דכר שמויה? חסור: **מיחסיא** והכי
קתני: קרדיום שאבר בבית - הבית קמא, שאני
אומר: אדם קמא נכנס לשם ונטלו, או שהניחו
גבוית זו ומנצא גבוית אחרת - הבית קמא,
שאני אומר: אדם קמא נכנס לשם ונטלו מוית
זו והניחו גבוית אחרת. רבן שמעון בן גמליאל
אומר: הבית טוהר, שאני אומר: השאילו לאחר
ושכח, או שמנלו מוית זו והניח גבוית זו ושכח.
אמר רבא: עקבר נכנס וכפר בפיו, ונכנס אחריו
ומנצא פירורין - צריך בדיקה, מפני שאין דרכו של
עקבר לפרש. ואמר רבא: תינוק נכנס וכפר בידו,
ונכנס אחריו ומנצא פירורין - אין צריך בדיקה,
מפני שדרבו כל תינוק לפרש. געי רבא: עקבר
נכנס וכפר בפיו, ועקבר יוצא וכפר בפיו: מהו?

מי אמרין: היינו אתה דעל, והיינו אתה דנפס. או
דילמא: אחרניא הוא? אם תמצא לומר: היינו אתה
דעל והיינו אתה דנפס, עקבר לכן נכנס וכפר בפיו,
ועקבר שחור יוצא וכפר בפיו מהו? האי דנאי
אחרניא הוא, או דילמא אחרניא מוית?
ואם תמצא לומר: עקברים לא שקלי מהודרי, עקבר
נכנס וכפר בפיו, וחולדה יוצא וכפר בפיה מהו?

החלדה ודאי מעקבר שקלתיה, או דילמא: אחרניא הוא, דאם איתא דמעקבר שקלתיה -
תמצא לומר: אם איתא דמעקבר שקלתיה עקבר בפיה הוה משתפח - עקבר נכנס וכפר בפיו, וחולדה יוצא וכפר
בפי חולדה, מהו? הכא ודאי איהו הוא, או דילמא: אם איתא דאיהו ניהו - כפר בפיו עקבר משתפח הוה געי אשתפוחי.
או דילמא: משום מיעותותא הוא נפל, ושקלתיה? תיקו. געי רבא: כפר בשמי קורה צריך סוקס להודרה או אין צריך? מי
אמרין כולי האי לא אטרחוהו רבנן מין דלא נחית מנפשיה - לא אתי למיכלה, או דילמא: זימנן דנפל ואתי למיכלה. ואם
תמצא לומר זימנן דנפל ואתי למיכלה - כפר בבזר צריך סוקס להעלותה או אין צריך? הכא ודאי דלא עבידא דסקלקא
מנפשיה, או דילמא: זימנן דנחית למעבר צורפיה, ואתי למיכליה. אם תמצא לומר: זימנן דנחית לצורפיה ואתי למיכלה,
כפר בפיו נחש צריך חבר להוציא או אין צריך? בגופיה אטרחוהו רבנן, בממוניה לא אטרחוהו רבנן, או דילמא לא שאנא?
תיקו. **משנה** רבי יהודה אומר: בודקין אור ארבעה עשר, ובארבעה עשר שחרית, ובשעת הבהור. ובתמא אומרם: אם ברך
אור ארבעה עשר - יבדוק בארבעה עשר, לא ברך בארבעה עשר - יבדוק בתוך המועד, לא ברך בתוך המועד - יבדוק לאחר
המועד. ובה שמשיירי יתהונו גביניא, כפי שלא יהא צריך בדיקה אחריו. **גמרא** מאי מעמא דרבי יהודה? רב חסדיא ורבה פר
רב הונא דאמרי תרויהו: כנגד שלש השבתות שבתורה: "לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור", "שבעת ימים שאור לא ימצא
בבתים", "אף ביום הראשון תשביתו שאור מבתים". מתיב רב יוסף, רבי יהודה אומר: כל שלא ברך בשלשה פרקים הללו
- שוב אינו בודק. אלמא: כמאן ואילך הוא דפליגי? מר זוטרא מתיב הכי, מתיב רב יוסף, רבי יהודה אומר: כל שלא ברך
באחד משלשה פרקים הללו - שוב אינו בודק. אלמא: בשום אינו בודק הוא דפליגי! אלא: רבי יהודה נמי אם לא ברך קאמר,
והכא ברהא קמפילגי, מר סבר: מקמי איסורא - אין, בתר איסורא - לא, גזרה דילמא אתי למיכל מניה. ורבנן סברי: לא גזרינן,
ומי גזר רבי יהודה דילמא אתי למיכל מניה? והא תנן: משקרב העומר יוצאין ומוציאין שוקי ירושלמי שהם מלאים קמח וקלי.

שלא

28 חולדה ודאי מעקבר שקלתיה, או דילמא: אחרניא הוא, דאם איתא דמעקבר שקלתיה -
29 תמצא לומר: אם איתא דמעקבר שקלתיה עקבר בפיה הוה משתפח - עקבר נכנס וכפר בפיו, וחולדה יוצא וכפר
30 בפי חולדה, מהו? הכא ודאי איהו הוא, או דילמא: אם איתא דאיהו ניהו - כפר בפיו עקבר משתפח הוה געי אשתפוחי.
31 או דילמא: משום מיעותותא הוא נפל, ושקלתיה? תיקו. געי רבא: כפר בשמי קורה צריך סוקס להודרה או אין צריך? מי
32 אמרין כולי האי לא אטרחוהו רבנן מין דלא נחית מנפשיה - לא אתי למיכלה, או דילמא: זימנן דנפל ואתי למיכלה. ואם
33 תמצא לומר זימנן דנפל ואתי למיכלה - כפר בבזר צריך סוקס להעלותה או אין צריך? הכא ודאי דלא עבידא דסקלקא
34 מנפשיה, או דילמא: זימנן דנחית למעבר צורפיה, ואתי למיכליה. אם תמצא לומר: זימנן דנחית לצורפיה ואתי למיכלה,
35 כפר בפיו נחש צריך חבר להוציא או אין צריך? בגופיה אטרחוהו רבנן, בממוניה לא אטרחוהו רבנן, או דילמא לא שאנא?
36 תיקו. **משנה** רבי יהודה אומר: בודקין אור ארבעה עשר, ובארבעה עשר שחרית, ובשעת הבהור. ובתמא אומרם: אם ברך
37 אור ארבעה עשר - יבדוק בארבעה עשר, לא ברך בארבעה עשר - יבדוק בתוך המועד, לא ברך בתוך המועד - יבדוק לאחר
38 המועד. ובה שמשיירי יתהונו גביניא, כפי שלא יהא צריך בדיקה אחריו. **גמרא** מאי מעמא דרבי יהודה? רב חסדיא ורבה פר
39 רב הונא דאמרי תרויהו: כנגד שלש השבתות שבתורה: "לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור", "שבעת ימים שאור לא ימצא
40 בבתים", "אף ביום הראשון תשביתו שאור מבתים". מתיב רב יוסף, רבי יהודה אומר: כל שלא ברך בשלשה פרקים הללו
41 - שוב אינו בודק. אלמא: כמאן ואילך הוא דפליגי? מר זוטרא מתיב הכי, מתיב רב יוסף, רבי יהודה אומר: כל שלא ברך
42 באחד משלשה פרקים הללו - שוב אינו בודק. אלמא: בשום אינו בודק הוא דפליגי! אלא: רבי יהודה נמי אם לא ברך קאמר,
43 והכא ברהא קמפילגי, מר סבר: מקמי איסורא - אין, בתר איסורא - לא, גזרה דילמא אתי למיכל מניה. ורבנן סברי: לא גזרינן,
44 ומי גזר רבי יהודה דילמא אתי למיכל מניה? והא תנן: משקרב העומר יוצאין ומוציאין שוקי ירושלמי שהם מלאים קמח וקלי.

מסכים. פרק ראשון – אור לארבעה עשר דף יא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קצט תוספות

1 שלא ברצון החיים – דאיבא למיגרו דילמא כי ממסקי ביה אתי למיכל מניה רבי יהודה
 2 אומר כי מותר שלא התיירא לו – קעירה כדרך כל השנה, אלא ביום קטנא קטנא ומגולת
 3 מן הקרקע, ודא איתחא לקערו לפי העומר דתיבי (תקרא ב) "עומר ראשית קערים אלא
 4 דהא, שהיא אותה חלקה לקערה – וזכר אורא לא איתור החדש של ידי שנינו הנעשה, ולא
 5 אתי למיכל. מחינה והתקרה – שהרי קטח
 6 ותנא, ודחי בירום, ובשנתו והתקירוהו
 7 איזה שנה היה שם דלא לית ליה פוטמה
 8 הדאא שנתא; ושיבעין מניח – ולא מותר לטעון
 9 אותו ברוחם של מים, אלא ברוחם של יד, דדחי
 10 שניו לזכור. על גבי נפה – לציור החתון של
 11 נפה, והפר תנפה על פניה, אלא את – חתן –
 12 במנהגו. קוצרין בית השלחין, כדרך חול, קודם
 13 לעומר. ושל בית העמקים – הבתא הגדולה
 14 בין העמקים, וטעמה מפרש התם כחוב את
 15 אומר 'וקצרתם את קעירה והבתא', אלמא
 16 מותר לקערו קודם לעומר, וכחוב את אומר
 17 "עומר ראשית קערים", דמשמע שחזר קודם
 18 לכל קערה. את כיצור? ממקום שאתה מביא
 19 עומר – מאן אתה קורא ותן לו, וממקום שאי
 20 אתה מביא עומר – אתה קורא, ותן פסל כ"ל
 21 הקרבנות (מנחות פהא). אין במיאן אלא
 22 ולא מבית העמקים, ולא מבית השלחין,
 23 ולא מבית העמקים. מפני שתבואה שלחן אינה
 24 מן המזבח, אלא מאיב למפר – את ליבא
 25 התם שניינא, דהא קוצרין קנה, ובגמלו, ולא
 26 מוציין דילמא אתי למיכל. ואוקמינה להיא
 27 רבי יהודה, ומסכת מנחות פברק י"ב
 28 ישמעאל" (נ"א), מדרשני ספא; אנשי ייחוד
 29 קוצרין לפני העומר בו, ולא מותר ביום חבונם.
 30 ואמרין: תאן, שמתעלה ליה רגמו מותר אלא
 31 – רבי יהודה, דהש מבדיל ביילי מיעה – שהרי
 32 לא הורגלו לאכול כל השנה, ואין מותרין
 33 לפשוט ד' להושיט לפיהם, אבל תמן – קוצרין
 34 חן כפר כל השנה. ורבינא אירבען לא משיין –
 35 בתמיה, דלא משניא אלא לרבי יהודה, והא
 36 דרבנן בני קשאיא; דביתמיתין לא גורגין, והתם
 37 קטני לא הורגלו אל הכמים – דמשמע דגור רבי
 38 מאיר, דהוא מבני מלמתיא דילמא אתי למיכל
 39 הוא עצמו מחור עליו לשריפו – אף על גב
 40 דבעלמא ארבעין ברבר שנתון בו שלת, ויבש
 41 לפיו – הבא בבריקת חמץ ליבא למינהו, דהוא
 42 עצמו כל עסקו או בתמין אתי ליבא מחור עליו
 43 לשריפו – אין לך וכוון לאיסור גזול מנה.
 44 ושייל אבילי מיעה – בתמיה, קטח וקני תמן
 45 – ואין אלא ראיין לאבילי, פקלי ואילך –
 46 לארז שנתניש בתנור אין ראו לאבילי,
 47 מקיערא – בעדור רך בקליות, קודם שתיבש,
 48 מאי איבא מימיה. ובי תיבש – זכור הוא על

שלא ברצון חקמים הן עושים, דרבי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: ברצון חקמים היו עושים. ולא קא גזר רבי יהודה קשיא אתי למיכל מניה! אמר רבא: שאני חדש, מתוך שלא התיירא ליה על ידי קטנא – הוא זכור. אמר רבי אבין: תינה בשעת קטנא, מחינה והתקרה מאן איבא למימר? הא לא קשיא; מחינה – ברתא דיה, התקרה – על גבי נפה. אלא הא דתנן: קוצרין בית השלחין ושבעין מניח אלא לא גורגין, ואוקמינא קרבי יהודה, מאי איבא למימר? אלא אמר אבין: חדש – בריל מניה, חמץ – לא בריל מניה. אמר רבא: דרבי יהודה ארדבי יהודה קשיא, דרבנן ארדבנן ברשנינא. דרבנן ארדבנן נמי לא קשיא: הוא עצמו מחזר עליו לשריפו, מיכל קאביל מניה? רב אשי אמר: דרבי יהודה ארדבי יהודה לא קשיא, קטח וקלי תמן. הא דרב אשי ברתא היא; תינינה מקלי ואילך – מעוקרא עד קלי מאי איבא למימר? וכן תיבא על ידי קטנא פדרבא – אלא קוצרין בית השלחין ושבעין מניח, ואוקמינא קרבי יהודה מאן איבא למימר? אלא אמר רבא: אש ברתא היא, וכל היבא דלא בריל מניה מי ארבע שפורפת של חרס, ורבי יהודה מותר! ותינתה ואפילו היא של חרס, ורבי יהודה מותר! והתם משום חוקרא דשבת מבדיל ביילי. ורבי דשבת אשבת; דתינתה חבל דלי שנפסק לא יהא קושרו אלא עונבו, רבי יהודה אומר: מותר עליו פגדא או פסקא, וכלבד שלא ענגבנו. קשיא דרבי יהודה ארדבי יהודה, קשיא דרבנן ארדבנן דרבנן ארדבנן לא קשיא, ששמן בשמן – מיתחל, עניבה בקשירה – לא מיתחל. דרבי יהודה ארדבי יהודה לאו משום דגור עניבה אטור קשירה, אלא משום דקשקרה: עניבה גופה קשירה היא. ורבי יהודה ארדבנן, דתנן קשירין דלי פסקא אבד, ורבי יהודה מותר. ורבי דמיא? איליא חבל דעלמא – "ורבי יהודה מותר?" תשר של קשיא הוא: דרודא אתי לבטול. אלא פשיטא – דרבי, וגור רבנן חבל דגורי אבנו חבל דעלמא? אין, חבל פחבל – מיתחל, עניבה בקשירה – לא מיתחל. וכל היבא דבריל מניה לא גזר רבי יהודה? והתניא: כבוד שאחוזי דם, אפילו הוא מת – אין מקיין לו דם, דרבי רבי יהודה, ותכמים אוקרים יקו וכלבד שלא יטרו לו מום. התם, מתוך שאדם כהול על

קוצרין בית השלחין – פירש רש"י: ממקום שאי אתה מביא – אתה קורא וכו', ובית השלחין בית תורה, אף על גב דתניא פברק 'כל הקרבנות' (מנחות פהא) אם הביא – שער, כיון דלבתחלה לא יביא – חשבין ליה ממקום שאי אתה מביא. ואין למהות. מי איבא מדר דאורייתא לכתחלה אסור, וברבעד שרי – דאיבא מילי טונא, דבעין ששנה בחבון עליו לעבב, כגון קודשים.
אבל לא גורגין – בגדושה ליבא פסידא אם יטחין אתי השומר. דרוקא משום פסידא
 החזיר ששנתין שממדרין לקערו משאר פירות הוא
 לא קא קציר להו – פסיד. והא דשרי רבי יהודה קטח
 וקלי לעיל – יש לומר: משום עליו גרילם הקילו.
 ורבי מאיר אסור בגמול, ושרי קעירה לבין פברק
 'מקום שנתנו' (נ"א) דקטני במלחתי קוצרין
 הקרבנות חבונם, והיינו משום פסידא. וכן שרי
 למימר במנחות. ואם תאמר: אם גם כתיב פריך
 דילמא הבא שרי רבי יהודה משום פסידא, אבל
 גבי חמץ ורשון ויש לומר: משום שמת ביכור יש
 להחזיר משום פסידא.
בורך עליו פגדא. לאו דוקא כורף, דאפילו
 לקשור סוה, ולא מבטל ליה. וכלבד שלא ענגבנו
 – אהביל קא.
כל דבכא דבריל מניה לאו רבי יהודה –
 דרבי מאיר ארדבי מאיר לא רצה לקשטות
 דלעיל גור רבי חשי וגבי כבוד לא גור. דבפרק כל
 מפילי המוקשיין (בבבבא לג' ע"ג) תנא כבוד
 שאחוזי דם – מקיין לו במקום שאין עשין לו
 מום, דרבי רבי מאיר. ורבי יהודה אומר וכו'.
 משום דאיבא לשנינו; שאני כבוד דאיבא אבד
 וד

1 ז"ה ידע בעיבורי של חוש - הוא חזין דהוא מצי לממר לו ידע בחסרונו של חוש, וזה
2 לא ידע חדש שעבר החר החר. והקשה רבינו יצחק בן אשר: והלא אלו דייקנות בני
3 סהרי, והריתוו ידע בעיבורי של חוש הזה ליה עדות מוכחשת ואיך ניקוט וניקטול
4 מסיפקיא דחבי פריך בסמוך. אף על גב דפרפק' בן סורר' (מגדורין ט"ט) דייק מוכחא דרובא
5 דאינשי עבדי דטעי בעיבורא דירחא - מכל
6 מקום מה נפסדי אם נדקוק בחיבו ליה לומר: דהבא
7 דייקנות ברו שפיר. כון שרשילי לוד לא דכא יום
8 וקמיכוני ליום אחד - שמע מינה שזה לא ידע
9 ומכל מקום, שפיר מוכיח ביון סורר' (שם) מהבא
10 דאלוין בטר רובא דיניו נפשות, דרובא טעי
11 בעיבורא דירחא. דאי לא אלוין בטר רובא, כיון
12 שזה אמר בשבית היום אמר בשלש - מיד החר
13 ליה מוכחשת וכיון החר מכוונס ליום אחד - החר
14 ליה חזר ומניח. חזק הוא אחד אמר קודם בשלש
15 ואחד אמר בחמשה - ודחזק בטלה, אף על פי
16 שבמונסי ליום אחד, ולא אמרין דטעי בשני
17 עיבורים. דבחרו עיבורי אל טעי אינשי, וחשבנין
18 ליה חזר ומניח.

19 **אחד** אמר בשתי שעות - ואם תאמר: אמאי
20 ערות קיימת? אילו דייקנת בתי סהרי.
21 הא דקאמר שתיים - בתחלת שתיים, הוה ליה
22 קודם חצי התמה ערות בשלש, בדאמא לקמן
23 התחלת שעת שניה ערות וזמן הדימה הוא.
24 דמהלך אדם ביום עשר פריסה שזן ארבעים מילין,
25 ומעלת השחר עד זמן הדימה מילין תשם מילין.
26 בדאמא בימי שדיה טמא' (פסחים ג"ב), וזה עולה
27 לישע התמה ומוחצת שני לומר: כשהו אמר קודם חצי
28 התמה הוא אמר לאחד חצי הדימה, דמדיקין
29 בחצי - לא טעי אינשי, אבל הני לא דקדוקי אלא
30 בשעות ואין בני אדם בקיאן בשעות, וסבורין
31 שהשעה התחלת אורו חצי הדימה.
אלא

23 **ואחד** אמר בשלשה - עדותן קיימת, שנה יודע בעבורו של חוש וזה אינו יודע
24 בעבורו של חוש. **אחד** אמר בשלשה **ואחד** אמר בחמישה - עדותן בטלה. **אחד**
25 **אמר** בשתי שעות **ואחד** אמר בשלש שעות - עדותן קיימת, **אחד** אמר בשלש **ואחד**
26 **אמר** בחמש - עדותן בטלה, **דברי רבי מאיר**. **רבי יהודה** אמר: עדותן קיימת. **אחד**
27 **אמר** בחמש **ואחד** אמר בשבע - עדותן בטלה, **שבחמש חמה במורה ובשבע חמה**
28 **במערב**. **אמר אביי**: **בשתימה לוטר**, **לדברי רבי מאיר** - אין **אדם** מועה ובלע כלום,
29 **לדברי רבי יהודה** - **אדם** מועה חצי שעה. **לדברי רבי מאיר** - אין **אדם** מועה ולא
30 כלום, **מעשה** כי **הוה** במיפק תרתי ומעיל תלת, והאי **דקאמר** שתיים - בסוף שתיים,
31 והאי **דקאמר** שלש - בתחלת שלש. **לדברי רבי יהודה** **אדם** מועה חצי שעה, **מעשה**
32 כי **הוה** - בפלגא דאיבע הוה, והאי **דקאמר** שלש - בסוף שלש וקמעי פלגא דישעתא
33 לקמיה, והאי **דקאמר** חמש - בתחלת חמש וקמעי פלגא דישעתא לאחוריה. איפא
34 דאמרי, **אמר אביי**: **בשתימה לוטר**, **לדברי רבי מאיר** - **אדם** מועה משהו, **לדברי רבי**
35 **יהודה** - **אדם** מועה שעה ומשהו. **לדברי רבי מאיר** **אדם** מועה משהו, **מעשה** כי
36 **הוה** - או **בסוף** שתיים **הוה** או בתחלת שלש, וזה מייחיהו מועה משהו, **לדברי רבי**
37 **יהודה** - **אדם** מועה משהו ומשהו, **מעשה** כי **הוה** - אין **בסוף** שלש **החמש**,
וזה

ולא כלום. ולדברי רבי יהודה דמיקם אף שלש וחמש - אדם טועה חצי שעה. לרבי מאיר אין אדם טועה כלום - והטועה שקח הוא. והאי דמיקם רבי מאיר עדות של שתיים
ושלש - משום שבניהם העידו על רגע אחד. דמעשה כי הוה - במיפק תרתי ומעיל תלת, בביאוריה של שניה כשהשלישית נכנסת. ושתיין כך העידו, דהאי דאמר שתיים -
בסוף שניה קאמר, והאי דקאמר בו, ולקמן פריך: מי יודע שבנותן לכך היתהוה דילמא האי דקאמר שתיים - בתחלת שתיים קאמר. ויש חילוק ביניהן, והוא לומר כי מאיר אין
תולין טענת - הרי הן שקרנין ולדברי רבי יהודה תולין בפנות חצי שעה - חילקו. כי אמר האי בשלש והאי בחמש - עדותן קיימת, דמעשה כי הוה בפלגא דארבעי בו. וזה
אמר, וסוף שלש הוא בתחלת חמש, וכל אחד מן טעה מן תמועה חצי שעה. ולקמיה פריך ליה: דכתיב הוורדין לצרופו עדותן; ואין לן למימר דהאי בתחלת שלש הוא
קאמר, והאי בסוף חמש קאמר - וזה חילוק בודא ביניהן. וכילי האי לא טעי, ותחלק עדותן דנולע תלת הדימה. ודאי מייחיהו אף טעי משהו - אין משהו - אין אדם טועה
- והאי דקאמר שש בתחלת שלש וקא טעי משהו, והאי בתחלת שלש - האי דקאמר עדותן נולע תלת הדימה. ודאי מייחיהו אף טעי משהו. **לדברי רבי יהודה** - מעשה היה בסוף
שלש

פסוקים
תוספות
"אבן ישראל" (שטיינליץ)

1 על פסונו - כן זה בחול על הבכור שלא ימות. כל שכן - הואיל והבול הוא.
2 אי לא שרית ליה במקום שאינו עשה בו מום - עבר על דבריו ועשה, ושוב אין
3 נזרין בין מקום מום לשלא במקום מום, דסבור שהכל שוה. מקדרין - אשטרילי.
4 **מקדרין** - כפרשינין, בכלי ששינין נסות ואינו עשה חבורה. דחבל בעליו חיים
5 אב מלאכה היא. קמני מיהא אבל מקדרין -
6 אלמא לא נזר מן מקדרין שראו חבורו, אי שרית
7 ליה קרינן - עבר קודרו, שיש תמימות מנכוש
8 את החבורה ומצורה. לא מיהא - ורבנן
9 סברי: מיהא, **משנה** ושורפין בתחלת שש
10 אף על גב דכל שעה ששית מדאורייתא
11 שריא - וזר רבנן עלה דילמא טעי, וסבור על
12 השביעית שהיא ששית, אבל אמיתית לא טעי
13 למימר על השביעית שהיא חמישית, ומותר.
14 תולין כל חמש - ואינו סבור, וטעי וסבור
15 על שביעית שהיא חמישית, ומזה, לשרוף את
16 עריך, ומאכל לבחמה. אבל ששית - אף
17 בחננה וסבור מדרבנן, גזירה שווא שביעית
18 שתי הלוח - של חמץ, של תודה פסולת -
19 ובגמרא מפרש מאן פסלינו. חזו מנותח -
20 כעבר על פס. פס. על גב האיכפא - חזו טיזיה
21 בדר הבית, ששם מתקבצין וישבים בני אדם.
22 והוא ראוי אותן לסימן, נשלה את מן -
23 בתחלת חמץ וב שלח ביד חזק ונולע האות.
24 ותרומה כל חמש - דאסור להפסיד קדשים
25 בדיים כל זמן שיכול לאוכלו, ושורפין בתחלת
26 שש - דהוא ראי רובא טעו בין שש שלש.
27 **גמרא** אחד אומר בשנים בחוש - הרג את את
28 גופש, ואחד מן העדים אמר בשלשה בחוש
29 - עדותן קיימת. ובתי דין היו בדרקין אותן
30 בשעת חקירתן, כדלקמן, וכיון דחוש שנתן
31 לומר בשלש או ברביעי, וכשבדקום איהו יום
32 בחוש אמר לו בשני הוא אמר בשלש - שנתן
33 על יום אחד העידו, אלא שזה ירד בעיבורו
34 של חודש, שחודש שעבר מלא והוקבע ראש
35 חודש שנים שלשים ואחד, וזה שאמר בשנים
36 בחוש - ירד בו, זה הוא שאמר שלש - סבור
37 שחוקבעו החודש ביום שלשים, והואיל ויש טועין
38 בכך, אף על פי שמצויין אנו לחלק את עדותן
39 כלי, שהטבל לחציל את הנפש - אין בידינו כח
40 לחלק. ערותן בטלה - ובראה משום שביעית,
41 וקראי כתיב (דברים יג) ודחתם וחקרת והנה
42 אמת נבוכ - שתהא עדותן מכוונת, ואי לא
43 לא קטלינן, והוא וכן פטורין. דאין עדים נרתנין
44 אלא על ידי הומה. אחד אומר בשתי שעות
45 כי עדותן קיימת - וטועה אדם בכך. אחד
46 אומר בחמש ואחד אומר בשבע עדותן בטלה
47 - אפילו לדברי יהודה. דבמשח חמה במורד
48 על רקיע, ויכול להכנין על ידי הצל, שנתון וד
49 נגד המורד הוא הצל לצד מערב, ובשעת חמה
50 במערב - הצל לצד מזרח, כשהחמה לומר -
51 שנתחלקו בדרידה ותעוור על מכוב, תמצא
52 לדברי רבי מאיר דמיקים עדות דשתיים ושלש
53 ומנכסל של שלש וחמש - אין אדם טועה
54 ולא כלום.

5 על פסונו, **אמרין**: אי שרית ליה במקום עושין
6 בו מום **אתי** למעבד במקום שעושין בו מום. **ורבנן**
7 **כל ששן**, דאי לא שרית ליה **כלל** אתי למעבד. **ובני**
8 **אמרין** **לדבי יהודה** **אדם** **פגול** **על** **ממונו?** **והתנן**,
9 **רבי יהודה** **אומר**: אין **מקדרין** **תבונה** **ביום** **טוב** **מפני**
10 **שהוא** **עושה** **חבורה**, **אבל** **מקדרין**, **אבל** **מקדרין**, **ותניא**: **איהו** **קידור**
11 **אין** **מקדרין**, **אף** **אין** **מקדרין**, **ועושין** **חבורה**, **קרינן**
12 **ואיהו** **קרינן?** **קידור** **קטניא**, **ועושין** **חבורה**, **קרינן**
13 **גדולים**, **ואין** **עושין** **חבורה**? **התם** **הוא** **אין** **שבין** **ליה** **מית**
14 **אמרין**: **אדם** **פגול** **על** **ממונו**, **דכא** **אין** **שבין** **ליה**
15 **צניא** **קרינן**, **אין** **אמרין**: **אדם** **פגול** **על** **ממונו**.
16 **ורבי יהודה**, **מאי** **שנא** **גבי** **דגור** **וכאי** **שנא** **גבי**
17 **קרינן** **דלא** **גור?** **לחם** **בלחם** **מיהלף**, **קידור** **בקרנא**
18 **לא** **מיהלף**, **משנה** **רבי מאיר** **אומר**: **אובלים** **כל**
19 **חמש**, **ושורפין** **בתחלת** **שש**. **רבי יהודה** **אומר**: **אובלין**
20 **כל** **ארבע**, **ותולין** **כל** **חמש**, **ושורפין** **בתחלת** **שש**. **ועוד**
21 **אמר רבי יהודה**: **שתי הלוח** **של** **תודה** **פסולות** **מנחות**
22 **על** **גב** **האיכפא**, **כל** **זמן** **שמונחות** **כל** **היום** **אובלין**,
23 **ויפלה** **את** **תולין**, **הוא** **לא** **אובלין** **ולא** **שורפין**, **ניגלו** **שורפין**
24 **התחילת** **כל** **היום** **שורפין**, **רבן** **גמליאל** **אומר**: **התלין**
25 **נאכלין** **כל** **ארבע**, **ותרומה** **כל** **חמש**, **ושורפין** **בתחלת**
26 **שש**, **גמרא** **תנן** **התם**: **אחד** **אומר** **בשנים** **בחוש**
27 **ואחד** **אמר** **בשלשה** - עדותן קיימת, שנה יודע בעבורו של חוש וזה אינו יודע
28 בעבורו של חוש. **אחד** אמר בשלשה **ואחד** אמר בחמישה - עדותן בטלה. **אחד**
29 **אמר** בשתי שעות **ואחד** אמר בשלש שעות - עדותן קיימת, **אחד** אמר בשלש **ואחד**
30 **אמר** בחמש - עדותן בטלה, **דברי רבי מאיר**. **רבי יהודה** אמר: עדותן קיימת. **אחד**
31 **אמר** בחמש **ואחד** אמר בשבע - עדותן בטלה, **שבחמש חמה במורה ובשבע חמה**
32 **במערב**. **אמר אביי**: **בשתימה לוטר**, **לדברי רבי מאיר** - אין **אדם** מועה ובלע כלום,
33 **לדברי רבי יהודה** - **אדם** מועה חצי שעה. **לדברי רבי מאיר** - אין **אדם** מועה ולא
34 כלום, **מעשה** כי **הוה** במיפק תרתי ומעיל תלת, והאי **דקאמר** שתיים - בסוף שתיים,
35 והאי **דקאמר** שלש - בתחלת שלש. **לדברי רבי יהודה** **אדם** מועה חצי שעה, **מעשה**
36 כי **הוה** - בפלגא דאיבע הוה, והאי **דקאמר** שלש - בסוף שלש וקמעי פלגא דישעתא
37 לקמיה, והאי **דקאמר** חמש - בתחלת חמש וקמעי פלגא דישעתא לאחוריה. איפא
38 דאמרי, **אמר אביי**: **בשתימה לוטר**, **לדברי רבי מאיר** - **אדם** מועה משהו, **לדברי רבי**
39 **יהודה** - **אדם** מועה שעה ומשהו. **לדברי רבי מאיר** **אדם** מועה משהו, **מעשה** כי
40 **הוה** - או **בסוף** שתיים **הוה** או בתחלת שלש, וזה מייחיהו מועה משהו, **לדברי רבי**
41 **יהודה** - **אדם** מועה משהו ומשהו, **מעשה** כי **הוה** - אין **בסוף** שלש **החמש**,
וזה

ולא כלום. ולדברי רבי יהודה דמיקם אף שלש וחמש - אדם טועה חצי שעה. לרבי מאיר אין אדם טועה כלום - והטועה שקח הוא. והאי דמיקם רבי מאיר עדות של שתיים
ושלש - משום שבניהם העידו על רגע אחד. דמעשה כי הוה - במיפק תרתי ומעיל תלת, בביאוריה של שניה כשהשלישית נכנסת. ושתיין כך העידו, דהאי דאמר שתיים -
בסוף שניה קאמר, והאי דקאמר בו, ולקמן פריך: מי יודע שבנותן לכך היתהוה דילמא האי דקאמר שתיים - בתחלת שתיים קאמר. ויש חילוק ביניהן, והוא לומר כי מאיר אין
תולין טענת - הרי הן שקרנין ולדברי רבי יהודה תולין בפנות חצי שעה - חילקו. כי אמר האי בשלש והאי בחמש - עדותן קיימת, דמעשה כי הוה בפלגא דארבעי בו. וזה
אמר, וסוף שלש הוא בתחלת חמש, וכל אחד מן טעה מן תמועה חצי שעה. ולקמיה פריך ליה: דכתיב הוורדין לצרופו עדותן; ואין לן למימר דהאי בתחלת שלש הוא
קאמר, והאי בסוף חמש קאמר - וזה חילוק בודא ביניהן. וכילי האי לא טעי, ותחלק עדותן דנולע תלת הדימה. ודאי מייחיהו אף טעי משהו - אין משהו - אין אדם טועה
- והאי דקאמר שש בתחלת שלש וקא טעי משהו, והאי בתחלת שלש - האי דקאמר עדותן נולע תלת הדימה. ודאי מייחיהו אף טעי משהו. **לדברי רבי יהודה** - מעשה היה בסוף
שלש

פסוקים. פרק ראשון – אור לארבעה עשר דף יב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזליץ" קלג כח"ט

1 שלש – והיא ראמב בתחילת חמש – טעי שעה רביעית ומשהו של סוף שלש, אי נמי,
 2 בתחילת חמש דהו, והיא ראמב בסוף שלש – טעי שעה רביעית ומשהו. לשנתתה –
 3 דאבי, אמר – רבא וכו' אפשר לומר שאין תולין שעת אלמ משהו לרבי מאיר, ושעה
 4 ומשהו לרבי יוחנן? אם כן אדגן אתה מצרף ערוהין? מי מאר כך שוה המדקרים תבוכין
 5 לסוף השעה, והמאמר תבוכין לתחילת השעה,
 6 כיון לקרבן הו' מצא הו' ולצרף ערוהין שלא תהא
 7 בנידוק אלא שיעור טעם האדם? ומה אילו
 8 וירקת בנתי סחור חליק ערוהין, מצרף למשהו
 9 האי ראמב שלש – בתחלת שלש, והיא ראמב
 10 חמש – בסוף חמש, ויש חיזוק בנידוק שלש
 11 שעת חמש משהו, וכיון דאין אדם טועה בכל כך
 12 – תחלת ערוהין, והיא מוכחשת, ולא קלטין
 13 ליה לא? ואנו ניקום ונקרב ערוהין כדי שירגו
 14 הו'! והא רהמנא אמר והצילו הקיה – את
 15 הירצה, דמתפישן לכותה אלא דואי, ומדקמא
 16 ערוהין קיימת – שמע מינה דסברא לא
 17 אפילו אתה מחלוק כבא אפס תוכל, ולומר
 18 שדמוקדם תבוכין לתחלת השעה והמאמר
 19 לסופה – שי כך תחלת טענות, ואניך יכול
 20 בהדחשה – שאדם טועה בכל זאת, אלא אמר
 21 רבא לרבי מאיר ארס מועה – כל מן מועה
 22 יכול לתקן את אלו טעיה מקיים ערוהין, הדיני
 23 שתי שעות חמש – ומתום הכי ערוהין
 24 קיימת, וכי נמי אמרת, הו' שאמר שתיים –
 25 בתחלת שתיים, והו' שאמר שלש – בסוף שלש
 26 כל רגעים שבתימים שאיער המעשה ברוך יש
 27 יחיד לטעות, ולומר כמו שאמרו. קמטת בי הוה
 28 אי סוף שלש אי בתחילת שתיים – כלומר, לא
 29 מביעני אתה, והיא אינך מביעה בסוף שתיים או
 30 בתחילת ג' – ודעת המעשה חספס, דאי נמי
 31 אמר האי בתחילת שתיים – אי כאן טעות
 32 אלא שעה, והיא אי נמי אמר בסוף שלש – איך
 33 כאן טעות אלא שעה, אלא אפילו הוה מועה
 34 בתחילת שתיים, והיא ראמב שלש שלש,
 35 ויש כאן טעות שתי שעות חסר משהו – אפילו
 36 הכי אי כח לנו לטבולן, שפך אבך אדם טועה,
 37 ולרבי יוחנן נמי כו', והנאי ענינא דפרשיתא,
 38 וכי נמי מרחקת לוח בכל היכולת – אבתי טע
 39 בחי, הדיני שלש שעות חסר משהו, מביעה בי הוה כו'. כלומר בכל מה שאתה יכול להרחיק, אפילו האחד אמר שבאותה שעה היה המעשה – איך עד הרוחק ממנו מוכחש, דטע
 40 בחי, וכו' ברוקין אותו – לעיד נפשות, ובשעת הקירות – מקראי נפקא לן בסנהדרין, בהחזא פירקא (ד' מא), שבוע – שמיטה, באיזו שמיטה יש יזבל, שיש בו שבע שמיטות, באיזו
 41 שנה – של שמיטה, באיזה חודש – בשנה, בכמה ימים – בחודש, באיזה יום – בשבת, באחד בשבת או בשני בשבת או בשלישי בשבת, או אחד מן האחרים. (ותניא) מה בין הקירות
 42 לבקירות – וקתני הוהם מוכרין אתם אתם? היתריהם ב? במה הירגו? בסוף הירגו, או באריון הירגו כליו שחורים או לבנים? וכל המרבה בבדיקת רוח' היו משובתים אתה בין הקירות –
 43 ודך שבקמיתא, לבדיקתא אחורניתא. הקירות אמר אחד אני יודע – באת מן, ואפילו בשעת אונם אני יודע – ערוהין בטילה, הויא ליה ערות שאי אהי' יכול לחימה –
 44 דרומנא אמר ודרש' השמים הים ורבה עד שקר הודג' ועשימה לו באשר ומם לעשות' וגו', ערות שאתה יכול לקיים בה תורת הוהמא – הוי ערות, ואי לא – לא, והוהמא אינה
 45 אלא בי עמנו הדיהם', באותו היום ובאותה שעה שאהם אומרין שראיהם ערות זו במקום זה – הדיהם עמנו במקום פלוני, וכי אמר' באת מן, אפילו בתקירות אדיוו שעה, אני יודע
 46 – שוב אניך יכול לומר לו עמי הקית באותה שעה, ואם תאמר אתה יכול להזימה על ידי הוהם, אם יבאו עדים ואמרם כל הוהם הדיהם עמנו – מירא, בצרה לוח תורת הוהמא מן
 47 הקירות השעה, ורומנא רבי שבע הקירות גבורה שתי רהיט' "דתיב" בסנהדרין, בדיקות – ערות שאתה יכול לחימה היא, שאין הוהמא תלויח בן
 48 אלא בתקירות, דמה' עמנו הדיהם' שי לומר בכלים שחורים או לבנים? או אבתי מני' איניש בול' היא הקירות אדיוו שעה נמי – איך לך בה הוהמא, אפילו כי לא אמר אניך יודע.
 49 דהא כי אמר בחמש, ואמרי ליה בחמש עמנו היית – יכול לומר: בארבע היה, אלא טעית, ומשני ריהיבני לוח בול' פתיייהו – ואם יש מויתין כאן, יבולין להדים על ידי שעה וטעותה,
 50 ולומר לך כל השעה וטעותה היית עמנו, לרבי מאיר – ראמב אדם טועה שתי שעות – דהיבני לוח לרבי דרשתים ושלש מתחילת שעה ראשונה עד סוף חמש בן שניה, להאי דרשתים
 51 היבני לוח שעה ראשונה ושניה ושלישית ורביעית, ולהאי דרשלש היבני ליה עד חמישה ותו לא, וכי אמר ליה להאי דרשתים בשניה עמנו היית – שי לומר טעיתי שתי שעות
 52 לאחוריה, ומשהו היה בראשונה, ועד היה לו לומר משהו היה קודם חמישה שעות אחת, אלא כן ינמנו ללילא לא טעו איניש, וכי אמר ליה ראשונה ושניה עמנו היית – שי
 53 לומר טעיתי שתי שעות לפני, ושלישית ורביעית, ואי אמר ליה לא ראמב שתי שעות – הוי דהוה, ולבעל שלש ימי דהיבני לוח ראשונה ושניה, ולתריה דהיבני רביעית
 54 וחמישית, ואי מומי ליה לוח חמש – הוי הוהם, ולרבי יוחנן – דאמר: אדם טועה שלש שעות – והיבני לוח להך דרשלש וחמש, דאריי רבי יוחנן בן מתחילת שעה ראשונה
 55 ועד סוף שעה, ולבעל שלש היבני לקמיה ראשונה ושניה, ורין הוא דניתיב לוח טפי.

**וְחַד מִיַּמֵּיהוּ קִמְעֵי שְׁעָה וּמִשְׁהוּ. אִלּוּ רַב הוּנָא בְּרִיהַ
 דְּרַב יְהוּדָה אָמְרָה לְשִׁמְעֵתָא קַמְיָה דְּרַבָּא, אָמַר: וְקַמְיָה
 אִילוּ דְּרִיקִינָן בְּהַנּוּ סְהַדֵּי דְּרַבָּא דְּקִאֲמַר שְׁלֹשׁ - בְּהַתְּחִלַּת
 שְׁלֹשׁ, וְהָאֵי דְּקִאֲמַר חֲמִשָּׁה - בְּסוֹף חֲמִשָּׁה, וְהָאֵי עֲדוּת
 מוֹכֵחֶשֶׁת וְלֹא קִבְּלִינָהּ, וְאַנּוּ נִיקוּם וְנִקְמִיל מִסְּפַקָא?
 וְהַרְמֵנָא אָמַר: "וְשִׁפְטוּ הַעֲדָה!" "וְהִצִּילוּ הַעֲדָה!" אֶלָּא
 אָמַר רַבָּא: לְדַבְּרֵי רַבִּי מֵאוּר אָדָם טוֹעֵה שְׁתֵּי שְׁעוֹת
 חֶסֶר מִשְׁהוּ, לְדַבְּרֵי רַבִּי יְהוּדָה אָדָם טוֹעֵה שְׁלֹשׁ
 שְׁעוֹת חֶסֶר מִשְׁהוּ. לְדַבְּרֵי רַבִּי מֵאוּר אָדָם טוֹעֵה שְׁתֵּי
 שְׁעוֹת חֶסֶר מִשְׁהוּ, מַעֲשֵׂה בִי הוּהוּ - אוֹ בְּהַתְּחִלַּת
 שְׁתֵּים אוֹ בְּסוֹף שְׁלֹשׁ, וְחַד מִיַּמֵּיהוּ קִמְעֵי שְׁעָה שְׁתֵּי שְׁעוֹת
 חֶסֶר מִשְׁהוּ, לְדַבְּרֵי רַבִּי יְהוּדָה אָדָם טוֹעֵה שְׁלֹשׁ
 שְׁעוֹת חֶסֶר מִשְׁהוּ, מַעֲשֵׂה בִי הוּהוּ - אוֹ בְּהַתְּחִלַּת שְׁלֹשׁ
 אוֹ בְּסוֹף חֲמִשָּׁה, וְחַד מִיַּמֵּיהוּ קִמְעֵי שְׁלֹשׁ שְׁעוֹת חֶסֶר
 מִשְׁהוּ. תַּנּוּ: הֵיוּ בּוֹדְקִין אוֹתוֹ בְּשֶׁבַע קְהוּרוֹת: בְּאִיזוֹ
 שְׁבֻעָה, בְּאִיזוֹ שָׁנָה, בְּאִיזוֹ חֹדֶשׁ, בְּכַפָּה פְּחֻשׁ, בְּאִיזוֹ
 זֶמֶן, בְּאִיזוֹ שְׁעָה, בְּאִיזוֹ מָקוֹם. וְתַנּוּא מַה בֵּין קְהוּרוֹת
 לְבְּדוּקוֹת? הַקְּהוּרוֹת, אָמַר אַחַד מִמֶּן אֵינִי יוֹדֵעַ - עֲדוּתָן בְּטִילָה. בְּדוּקוֹת, אֶפִּילוּ שְׁנֵיהֶם
 וְאִמְרִים אֵין אֲנִי יוֹדְעִים - עֲדוּתָן קִימְתָא. וְהַיּוֹנֵן בַּהּ: מֵאֵי שְׁנָא קְהוּרוֹת וּמֵאֵי שְׁנָא בְּדוּקוֹת?
 וְאֶמְרִינָן: קְהוּרוֹת, אָמַר אַחַד מִמֶּן אֵינִי יוֹדֵעַ עֲדוּתָן. בְּטִילָה - דְּהָאֵי לֹא מְבִיעֵנִי אֶתָּה
 יְבֹול לְחִימָה, בְּדוּקוֹת - עֲדוּת שְׁאֵתָּה יְבֹול לְחִימָה. הָאֵי, וְהָאֵי אָמְרֵת מְעֵי אִיזֵי בּוֹלֵי
 - קְהוּרוֹת דְּהָאֵי שְׁעָה נְמִי עֲדוּת שְׁאֵי אֶתָּה יְבֹול לְחִימָה. הָאֵי, דְּהָאֵי "מְבִיעֵנִי!"
 דְּהָיְבִינָן לְהוּ בּוֹלֵי מְעִיתֵיהוּ. לְרַבִּי מֵאוּר הֵיבִינָן לְהוּ מִתְּחִלַּת שְׁעָה רִאשׁוֹנָה עַד סוֹף חֲמִשָּׁה.
 בְּרִיבִין הוּא דְּנִיתִיב לְהוּ מַעֲקָרָא מַפֵּי, אֶלָּא בֵּין וּמִמָּא לְלֵילָא לֹא מְעֵו אִינְשֵׁי. וְלְרַבִּי יְהוּדָה
 דְּהָיְבִינָן לְהוּ מִתְּחִלַּת שְׁעָה רִאשׁוֹנָה וְעַד סוֹף שְׁשִׁית. וְבִרְבִין הוּא דְּנִיתִיב לְהוּ מַעֲקָרָא מַפֵּי,
 אֵלָּא**

קלד

פסוקים

1 **ניבול** כולה שתי — לא דוקא כולה שיה, דהיינו לרשון תוך שש. **וְהָרָךְ** ליטא
2 דאדם טעיה שעה שעה ומהוה ניבול עד סוף המשך — אפילו טעיה בשעת שיה יכול להקשות:
3 ניבול עד סוף המשך, ובשעת שעה ממזרח ובשעת שעה ממערב.
4 **בשית** חמה כי קרתא קאי — וטבא דהה בפלגא דרשיה, וטעה
5 דאמר אדם טועה חצי שעה, והלכין
6 השעת בשקיתן, אבן, חזק אמר בחשתי ואחר
7 אמר בשבע — אמאי ערותו כמלה בין דאין
8 הכירא בתחילת שש לשבע, נימא: האי דקאמר
9 חמש — בסוף חמש, והאי דקאמר שבע —
10 בתחילת שבע, וטבא דהה בפלגא דרשיה, וטעה
11 כל אחר חצי שעה ויה לומר: דהא דקאמר שית
12 — חמה כי קרתא קאי, וטעו בין תחילת שש
13 לשבע — היינו חמין דלכל מסור. אבל ערות
14 מסורה לרשון, אי נימי: קין שריא דקאמר כי
15 קרתא קאי — לית ליה לאבי.
16 **אימרת** — שלא בשעת ביעורו — פירש הקורטוס:
17 שלא בשעת ביעורו — בשש, ובשעת
18 ביעורו — מכאן ואילך, ופריך: הואיל ובשעת
19 ביעורו השתחוה בכל דבר, תימין עד שבע, וקשה
20 לריבוי מה: דהכי יתרון עד שבע לבעור, דהא
21 אסקין לעיל (ג' דבר) רבי יהודה בשעת איסורו
22 לבדוק, ודלא אתי למיכל מנייהו ועוד. —
23 ביעורו ומתניין — ודימי בשש. ויטהר
24 יליך רבי יהודה דחמין בשריפה, ונותר אחר
25 שיעורו טעון שריפה, ומכאן חמין, ומפרש רבני
26 תנאי: דשלא בשעת ביעורו — היינו אורח שש, שוב
27 התעלם ממעורין בשש מתיוקן חמין, וטעם טעון
28 דילין מנחה — והיינו לאור איסורו, אבל בשעת
29 ביעורו, דהיינו בשש, כיון שאינה מצוה לבעור
30 אלא מדרבנן — והשתחוה בכל דבר, וכן איתא
31 בירושלמי פ' כל שעה.
32 **ארבע** — וזמן טעוה לכל היא — לא שיק היא
33 טעמא אלא לענין אבולה, אבל לענין
34 ערות — לא.

1 **איא** כי יפסא לליליא לא פניו אישוי — ולבתייהו יתבני ליה רביעית ומישית וששית.
2 ולבעל חמש היינו לקמיה רביעית ושלישית ומשני, ולבתייהו ששית, ואבתי הוה לך
3 למיתב ליה, אלא אר פריש רבי יהודה בהריא דרבי חמש לשבע לא טעו, ובתמיה חמה
4 במזרח ובשבע במערב, וכל הך טעוהא ויהיבין דהו — גיני מילי לאעוליהו ולפמפרטוהו
5 מקטלא, אבל מכל מקום, משהה כשהוה אחד
6 מן אותה שעה לבדו בשש אחריה — מיד
7 נמלה ונתנה, ואפילו לא הוה בשעת שלפניו,
8 דהא כי אמרו ליה לבעל שלש שלישיה
9 ורביעית תמישית עמנו היית, והתירך לומר
10 בשניה היה אלא טעויה — דהי נחלקה ערותך,
11 שאם בשניה היה המעשה — אין כאן אלא עד
12 אחר, דהא תבירי אמר בחמש, וכן שניה
13 לחמישיה לית טעו. ניבול עד סוף ששית — דהא
14 מן תורהו איא אסור אלא בשש, ורובן
15 למה דהא רעבה הרחק מבידי דלא טעו אישוי
16 ביה? ערות מסורה לרשון — אין אדם כי
17 לחעד עד חמש אלא אם כן בקי בשעת, ופי
18 שובע דהא שסופו להדרש בדרשיה חקיקה,
19 אבל חמין עד הכל מוטל, ושאינו בקי בשעת
20 טועה בך, בחמש חמס מבידי ונשבע במעריב
21 — חמין אינו אסור אלא בשבע, ואין טעה בו
22 בשש לשבע, אי חבי בשש ינו ניבול — דהא
23 חמש שעות לא נחתה חמין לעד מטרב אלא
24 באמצע הרקיע, וחיזתיה תחתיה בראש כל
25 תרמי, ואין על נטה לא לכאן ולא לכאן אלא
26 תחתיה יוסא — חמה כי קרתא קאי — באמצע
27 הרקיע, קרובה לנאות ולמזרח וקרובה לנאות
28 למערב, ואין עומדן עליה, ולחכי נקט לשיטא
29 דבי קרתא ולא נקט כי מייעזר דרום קאי, לפי
30 שגולגל חמה שומח מביטב בו ועל חזא, דרבי
31 ענול אין חילוק ארבע רוחות ניכר בו, ומורח
32 מחבל עד חצי דרומו וחצי צפונה, ומיחוז פלי
33 דרום בסוף מורח חמין וראש חמין מתחילת ארבע
34 לא ניבול — דהא טעו שש וחמש ארבע, ומשני:
35 ששענין ליה לרבי יהודה דאמר בין חמש לשבע
36 לא טעו, אבל כשן ארבע, ערות מסורה לרשון —
37 והילכך מורח בה רבי יהודה דלא טעו בין חמש
38 לשבע, אבל חמין לכל מסור, וטעו, מהוה, כולי
39 האי אבן חמה, ואף על גב דטעו בין תחילת שלש
40 לשוף חמש, דהיינו שלש שעות — לא טעו בין
41 סוף ארבע לתחילת שבע, לאסרדיה בארבע
42 משום שבע, אף על גב דאיכא בידי משום
43 משום דאיכא הכירא אמר, ורבא אמר —
44 טעמא דרבי יהודה בחמין לאו משום טעוהא
45 היא, דלא טעו אישוי בין חמש לשבע קראמ.
46 חמש ומזה ממזרח בו, והאי דקאמר חמין כל
47 חמש — רבי יהודה לטעמיה, דאמר באיךך
48 פירקין (מא.א): אין ביעור חמין אלא שריפה
49 הילכך אמרו רבנן באבולתו שן שראו לו פנאי
50 ללקט עצים בתימיה, ואי שרית ליה כל חמש —
51 אינו נזכר, אבל עכשיו דהתי ליה — רמי
52 אנפשיה ומרבר ללקט, אפימי — בני אומר אין
53 ביעור חמין אלא שריפה, שלא בשעת ביעורו — בתחילת שש וכל שש, דרבתי מדאורייתא שרי, אבל בשעת ביעורו, בשבע, שהוא מנורח מן תורתו — ושתבטו בכל רבי, ומורח זה
54 למהוה אם אין לו עצים — מתוך עד שעת ביעורו, ושיבטו בכל דבר, ויזו הענין — שאין חמה זורחת, ואין יכולין לבדוק בחמה, וזמן עפיה לכל היא — והכל בקיאים בה: לרום
55 ולסתי רעבתניה ון, אלא שהלטיסם נעורין כל הילילה ושנים שחרית שעה ראשונה, ואוכלין בשניה, יורשין — לאו משום רעבתנות, אבל הואיל ולא עמלו בו, במהולקת — דרבי
56 מאיר דהוה בערות, משום דלרבי יהודה טעו אישוי טעו, כך מהולקת מנותנית נמי בחמין, משום דלרבי יהודה טעו אישוי טעו, וכן לרבי מאיר דהוה לרמון
57 כולי טעוהא כדאמרן בערות, למר שתי שעות ולמר שלש שעות, משום שריא דשנינו — חמין לכל מסור, דלא חימת תנאי היא, כי קשיא לך מתניתין דסנהדרין ומתניתין דרבא,
58 לא חימת: דלאו אלא אליבא דרבי מאיר דרבי יהודה, ודנא ומתניתין רבי לרבי מאיר ארם טעוה שעה אחת ולרבי יהודה ארם טעוה שתיים, וטעוהא ומסורדיה כולי רבי לרבי מאיר היא
59 טעוה שתיים, ולרבי יהודה שלש, אלא דהא באותו מהולקת שלש שם כך דהא כאן, אבל משום דחמין כל מסור דהא, אי נימי: בין קשיא לך לרבי יהודה דאמר חמין לא טעו בין חמש
60 לשבע משום חמה, ודבא אמר טעו — לא חימת תנאי היא, אלא טעמוהו שם כך טעמוהו בכל מסור, אי נימי: משום יום המעון, לא טעו — הך דסנהדרין אלא שהעידו
61 על השעות, אבל הוציאו בפיהם שם הך החמה — אין כאן טעוה אלא כזב, בתוך חמין — כשמתחיל יוצא.

1 **כבדי** חסרון - פירש הקונטרס: כדרך חסרונם על פי פירוש. וקשה לרבינו יתום: אף על פי שגאון
2 טעמו דרבן שמעון בן גמליאל, דאמר מוכרין ביתי דין? ואומר רבינו יתום: דמיירי
3 דנחסר דחיש חסרונו יותר משהו שחסרונו עליו, וק"י כבדי חסרון - לפי שערין לא
4 נחסרו ויהי מוכר חסרונו חסר, כדפרשש ב"הדומקדמי" (בא מציעא מ"א.) לחסוך
5 ולאורו תשעה חזאי קבין לבור. אבל אם נחסר

6 יותר - ויבד וכל מוכרין בבית דין.
7 **אמר** רבא אמר רבי יודנה - לפי שה רבו
8 מוכרין קרי ליה רבי.
9 **אין** מביאי תודה אחרת - פירש הקונטרס:
10 ואותו להם פדים וירגא לחזקין, ויקח
11 בדמים תודה אחרת או להם לתודה אחרת. ואין
12 ריאה, כינה ולחם נפיה לא חוי לתודה אחרת -
13 דמיני נמי לא חוי לתודה אחרת. דמיני שאני?
14 ובכפר (תורה: מנחות מ"ב.) אמר ברדיא: פירש
15 מעת לחזמי תודה ויתירתו - אין מביא ביה
16 תודה אחרת. ואף על פי דהדומים אסורים פריך
17 שפיר וניפקינהו דשנא תרמא תודה שבדאי. אי
18 נמי וניפקינהו בשוה פירוטה, דלכתחלה יכול
19 לחלל שנה עמה על פירוטה כשאין חסר לחקיש,
20 כדמוכח בעריכין (מ"א.).
21 **אלא** לעולם עליון חובב - אמר
22 רבינו יתום בן אשר דרשאה הדר ביה
23 מנה שאמר כדביתא דיהו, דבשלשה עשר איירי
24 שנשחט חובב כדמיתא לעיל: אין מביאי תודה
25 בארבעה עשר. והשתא ומיפסלו טפי שנשחט הים
26 וגם נפסלו בלינה. ולכן מעמיד בתוך הים
27 ששחטם הדרשקן קשה: רבי יתום מתוך שון
28 מרובה נפסלות בלינה נראה לו דהק, דאין יתום
29 רשע רבינו יתום לא יצטא אנפיה מעל
30 מותרין ליריבין ויביטושלמי רבי יתנא גופיה מני
31 האי שניא. דגוס דרש: רבי יתנא אמר פסולות
32 היו, מפני שהיו מותרים להביא תודותיהן מפני
33 שחבתו ואין אפשה שלא שפך דמה של
34 אחת חזן על פסולות. ומקאמא מפני שנשחט
35 - משמע דבשלשה עשר מיירי, דבולם היו
36 מביאי.

37 **שמעון** שלא לשמעון נורק דמן שלא לשמעון -
38 נראה נורק דמן שלא לשמעון - לאו
39 חסד, ודאוד הדין אם נורק לשמעון.
40 **חלוקה** קודש - ב"התכלת" (מנחות מ"ב.)
41 איכא נאן דאמר קודש תלפוס פירונו.
42 ולא בני למישר שינא תוליען - אלא תופס
43 פירונו ואינו יוצא לחזקין, אבל לא בן אבתי
44 חוקשה ולפירשניהו.
45 **כל** העומר לירוק חסרון ומי - ואם חאמר: ורק
46 דנות שלא לשמעון, נינא נמי כדמיתא דמי
47 דאמי שאמר רבי אלעזר בן רבי שמעון ארבע
48 קודשה וש' למה ביון עסקין מלשמן - גר
49 מנשך דהם, ואינאיל מלואה דהי כורוק
50 בשעת קבלת, קשה: דכפרין "תמנות ותבסיים"
51 (מנחות ק"א.) אמר: פניג בוריקה - מטמא
52 טומאת אובלים לרבי שמעון, משום דכל העומר לירוק כורוק דמי. ודחוק לחלק בן פיגול
53 לשלש קבלת, קשה: דכפרין "תמנות ותבסיים"
54 לבני ברים המתקדשים עם הובב בנות כון - לא חשיב כורוק, כשעשה חוריקה שלא
55 בחיבה.
56 **בשריות** היו - ואם חאמר: אמרד בשריות היו אמאי משחן אתון עד שעת אסור? וש'
57 לומר: דהיינו (ברבן שמעון בן גמליאל) דאמר לעיל (א"ב.) תרומה כל חמש,
58 ולחמי תודה תרומה, והיו נטלים הארזונהו סכין גוש. וכן משמע ב"הדומקדמי".
59 שושי

1 **כבדי** חסרון, אבל יותר מפידי חסרון - מוכרין קבית
2 דין, וכל שכן הקא דהא פסודי למיירי. "ועוד אמר רבי
3 יודנה שתי חלות כו". תני תנא קמיה דרב יודנה:
4 על גב האי צטבא. אמר ליה: וכו' להצניען הוא צריך?
5 תני: על גב האי צטבא. אמר רבא רבא רבי יודנה.
6 הר חבית סטיוי פפול היה. תנא נמי הכי: הר חבית
7 סטיוי פפול היה, רבי יודנה אומר: אקסמונית היה
8 נקראת, סטיוי לקנים מסטיוי. "פסולות וכו'". אמאי
9 פסולות? אמר רבי יעניא: מתוך שהיו מרובות -
10 נפסלות בלינה, דתניא: אין מביאי תודה בהן המצות,
11 מפני חמין שבה. פשטא! אמר רב אדא בר אבבה:
12 **מכאן בארבעה עשר עסקינן**, וקסבינן, אין מביאי
13 קדשים לבית הפסול. ובגלי עילמא בשלשה עשר מייתי
14 להו, ומתוך שהן מרובות - נפסלות בלינה. משום רבי
15 יצאי אמרו: כשירות היו, ולא אמאי קרי להו פסולות.
16 שלא נשחטו עליהן הנבה. ונשחטו שאבד הנבה.
17 ויניתי ובה אחר ונשחטו! דאמר: זו תודה זו לקמה,
18 וכדדבד. דאמר רבא: אבד תלחם - מביא להם אחר,
19 באדה תודה - אין מביא תודה אחרת. מאי טעמא?
20 תלחם גלל תודה, ואין תודה גלל תלחם. וקסבינן
21 ונפקינהו לחזקין! ואין לעולם שנשחטו עליהן הנבה,
22 ונשחט דהם, וכמאן - קרבי, דאמר רבי: שני דברים
23 המתירין מעלין זה בלא זה. דתניא: כפש עצרת אין
24 מקדשין את תלחם אלא בשחטה. ביצד? שחטן
25 לשמן, ורק דמן לשמן - קודש תלחם. שחטן שלא
26 לשמן ורק דמן שלא לשמן - לא קודש תלחם. שחטן
27 לשמן ורק דמן שלא לשמן - תלחם קודש ואינו קודש,
28 כבדי רבי, רבי אלעזר ברבי שמעון אמר: לעולם אינו
29 קודש תלחם עד שישחוט קרבי וירוק דמן קמאי
30 אפילו תלחם רבי אלעזר ברבי שמעון, דתנא קמאי
31 עסקינן - גזון שנחלקת דתם בפוס ונשפך. ורבי אלעזר
32 קרבי שמעון סבר ליה פאבוה, דאמר: כל העומר
33 לירוק - פרוק דמי. תנא, משום רבי אלעזר אמר:
34 כשירות היו, כל זמן שמופחות - כל העם אובלין, ניפליה
35 אחת מהן - תולין, לא אובלין ולא שורפיין, ניפלו שתייהן
36 - התחילו פוקן שורפיין. תנא אבא שאול אומר:
37 שחט

1 - מידו, עין איין טענות שריפה, וטריכות לבכר צורתי, דנות ביצד צוליק (פסחים
2 פ"ב.) כל שפסולו בנפח - שיהי מיד, דרם בעובלים - תעבר צורתי, וצא לבית
3 השריפה, ואפילו הכי מולולתין ביה, ודמין ליה הים. כמאן - קאמרת דברשעה לחודה
4 עקש ופני שלא לפרות עד שיהי שריפה וירוק - אין מתירין את חובת את תחלו בו מפלין
5 קודש ופני מלואה אלא תחלו לירוק בנפח, ואף על פי שאינו נותר עד שחובת ושתייה
6 הלחם של עצרת תלויין בשני כביש שלמים דכתיב (ויקרא כג) "זשני כבישים בני שנה
7 לזבח אשן, ודחיק אותם על לחם הכבשים תנופה לפני ה'". ומגידין לזו חלמין
8 תורה שאין קודשים אלא מביחתה, מנחות פ"ק "התכלת" - קודש - כל לפסול ביצא,
9 שחט

1 ושלא עידי פרה. ויאני קודש - ואינו נותר באבילה. ואף על פי שבחבשים עצמן מותרין, וקדימא לן כל הובבים שנבזה שלושן שפיק, אלא שלא עלו לביבס חובה.
2 ותניא בפרק שרי דבינה (ב"ב.) כביש עצרת ששחטן שלא לשמן - היום ורק דהשיי יאכל, אינהו את תומאכלי שלמים בעלמא; אבל לחם, כון דבכשים אין שחטן עליהן, דהא לא
3 עלו שלם חובה אלא שלם נרבה עליהן - מי תירשט מאבוה - בבאא קטא פריק "מרובה" (ע"ג.) העומר לירוק - שאינו מחוסר אלא וירוק. כורוק דמי - לחול על
4 העומר, והיו נטלים הארזונהו סכין גוש. וכן משמע ב"הדומקדמי".
5 שושי

1 כבדי חסרון - כשאין נחסרין אלא כדרך חסרון על פירוש הקצוב בבבא מציעא
2 ב"הדומקדמי" (מ"א.) לחסוך ולאורו תשעה חזאי קבין לבור. דקא פסדי למיירי - שגאון
3 בתראה. על גב האי צטבא - על הכסא צטבא - וכו' להצניען הוא צריך. והלא למראה
4 העין הם נרמטו. שג - גב האי צטבא - וכו' דהיה לנו למעלה מנפח הים. שמוי פפול היה
5 - האי צטבא סביב סביב מקפה, ובתוך אותו

6 חסד עדי אחר. מתוך שחן מרובות - לחמי
7 התקד בשלשה עשר בניסן, שכל מי שיש לו
8 להביא תודה ברגל מביאה בשלשה עשר.
9 נפסלות בלינה - לבוקר על ארבעה עשר.
10 לחמי תודה ארבעים חלות, ועשרה מהן חמין,
11 שגאמר (ויקרא ו) "על חלות לחם חמין". אין
12 מביאי קדשים לבית הפסול - אין מביאי קרבן
13 ביזם שמתמעט זמן אבילותו שקבעה לו תודה.
14 ומוצא וכל ליד נותר. ותודה נאכלת ליה
15 ולילה, ואם יביאום בארבעה עשר - אין
16 נאכלת על חמין אלא עד שש שעות. ובגלי
17 לעמא בשלשה עשר מייתי להו - כל כמ שעליו
18 תודה מביאה בשלשה עשר, לפי שלא יקריבנה
19 לתורה, וכל שכן נפסלות בלינה - שאין
20 תודה אוכלין כל כך. ומשום פסולות ועומדות
21 והו ניתנן. שם, דאם היו כשירות - לא הו
22 נותנין אותן שם כדי לפסוק בידים, שנמנות
23 שם עד זמן הביעור והשרפה. כשירות היו -
24 כלמיה אפילו לא היה חסן דגול כלמיה
25 שון כבר לשריפה - אפילו הבג, מאחר שאין
26 להם תקנה ליאכל, ואפילו חן עדיין טענות
27 עיבד צורה - דהיבנן לזו תחם. ודמיני זמי -
28 כגון שלא נשחט עליהן חובה, ויש חסן קודשת
29 גמית ומתקדשהו, ואין לחן היתר עד ששחט
30 לעין חובה וירוק דהם. לחמי תודה אין
31 קודשין קודשת הנוף אלא בשחטת חובה,
32 כדמיתא מנחות: "על חלות לחם חמין קריב
33 קרבנו על בוח" - מלמד שחטן קודש
34 אלא בבויתא התודה. והאי קודש - קודשת
35 הנוף קאמר, דהא משעה שאמר הדי (ע"ל)
36 תחלו על עליהם של הקדש, אבל אין
37 קודשת ליפסל בלינה ובטבול יום, ואם נטמא
38 - פרוין וירצאן לחזקין עד שישחט חובה
39 והים, וכשם שחובב כבשיש - כל בוריקת
40 עולה נותרין לא ליאכלתה תורהו עצמו.
41 ודאילן ותלויין בה הדי היא כמיה. ויריקת הים
42 מותרת קדשים, דכתיב "ועין ובוין קשר", והדי
43 "וחבשה האבלי", אין מביא תודה אחרת - על
44 אותו לחם. ופרדין אותו וירצא לחזקין, דלחם
45 גלל לתורה, ויבין דרובקבע לו - פסול לאחרת.
46 אבל כדמים יקח תורה, או לחם תודה אחרת.
47 ואין תורה גלל לחם - שהיא עשיר. ונפיקשו
48 ודא על שני שלא קודשו לנפון של חם פרוין,
49 והוא ויש להם תקנה בכל - למה או -
50 מפיסקין קדשים: אלא עסקינן שנשחט עליהן
51 חובב - שדושן אין לחן תקנה. ובגנן שפסחים הים

1 - מידו, עין איין טענות שריפה, וטריכות לבכר צורתי, דנות ביצד צוליק (פסחים
2 פ"ב.) כל שפסולו בנפח - שיהי מיד, דרם בעובלים - תעבר צורתי, וצא לבית
3 השריפה, ואפילו הכי מולולתין ביה, ודמין ליה הים. כמאן - קאמרת דברשעה לחודה
4 עקש ופני שלא לפרות עד שיהי שריפה וירוק - אין מתירין את חובת את תחלו בו מפלין
5 קודש ופני מלואה אלא תחלו לירוק בנפח, ואף על פי שאינו נותר עד שחובת ושתייה
6 הלחם של עצרת תלויין בשני כביש שלמים דכתיב (ויקרא כג) "זשני כבישים בני שנה
7 לזבח אשן, ודחיק אותם על לחם הכבשים תנופה לפני ה'". ומגידין לזו חלמין
8 תורה שאין קודשים אלא מביחתה, מנחות פ"ק "התכלת" - קודש - כל לפסול ביצא,
9 שחט

1 ושלא עידי פרה. ויאני קודש - ואינו נותר באבילה. ואף על פי שבחבשים עצמן מותרין, וקדימא לן כל הובבים שנבזה שלושן שפיק, אלא שלא עלו לביבס חובה.
2 ותניא בפרק שרי דבינה (ב"ב.) כביש עצרת ששחטן שלא לשמן - היום ורק דהשיי יאכל, אינהו את תומאכלי שלמים בעלמא; אבל לחם, כון דבכשים אין שחטן עליהן, דהא לא
3 עלו שלם חובה אלא שלם נרבה עליהן - מי תירשט מאבוה - בבאא קטא פריק "מרובה" (ע"ג.) העומר לירוק - שאינו מחוסר אלא וירוק. כורוק דמי - לחול על
4 העומר, והיו נטלים הארזונהו סכין גוש. וכן משמע ב"הדומקדמי".
5 שושי

1 ושלא עידי פרה. ויאני קודש - ואינו נותר באבילה. ואף על פי שבחבשים עצמן מותרין, וקדימא לן כל הובבים שנבזה שלושן שפיק, אלא שלא עלו לביבס חובה.
2 ותניא בפרק שרי דבינה (ב"ב.) כביש עצרת ששחטן שלא לשמן - היום ורק דהשיי יאכל, אינהו את תומאכלי שלמים בעלמא; אבל לחם, כון דבכשים אין שחטן עליהן, דהא לא
3 עלו שלם חובה אלא שלם נרבה עליהן - מי תירשט מאבוה - בבאא קטא פריק "מרובה" (ע"ג.) העומר לירוק - שאינו מחוסר אלא וירוק. כורוק דמי - לחול על
4 העומר, והיו נטלים הארזונהו סכין גוש. וכן משמע ב"הדומקדמי".
5 שושי

1 ושלא עידי פרה. ויאני קודש - ואינו נותר באבילה. ואף על פי שבחבשים עצמן מותרין, וקדימא לן כל הובבים שנבזה שלושן שפיק, אלא שלא עלו לביבס חובה.
2 ותניא בפרק שרי דבינה (ב"ב.) כביש עצרת ששחטן שלא לשמן - היום ורק דהשיי יאכל, אינהו את תומאכלי שלמים בעלמא; אבל לחם, כון דבכשים אין שחטן עליהן, דהא לא
3 עלו שלם חובה אלא שלם נרבה עליהן - מי תירשט מאבוה - בבאא קטא פריק "מרובה" (ע"ג.) העומר לירוק - שאינו מחוסר אלא וירוק. כורוק דמי - לחול על
4 העומר, והיו נטלים הארזונהו סכין גוש. וכן משמע ב"הדומקדמי".
5 שושי

פרק ראשון – אור לארבעה עשר דף יד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזולץ" קמא רשי"י

שתי פרות היו חרושות – אותו היום. לסימן. בהר הבשחה – הוא זה היום. **משנה**
 2 מימיים של כנינה – והא בקול וכל מימים ספא. דקטני מדרבין למוני שורפין תרומה
 3 בר. מלשריה אף הכשר שנמא ביה הוימא – שנגע בשר קודש הו בראשון למומא,
 4 וזהו ליה אדיו. שני ולא נמנעו מלשורפם עם מזון מנעו, ממי שנגע בבהבא הומואה.
 5 והואיל ואף הו הקל לשריפה עומד – לא חשו
 6 אם שמתאין אורו יזרו ממה שדי. ובגמרא
 7 פריך: מאי תוספת מומאה איכא? הלא לא
 8 בראשונה בולד תומאה נגעו, ועבשי חזרו ונגעו
 9 בולד הומואה. מלחליק שפן – על שחרמה.
 10 שנפגל בפגול יום – והוא שליש. וטבול יום
 11 פוסל את התרומה מן החודה, ביבמות פ"ב
 12 "הערך" (ט"ז). מביבל קודש לא תגע, ויולדת
 13 שמתבלה לטוף ימי תומאה עד מולדת ימי טהרה
 14 שלה מוטלה לו עין אורא. שחר איה ארביה
 15 להכיבא פרה עד יום ששונים ואחא. אלמא: לא
 16 היו הערב שמש דילה עד שקיעת החמה
 17 ודעו. כגון שנמא בפגמא בת – טמא מת
 18 אב הומואה הוא, ומטמא כלים, דכתיב (במדבר
 19 ט"ז) "ככל אשר יגע בו הטמא מתה והנפש
 20 ודגנת הטמא עד הערב"; בפרשת מטות
 21 טומאת מת. אלמא: טמא מת מטמא אדם.
 22 ועשה אהרן אב הכהן את הומואה, שאין נבילה
 23 שנמטמא אדם, ולא נוגע בהן שבעים ושתים
 24 אלא אוכלין ומשקין, כדכתיב בפרעים ויקרא
 25 (א) "כל אשר נתבוט טמא, מכל האוכל אשר
 26 יאכל אשר יבא עליו מים יטמא, וכל משקה
 27 אשר ישבה בהו כל בלי טמא"; אלמא: לא מוקבל
 28 טומאה מן הכלי שקיבל טומאה מן הערץ אלא
 29 אוכל ומשקה ובלבד, ולא אדם וכלים. והאי נ
 30 דמי ראשון, ומותר להוסיף ביה. מדרבין
 31 שמתחלה היה שמן הו שליש, וחזרו ונגעה שני
 32 על ידי הור. והואיל ריש טומאה עליו, לא
 33 חולשין ליה, ומותר להוסיף ביה. מדרבין
 34 למדנו שורפין תרומה פהורה עם הטמא
 35 בפסח – עם זמן הבערה, והואיל והולכת
 36 לאיבוד אף טהרה, ואסורה מדראיתא – לא
 37 חישינן לעמיתיה, אף על פי שמתרחין אנן
 38 לשורפה כטהרה, דכתיב (במדבר ט"ז) "את
 39 משמרת תרומתי". איה איה הטהר – לא אהה
 40 יכול לומר את זו מדרבין, ובגמרא מותר
 41 אטאזי אנה איה הטהר. ומידיה רב אליעזר בן
 42 אריה – רבי יוסי קאמר, ליה דאק על גב דאפילוהו רבי
 43 אליעזר רבי ויהושע בשפירת תרומה – בזה
 44 מדר שורפין לו לעצמה וזו לעצמה. **גמרא**
 45 שני ושני הוא – מתחלה היה שני, וערין שני
 46 הוא. כמאן בולד וולד עסקין? – האי בולד
 47 הומואה דקטני מתניתין – וולד וולד קאמר,
 48 דהיינו שני. ובשר נגע בו הוה שליש, כו' והוה
 49 שרפי ליה בדיה בשר שנמא באב הומואה.
 50 שדוא ראשון – חזרו ונגעה שליש הו שני.
 51 וזהו אן אוכל שנמא אוכל – ובין דלא שנמא
 52 ליה, מאי תוספת איכא. ואין עושה כנינה בו
 53 ואין מטמא אוכל כנינה בו. הוא חם – משמע
 54 מיטמא. אבל תרומה וקדשים עושה כנינה בה
 55 ידלפינן מנאות תני – לחם הדין לך וישמן
 56 (תני ב) – שרף – דהמיתנין בקדשים קיימי.
 57 בקרא מלא – לא הוויא ממשמעו לא תרומה
 58 ולא קדשים. איה רבי שלם ריבא, רבא אוכל
 59 מטמא אוכל לעולם. ובגמרא חגי – טמאות דרבנן ניטרו. וזהו נגור, כדלוקן. אבל דראיתא – לא מטמא אלא אוכל משקה, ומשקה אוכל. לקמן פירוקן (ד"א) ליקח לו תרומה
 60 מטמא משקה ומשקה אוכל. **דאיבא** משקין בהי בשר – כשנגע באב הומואה היה משקה טופח עליה, וטמא עמו, והוא אף המשקה ראשון. וכששורפה ערין וזו עליה, ומטמא
 61 בהי בשר שנשדף עם זה ממות המשקין, ונגעה שליש שני. מדרבנן בפסח – וקא מוספי ליה טומאה מדרבנן. מאי חיי שני – דרבי רמי ראשון. והיינו קין – דרבי יונתן תריצנא בהכי,
 62 ובמא דרבי רבא עקבא: דמשמעו דהוסיף עזרה על עזרה. חודש על חודש.

שתי פרות היו חרושות – בירושלמי זייק ירושלמי לא מקום ענינו בו שלא לעשות
 2 מלאכה: כלומר סמא הוא לנגוע עם איקר. כיון שמתקבצו עם אף ממוקמות
 3 שנתו בהן איסור. ומשני: ראות כחורשות. **אבל** תרומה וקדשים עשין כיוצא בהן –
 4 פירש בקטנות: תניק מקרא דהני "אל תלחם את הדין". ולרבינו רבנא דמפרש לקמן (ז"א)
 5 "או לא תדין" אמור רבינו יחזק. ונפקא ליה
 6 מדרבנא: שני יגע בכל טמא לא יכילי. ויקרא
 7 (ו') אפילו באוכל. חורמה נפקא ליה, קין ליה
 8 מציעו למומר מקרא מלא דבר הכתוב דהא איבא
 9 קדשים דרעשין כיוצא בהן – נזיק קודם בדרמי
 10 טפי, דהיינו חלין.
 11 **דאיבא** משקין בהי בשר – מבאן מדרוק
 12 רבינו יחזק בן אשר דמשקין מטמא
 13 בפחות מרביעית, דסחם משקין בהדיה בשר לית
 14 בהן רביעית. ולקמן (ז"ב) אמר רבי במה אכל
 15 פות מרביעית – טמאים. והוה דאמר פריק אף
 16 מעמידין (עבודה זרה לא ואס. וזהו יין נסך
 17 גמריין) טמאת משקין מרביעית. ובפרק שני
 18 ודה (י"ט) גבי גדי הדיק, ובבבא דוחקין –
 19 אמור רבינו יחזק בן אשר: דבפסול גייה איירי,
 20 דשדורו מרביעית. כדאמר בשלח פ"ק קדשי
 21 מוכח (ז"ב) דכל המשקים מעטרין לפסול
 22 הנהייה מרביעית. ורבינו יחזק מפרש דהו עביען
 23 רביעית – היינו בתוך דיעקי טמאה לא
 24 דראיתא, כגון סחם ין דהיינו גדי הדיק
 25 דאפילו בהיה מרביעית לא מטמא מדראיתא.
 26 אבל שאר משקין – מדראיתא בכל שדוא.
 27 ורבינו יגו אמר: דמדראיתא בעינן רביעית
 28 למטא אחרים. אבל מדרבנן מטמא אחרים בכל
 29 שדוא. ולפידשו צריך לומר דהשאת לא מסיק
 30 ארתיה שכול טמא פסול אפילו מדרבנן.
 31 מדראיתא לוקאמו במשקין מדרבנן, ולא מוקי
 32 במסקנא דאוכל מטמא אוכל מדרבנן ואף על פי
 33 דאין אוכל מטמא אוכל אפילו מדרבנן. מכל
 34 מקום משכבחו שליש על ידי עצים ולבוטה, או
 35 על ידי משקן – דאבתי לא רורו דכל הפסול את
 36 התרומה מטמא משקין לזכות תלת.
 37 **עם** שני משקין מיבטי ליה – אם אמר
 38 אמאי לא פריך: מאי איירא שנמא באב
 39 הוטמא? אפילו בראשון שני נמי, כדפריך
 40 לקמן על רבי עקיבא ויהי ילמו: ממידי דרבי יונתן
 41 קאמר מימיים של כנינה, משמע שנתעלם כך
 42 הוא אף קודם שמונה עשר רבד' דגזרו דכל
 43 הפסול התרומה מטמא משקין לזכות תלת.
 44 בדפיק קמא דשבת (י"ב ושם) מוקי האוכלין
 45 והכלים שנמטאו במשקין משקין אביאם חמת
 46 ידים. ולפי שגזרו רידיים התרומה – עשין
 47 המשקין שנגעו בהן תלת.
 48 **מאי** קא משמע לך דלשלישי מותר לעשותו שני
 49 היינו קין – למאן דאמר אף אוכל מטמא
 50 אוכל מדראיתא – לא פריך. ולדידיה הוסיף
 51 דמותר לעשות אף שני דראיתא.
 52 ואילו
 53 **בהני**ם לא נמנעו מלהחליק בו". **מקרי**, שמן שנפגל כמבול זום מאי הוי – שליש, ובי
 54 לחליק ליה בגר שנמטא בממא מת מאי הוי – שני, מאי קא משמע לך – שליש, מותר
 55 לעשותו שני, והיינו קרי! אמר רב יהודה: הקא בגר של מתקת עסקין, דרחמנא אמר
 56 בחלל

קמב פחסים. פרק ראשון – אור לארבעה עשר דף יד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזליץ)

1 ואילו

2 קודשה, נתון במסכת סדרות (פרק שני משנה א: שליש שבכולן מטמא מקשה

3 קודש. ופסל אכילי קודש. ואתרוגה קאי, אבל מקום אומר ברב יצחק: דמגנ טבול יום לא

4 חשיב בשליש, דאפילו בקרבן פסח לא מטמא. ובגמלאה בפרק "חטאת העוף" (תנא): תנן:

5 חטאת העוף מונעין לה משהקודשה, בגמלאה –

6 והשחיה לפסל בטבול יום. ור' יוחנן בנימאי –

7 לאפילו – אץ, לטעון – לא. והיב סבר רבי

8 עקיבא לקמן (ט.א.) בהסלת הקטורת הלבושה

9 וכו'. מדו, חמה: שליש דטבול יום עשה רביעי

10 מקל וחרטום מחוסר פבורים. ורבינו שם רבי יוסי

11 שליש דגמלאה. וגימא: מה מחוסר פבורים שמורו

12 בתרומה – פסול בקודש, שליש דטבול יום

13 שפסול בתרומה – אינו דין שיעשה רביעי

14 בקודש. ואם יש שום מעשה בשליש דטבול יום –

15 אם בו יש רביעי לקמן על דחומה: גמני: שליש

16 דטבול יום יוכיז: ויברושנה במסכת תענה פיר'ך

17 ולה

18 **אפילו** בראשון ושני נמי תחלה הוי – מבאן

19 משמע דמבין חשבו משקה ליקמן (ח.א.)

20 בני משקה בית מצדא. וכן בגמלא דרבי. וזה

21 דתנן (סדרות פרק שליש משנה ב) רבי מאיר

22 אומר: שמן תחלה לטעם, וחמשים אחרים: יום

23 דהיינו – דבר שמעטן שחור אומר: פורש

24 דרוקא יין, אבל תנן – לא. ופסקין ב"דוקמן

25 רבה: דמתנת מיידי דהלכנתא בחדיה. אומר

26 רבינו תוב: בדרתא מיידי בנקיש אוחר כן גמלא

27 ברעמנה בתרפסא. וקדמא היתם בגמל אומר

28 שמן תחלה לטעם – בנקיש אוחר כן גמלא

29 ובלא נקיש משמע דבלי עזמא מודו. וכן משמע

30 ברבי שם פרק שליש דמנכסת סדרות (ס.א. ח.א.)

31 וקניי תתם: הדרסב הטרסין דחלב ושמן, שדן

32 משקע שופו – הדין כן תחלה. קישו אוחר כן

33 גמלא – וזהו דין שניים. ובהב רבי ורבי

34 מאיר אומר: השמן תחלה לטעם. והיינו לעולם –

35 אפילו קישו. ואהא קאי כבן שמעון שחור. והבא

36 משמע ליה דבא בקשה. **הבא** טורח נטמא אובל – דקשה רבינו שדוה לוקמא בשכב אדסור

37 מדאורייתא והוי מדרבנן – כי דבב שליש דאורייתא טורח לעשותו שני, דבב נמי

38 אסור דאורייתא. ורבי יוסי דאמר אינה היא מורה – אית ליה לריתן לן למעלה אסור

39 שמומא, כמו שאפרש לקמן לרש לקיש שמום בר קפרא, דלא ילפין אסור שמומא.

40 ואומר רבינו יצחק: ולא לבי לאקמא בשבע. ותרפין תרומה טורחם ע הנתמא – משמע

41 ליה ברך שני אדם יניעין לשרוף הידני בשש. **התם** פסול ועמא הבא שחור ונטמא –

42 וקשה לרבינו יצחק: כשפסול למאן דאמר אובל מטמא אובל – אתי שפיר, דלא ילף אסורא

43 דרבש בשעש בשמול דאורייתא. אבל למאן דאמר אין אובל מטמא אובל מדאורייתא

44 – אמאי לא ילף שפיר, כמו שמורר לעשות מפסול דאורייתא ראשון דאורייתא – הדי נמי

45 מומר לעשות מאסורא דרבנן שני בקדמיה בסוקן, דקאמר: נימא דקסבר רבי מאיר

46 כיון דאורייתא רבינו יצחק: ולא דמי. ומדקלקל דאורייתא שיוכל לקלקלו עו יתרו – אין

47 למודד שיוכל לקלקל לקולקל דרבנן יתרו, אפילו בקלקול דרבנן, אבל בסוקן מרמי שפיר

48 לקלקל אסור דרבנן, דלקלקל שפיר דרבנן, תדע: דהא רבי סדיכא ליה לקמן (ש. א.)

49 שמומא טמא מיקנה לטמא אחרים דאורייתא. הוה ליה וילך טומאה דרבי ינאי דאורייתא –

50 לא ילף מיקנה אסורא דרבנן שיהא מורר לעשותו שני דרבנן, ולמאן דאמר אין אובל

51 שמומא אובל כשפורשו ע טמא – לא הוי אלא שני דרבנן, ואם אמור: למאי דמוקש לה

52 בילך טומאה דרבנן, רבי ינאי: אם נמי מוסק אדרבי עקיבא. ומרבי עקיבא דאמר פסול

53 דאורייתא מורר לעשותו אדרבי, לא עמיעני שדא שליש דרבנן מוטמא אחרים לעשותו שני.

54 ובדרושמא פיר' לה, וקאמר: למאן דאמר בילך טומאה דרבנן – לא בא רבי עקיבא אלא

55 לפחוח ויפתר בטבול יום דבית הפרס שהוה מדרבנן. אך שמוחיל דבבי רבי יוחנן

56 כקרא

באב

בן כלי שנטמא אובל הטומאה דרבנן, בן כלי שנטמא במשקן, דמאורייתא אין אפילו משקן מטמאן כלי, דאי אובל טמא, גמלא דרבנן, וזהו שדוה משקן מטמאן כלי, שמום משקן ב' ובה שן א הטומאה: בן וקוח ומיני רגלי. בפרק קמא דנדה (ד.א.) האי כן שנוטא באכרו ליה, דאי וילך וילך דרבנן. ומדמשקין הו' וילך הטומאה, ודבלי היא וילך וילך דרבנן, ומדאורייתא טורח הוא, והאי בשר שנעשה שליש על ידו – טורח גמור מן החרה הוא, ואשמעינן רבי חנינא, ודין דאיבא עלה טומאה

בחלל חרב – הקיש חרב לחלל, מחכה שנגע במת היא חרב אבי גאבה הטומאה כמת

עצמו, ושנגע בטמא ממ – הדי הוא כן הטומאה כמורו, גויה דבחנה היא ומחבת אל

טומא מו, ולא אל שר טומאו. וזהו ליה – נר א הטומאה. ושכחון שמן שליש

לחובו נעשה ראשון, עומד בגר של חיים – דאינו אלא ראשון כנוגע בטמא

ואשמעינן רבי עקיבא דשלש מותר לעשותו

שני. וקדשיה לך מאי חוספי אדרבי ינאי. וגימא

כטובא, דאילו תתם גבי כושיים כי שרף

שליש בהדי ראשון ונעשה שני – טמא היה

מתחלה לטמא אחרים, שהשליש עשה רביעי

בקודש, ועכשוו כשנוטא עליו גמלא – כולמו

לא נשתנה שמו לקלקל יותר מבראשונה. ואלו

גבי עדותו של רבי עקיבא בני תרומה קאי,

דאילו שמו קודש אתו אלא של מנחה, ואבלי

הוא אתו יאר' דחוללין כו, ואם נטמא קודש

שנתנו במנחה משקש כבלי – אין לו הידר

לכתיבי, ושרף בקודש בבית הדרש כבאר

מפסוליה קדשיים, אבל בני תרומה שנטמא

– בתנים מדליקין בו, דרבינו "נתחי לך את

משמת תרומותי", בשתי תרומות רבוב

מדיבר, חרשן סודיה ואתח תרומה

טמאה, ואמר רחמנא: שלך תהא להסקיה תת'

בתקלי, בימנות בפרק "הירל" (ע.א.) ושמן

שליש של חרומא אטא שני מטמא אחרים.

אלא פסול – דאין שליש עושה רביעי

בתרומה, וכי הדר עבדי ליה שני – וזה ליה

טמא. ומתנין קשייה – לרב יהודה, מאי

איירא דתני טמא מתי אי בני שרפי קאי

ורבאשן עסקינן – לההי ל דנטק שקבל

וטמא או מאב הטומאה של מתי לייתי שנטמא

סחמ, ודאי קימא לן דאין כלי מטמא

אלא מאב הטומאה, ומה לי א הטומאה דמת

מי לה א הטומאה דשרף אלא מדנטק מת –

שנוע מנה גר של מחבת שסקינן, דיש חילוק

בו בין נגיעת אב הטומאה דמת לאב הטומאה

דעלמא, ואשמעי דבבר שדוה עצמו בא

1 **"בחלה חרב"** - חרב הרי הוא פקקלה והויא ליה

2 אב הטומאה קודש; ושליש מותר לעשותו ליה.

3 ומאי דוחקה דרב יהודה לאוקמייה בגר של מחבת?

4 נוקמיה בגר של חרס, ומאי חוסף - דאילו התם

5 גמלא וממא, ואילו תבא - פסול וממא אמר רבא:

6 מתנייהו קשייה, מאי אורי' דתני גר שנטמא בממא

7 מתי? ניתי שנטמא בשרץ? אלא: איהו דרב שילוקה

8 סומאיו בין טומאה מת לשרץ - הוי אומר זה מחבת.

9 אמר רבא: שמע מינה, קסבר רבי עקיבא: טומאה

10 משקן לטמא אחרים - דאורייתא. דאי סלקא עגדה

11 דרבנן - קמרי, היא גר מאי קא מהניא להאי שדן?

12 אי לאפסול גופיה - הא פסול וקאי. ממאי דילקא

13 לטמא אחרים מדרבנן? אי מדרבנן מאי אורי' פאב

14 הטומאה, אפילו בראשון ושני נמי תחלה הוי, דתנן:

15 קל הפסול את החרובה - מטמא משקן להיות תחלה,

16 הוי כמפול יום. אלא שמע מינה: דאורייתא היא.

17 אמר רבי מאיר מדבריהם למדנו וכו'! מדבריהם

18 במאי? אלימא מדברי רבי חנינא סגן הכהנים

19 מי דמי? התם - גמלא וממא, תהוה - סהור

20 וגמלא, וגמלא מדברי רבי עקיבא - מי דמי? סהור

21 - פסול וממא, תהוה - סהור וממא. גמלא קסבר

22 רבי מאיר: מתניתין פאב הטומאה דאורייתא,

23 וילך הטומאה דרבנן. דמדאורייתא סהור מעליה,

24 ומא

הטומאה קאמו, שפני מינה - מדקאמר דרבי עקיבא - י קסבר טומא משקן

לטמא אחרים דאורייתא היא, והלא בזני וגימא דפרקין, דאמרי לקמן שאן משקן

שנטמא אובל מן החרה אלא מדרבנן. דאי סלקא דעתך דאין משקן שנטמאן אחרים

אלא מדרבנן - מאי תוספת דאוסף רבי עקיבא דאמר שחשסן שדיה שליש עשהו

ראשון. ומה בכך? האי נר א הטומאה, כי עשהו ראשון להאי שמן - מאי מתי לי

אורי' שלא טמא אחרים? לאפסול גופיה - דהא מדמי ליה, דא פסול וקאי וילמא -

אוני ליה שיטמא אחרים מעכשו מדרבנן. אי - תוספת דרבנן אתא לאשמעינן, מאי

איירא דנטק שמדליקין אותו בגר א הטומאה, ושעשין אותו להאי שמן הראשון

דאורייתא? אי נמי אשמעינן שמדליקין אותו בראשון לטמאה, או בשני לטמאה, נמי

תחלה ליה. כלומר, אי נמי תוספת מדרבנן כי דהיא, שנעשה ראשון מדרבנן שנטמא

עד עני ושליש. דהא רבנן עשוי משקן שפילו נגעו משקן שני עשה ואשמועין.

דרבן כל הפסול את החרובה - כל בני גימיתין בפרק "ציצית השבת" (ג.ב.) בני שמונה

עשר רב שנוור עליהם חרות שניים לפסול את תרומתם - מנא שןקאן אפילו וילין

הויה חילוקה, וחי מטמא ליה שפסול לתרומה מן החרה, וגויהת הכותב היא. ומבל

למוס אתילתא מילי, והיא רדייה, ולא גורו ביה לעשות משקן תחלה, איה דרבי תרי

שריבין דחוקו, ומשום דמשקין עלילין לקבל טומאה, ומה היא עלילתן - שנקבלין

טומאה של בהכשר, גורו עליהן חומר הרבה, שבו בתנים נודחין לשמומן, אלא שני

מינה - ממדחין מעבידיה ראשון דאורייתא, שיהו כהני לטמא אחרים לעשותו שני.

דאורייתא קאמר, כל כדר טומאה דאב עושה ראשון ראשון שני בחילוק ותו לא, ושני

שליש בתרומה, ושליש רביעי קודש - כולה מדאורייתא הוא, בפרקינן, גמלא קסבר

רבי מאיר - מדליקין מדרשן קסבר מתניתין דרבי ינאי בשר שנטמא באב הטומאה

דקתני - באב הטומאה דאורייתא, דכל אב הטומאה דאורייתא הוא, אבל יכשר שנטמא

במדרשן, דמאורייתא אין אפילו משקן מטמאן כלי, דאי אובל טמא, גמלא דרבנן, וזהו

שדוה משקן מטמאן כלי, שמום משקן ב' ובה שן א הטומאה: בן וקוח ומיני רגלי. בפרק קמא דנדה (ד.א.) האי כן שנוטא באכרו ליה, דאי וילך וילך דרבנן. ומדמשקין הו' וילך הטומאה, ודבלי היא וילך וילך דרבנן, ומדאורייתא טורח הוא, והאי בשר שנעשה שליש על ידו - טורח גמור מן החרה הוא, ואשמעינן רבי חנינא, ודין דאיבא עלה טומאה

דרבנן - שנטמאן לה בראשון דאורייתא.

[דף י"ז ע"ב]

בגסה ניטמאת זו ניטמאת זו א"ל ניטמאת זו ניטמאת זו וקפצה מומאה אמרון ליה וקפצה מומאה אפי' אהרת בינתיים אמרון ליה אפילו אהרת בינתיים קומין מזו לזו א"ל שמועה לא שמענו משנה שנינו כהיא דתנינן לתמן שתי מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוין מזו בפ"ע ומזו בפ"ע כשירות ואם לאו פסולות ואין שיריה של זו מפסקין לזו אתא ר' יעקב בר אהא ר' יסא בשם ר"י קומין מזו על זו ניטמאת זו ניטמאת זו האמצעית לא ניטמאת לא כן תני כף אחת שהיא עושה מזה שבתוכה אחת א"ר היננה אין הכלי מצרף אלא דבר שהוא אסור לו רשב"ל בעי צריד של מנחות מהו שיעשה מיניין התיב ר' לעזר והכתיב (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא את שטומאתו על ידי מים עושה מיניין את שאין שטומאתו על ידי מים אינו עושה מיניין התיב ר"י הרי נבלת עוף הטהור הרי היא מטמא מומאת אוכלים בלא הכשר ובלא מומאה מפני שסופה לטמאות מומאה המורה מאי כדון מכל האוכל אשר יאכל את שטומאתו משם אוכל עושה מיניין ואת שאין שטומאתו משם אוכל אינו עושה מיניין ר' יונתן בשם רבי האוכל אוכל שלישי בתרומה נפסל גופו מלוכל בתרומה ר' שמואל בר רב יצחק בעי מה ר' בר"א דתנינן תמן האוכל אוכל ראשון ראשון האוכל אוכל שני שני האוכל אוכל שלישי שלישי דברי הכל היא כדי שיהא בדל מן התרומה ודכוותה האוכל אוכל שני במעשר נפסל גופו מלוכל במעשר נישמענינה מן הדא והכמים אוסרין

[דף י"ח ע"א]

במעשר ולא שמיע להו דא"ר שמואל בשם ר' זעירה מהו והכמים אוסרין במעשר נפסל גופו מלוכל במעשר ודכוותה האוכל אוכל רביעי בקודש נפסל גופו מלוכל בקודש נישמענינה מן הדא דא"ר ירמיה בשם ר' בא בר ממל עשו אותו כאוכל אוכל רביעי בקודש הדא אמרה האוכל אוכל רביעי בקודש נפסל גופו מלוכל בקודש עד כדון בקדשי מקדש המקודשין ואפי' בחולין שנעשו על טהרת הקודש נישמענינה מן הדא דתנינן תמן השוחט בהמה היה ועוף ולא יצא מהן דם כשירין ונאכלים בידים מסואבות אע"פ שלא הוכשרו בדם ר"ש אומר הוכשרו בשחיטה ר' לעזר בשם רבי הושעיה מתני' בחולין שנעשו על גב הקודש כר' יהושע ר' זעירא ר' יסא ר' יוחנן ר' יניי בשם ר' האוכל אוכל שלישי בתרומה נפסל גופו מלוכל בתרומה ולא מתני' היא שהשלישי שני לקודש מתני' בקודשי מקדש המקודשין דרבא אתא מימר לך ואסור בחולין שנעשו על גב הקודש א"ר בון בר חייה קומי ר' זעירה מתני' אמרה כן ככרות הקודש בתוך גומותיהם המים מקודשין באש לך דאתא מימור לך עשה משקה פיו כמשקה קודש א"ר זעירה כמה דאת אמר תמן עשה את הטהור לחטאת כמי חטאת וכאפר חטאת והכא עשה משקה פיו כמשקה קודש ר' זעירא ר' יסא ר' יוחנן ר' יניי ולא ידעין אין

מטי בה בשם ר' מתניתא מינה קיומה ומינה תברה מינה קיומה שהשלישי שני לקודש ואין שני לתרומה שנעשה לטהרת התרומה

[דף י"ח ע"ב]

אבל אם נעשה לטהרת הקודש נעשה גופו שני אצל הקודש מינה תברה שהשלישי שני לקודש ולא שני לתרומה שנעשית לטהרת הקודש אבל אם נעשה לטהרת התרומה נעשה גופו שני אצל התרומה וכל שכן אצל הקודש תני ר' יוסי מניין לרביעי בקודש שהוא פסול ודין הוא מה אם מחוסר כיפורים שאינו פוסל בתרומה הרי פוסל בקדש רביעי שהוא פוסל בתרומה אינו דין שיפסל בקודש הרי למדנו לשלישי מן הכתוב ולרביעי מק"ו התיב ר' יוחנן הרי האוכל הכא מחמת טבול יום יוכיח הרי הוא פוסל בתרומה ואינו פוסל בקודש ר' הנניה בשם ר' יוחנן אתיא דר' יוסה בשיטת ר"ע רבו כמה דר"ע אמר תמן יטמא יטמא דבר תורה כן ר' יוסה אמר הכא יטמא יטמא דבר תורה ר' אבהו בשם ר' יוסה בן הנניה לית ר' יוסי צריך להדין ק"ו קריי דרש ר' יוסי (ויקרא ז) והבשר אשר יגע זה שני שנגע בראשון בכל טמא זה שלישי שנגע בשני לא יאכל סוף טמא לא יאכל עד כדון באוכלין שניטמאו מאויר כלי הרם שניטמא בשרץ אוכלין עצמן שניטמו בשרץ מניין ודין הוא אם הכלים שאינן מיטמין מאויר כלי הרם שניטמא בשרץ הרי הן מיטמין בשרץ לטמא אוכלין אוכלין עצמן שניטמו בשרץ אינו דין שיטמו בשרץ לטמא אוכלין עד כדון כר' עקיבה כר' ישמעאל תני ר' ישמעאל והבשר אשר יגע בכל טמא זה ראשון שנגע בטמא לא יאכל לרבות אתה שני שלישי בתרומה מניין ודין הוא מה אם טבול יום שאינו פוסל בחולין הרי הוא פוסל בתרומה שני שהוא פוסל בחולין אינו דין שיפסול בתרומה רביעי בקודש מניין ודין הוא מה אם מחוסר כיפורים שאינו פוסל בתרומה הרי הוא פוסל בקודש שלישי שהוא פוסל בתרומה אינו דין שיפסול בקודש ולשני מן הכתוב ולשלישי מן הדין ולרביעי מק"ו דנין לו דין מן הדין שיהא הכל משועבד להלכה שיהא השלישי פוסל בתרומה והרביעי בקודש. ובתרומה אם ניטמאת אחת מידי חבירתה מהורה לטמא את הקודש דברי רבי ר' יוסי בי ר' יודה אומר לפסול בקודש מה ר' כר' יהושע דתנינן תמן כל הפוסל את התרומה מטמא את הידים להיות שניות והיד מטמא את חבירתה דברי ר' יהושע ודר' יהושע רבא מן דר' מה דאמר ר' בקודש ומה דא"ר יהושע בתרומה ר"ש בן לקיש אמר לא שנו אלא חבירתה הא

[דף י"ט ע"א]

אחרת לא ר' יוחנן אמר אפילו אחרת ר' ירמיה ר' אמי בשם ר' יוחנן אפילו ככר אמרין חזר ביה ר' יוחנן מה הדא מה אמר כה עד לא יחזור ביה לא אמר אלא לטמא ככר על שם כל הפוסל את

התרומה מטמא את הידים להיות שניות הא לממא ככר כל עמא מודיי שאינו מטמא על שם שאין שני עושה שני:

הלכה ג' משנה אוכלין אוכלים נגובים בידים מסואבות בתרומה אבל לא בקודש האונן והמחוסר כיפורים צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה:

גמרא א"ר חנניה בן אנטיגנס וכי יש אוכלים נגובין אצל הקודש תוחף את החררה משפוד ואוכל עמה כזית בשר בתרומה אבל לא בקודש תמן תנינן היה אוכל דבילה בידים מסואבות הכנים ידו לתוך פיו ליטול את הצרור חזקה אמר לא שנו אלא דבילה שהוא רוצה במשקין שעל אצבעו הא שאר כל הדברים לא ר"י אמר לא שנייא היא דבילה היא שאר כל הדברים מתניתא פליגא על חזקה מגע טמא מת שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו הכנים ראשו לאויר התנור טהור וטימאהו והטהור שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו הכנים ראשו לאויר התנור טמא וניטמא נחא משקין טמאין אוכלין מאיכן הוכשרו לא ממשקה פיו תיפתר או בדבילה שמינה או באוכלין שהוכשרו עד שהן מבחוץ מתניתא פליגא על ר"י אוכלין

[דף י"ט ע"ב]

אוכלין נגובין בידים מסואבות בתרומה אבל לא בקודש פתר לה בזורק אם בזורק אפי' בקודש שמא ישכח ויגע אם שמא ישכח ויגע אפי' בתרומה יהא אסור מאי כדון אוכלי תרומה זריזין הן ואינו שוכח אוכלי הקודש אינן זריזין והוא שכח תמן תנינן אונן נוגע ואינו מקריב ואינו חולק לוכל בערב תמן את אמר מותר ליגע וכא את אמר אסור ליגע א"ר ינאי כאן בשחסיע דעתו וכאן בשלא חסיע דעתו רבי יוסה בעי אם בשחסיע דעתו אפי' בתרומה יהא אסור מאי כדון כהיא דא"ר ירמיה בשם ר' בא בר ממל עשו אותו אוכל כאוכל רביעי בקודש הדא אמרה האוכל אוכל רביעי בקודש אסור לוכל ומותר ליגע וכא אסור לוכל ומותר ליגע תמן תנינן שביט שמאי אומרים צריכה טבילה באהרונה וב"ה אומר אינה צריכה טבילה באהרונה מה אנן קיימין אם לאכילת תרומה קשיא על דבית שמאי ולא טבולת יום היא ואין טבול יום מעריב שמשו ואוכל אם לאכילת קדשים קשיא דבית הלל ולא מחוסרת כפרה היא ואין מחוסר כפרה טעון טבילה אצל הקודש אין תימר בתרומה אנן קיימין תמן והדא דתנינן הכא רישא דברי הכל וסיפא במחלוקת אין תימר בתרומה אנן קיימין הכא והדא היא דתנינן תמן רישא דברי הכל וסיפא במחלוקת א"ר שמואל בר אבדומי קומי ר' מנא בתרומה אנן קיימין תמן טעמון דב"ש מפני ההדיומות שלא יהו אומר ראינו אשה שופעת דם ואוכלת בתרומה:

הלכה ד משנה חומר בתרומה שביהודה נאמנין על טהרת יין ושמן כל ימות השנה ובשעת הגיתות והבדים אף על התרומה עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית של יין של תרומה לא יקבלם ממנו אבל

[דף כ' ע"א]

מניחה לגת הבאה אם אמר לו הפרשתי לתוכה רביעית קודש נאמן כדי יין וכדי שמן המדומעות נאמנין עליהן בשעת הגיתות והבדים קודם לגת שבעים יום:

גמרא חומר בתרומה שביהודה נאמנין הא בגליל לא רבי סימון רבי יהושע בן לוי בשם רבי פדייה מפני שפסיקייא של כותים מפסקת והא תנינן שנייה לה רגב בעבר הירדן בלא כך אין פסקיות של כותיים מפסקת א"ר שמי תיפתר במביא גרגרים וכותשן שם וביהודה נאמנין על היין אבל לא על הקנקנים רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי בן דרום שאמר מגליל הבאתיה נאמן וכן גליל שאמר מדרום הבאתיה אינו נאמן רבי ירמיה סבר מימר בתרומה שנעשית על גב הקודש הא על גב עצמה לא א"ר יוסה ואפילו נעשית על גב עצמה פליגא על רבי יוסה צריך לעמוד עליהן עד שיטבולו פתר לה שלא בשעת הבד אית לך מימר שלא בשעת הגת א"ר יצחק בי רבי לעזר או קודם עד שלא בצרו בה ג' בני אדם נגעו בו טהרות בשעת הגיתות והבדים הטהרות טהורות עברו הגיתות והבדים הטהרות טמאות ויש כלי הרש משהוא מיטהר חוזר ומיטמא ולית כל אילין מיליאי כן אלא כיני נגעו בו טהרות קודם לגיתות ולבדים הטהרות טהורות ויש כלי הרש משהוא מיטמא חוזר ומיטהר ולית כל אילין מיליאי כן אלא כיני נגעו בו טהרות בשעה שהוא מלא הטהרות טהורות פינהו הטהרות טמאות ויש כלי הרש משהוא מיטהר חוזר ומיטמא ולית כל אילין מיליאי כן אלא כיני

[דף כ' ע"ב]

נגעו בו טהרות בשעה שהוא ריקן הטהרות טמאות מילהו הטהרות טהורות ויש כלי הרש משהוא מיטמא חוזר ומיטהר ולית כל אילין מיליין כן א"ר יוחנן כושת וקירייה ומבוי וגר ועם הארץ חומרין כושת כיי דתנינן תמן הכושת והחמת וראשי בשמים התייה והחלתית והפילפלין וחלות הריע נלקין בכסף מעשר ואינן מטמין טומאת אוכלין דברי רבי עקיבה אמר רבי יוחנן בן גורי אם נלקחין בכסף מעשר מפני מה אינן מטמות טומאת אוכלין אם אינן מטמות טומאת אוכלין אף הן לא ילקחו בכסף מעשר ר' יוחנן אמר חומרין מטמין טומאת אוכלים ואינן נלקחין בכסף מעשר קירייה כיי דתנינן תמן קירייה שהטבילה במים שהן ראויין לקדש מקדשין בה עד שתיטמא ניטמא אין מקדשין בה רבי יהושע אומר אם מקדשין בה בתחילה אף בסוף אם אינן מקדשין בה בסוף אף לא בתחילה בין כך ובין כך לא יאסוף בתוכה מים מקודשין ר' יוחנן אמר חומרין אין מקדשין בה לא בתחילה ולא בסוף

מבוי כיי דתנינן תמן וכן מבוי שניטלה קורתו או לחייו כו' ר"י אמר חומרינן אסורין בין בשבת הזאת בין בשבת הבאה גר דתני גר שנתגייר והיו לו יינות אמר בכריא לי שלא נתנסך מהן בזמן שנעשו על גב עצמו מהורין לו וממאין לאחרים ע"ג אחרים ממאין בין לו בין לאחרים ר"ע אומר אם מהורין לו יהיו מהורין לאחרים אם ממאין לאחרים יהיו ממאין לו רבי יוחנן אמר חמרינן ממאין בין לו בין לאחרים עם הארץ דתני עם הארץ שנתמנה להיות חבר והיו לו מהרות ואמר בכריא לי שנעשו במהרה בזמן שנעשו על גב עצמו מהורות לו וממאות לאחרים על גב אחרים ממאות בין לו בין לאחרים רבי עקיבה אומר אם מהורות לו יהיו מהורות לאחרים אם ממאות לאחרים יהיו ממאות לו רבי יוחנן אמר חומרי ממאות בין לו בין לאחרים אמר רבי יניי הרובין היו אומרים בתרומה שנעשית על גב הקודש הא על גב עצמה לא ואני אומר אפי' נעשית על גב עצמה אתיא דר' יוסי כרבי ינאי ודרבי ירמיה כרובים. אם אמר לו הפרשתי לתוכה רביעית בקודש נאמן מאחר שהוא נאמן על הקודש נאמן על התרומה. כדי יין וכדי שמן המדמעות אמר ר' יוסי בי רבי בון אלו שקודחין בהן את הדמע:

הלכה ה משנה מן המודיעות ולפנים נאמנין על כלי חרש ומן המודיעות ולחוץ אינן נאמנין כיצד הקדר שהוא מוכר את הקדירות נכנס לפנים מן המודיעות הוא הקדר והן הקדירות

[דף כ"א ע"א]

והן הלוקחין נאמן יצא אינו נאמן:

גמרא מתניתא בכלי חרש הדקים מתניתא אמרה כן הוא הקדר והן הקדירות והן הלוקחין וקדירות לא כלי חרש דקין הן נגעו בו מהרות מן המודיעות ולפנים טימא משקה את הכלי היה מלא מים רבי שמעון בן לקיש אמר נאמן על הכלי ואינו נאמן על המשקה רבי יוחנן אמר נאמן על זה ועל זה מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש אמר לו הפרשתי לתוכה רביעית קודש נאמן א"ר זעירה תיפתר באומר עד שאני חבר הפרשתי רבנן דקיסרין בשם רבי בון בר חייה טעמא דר"ש בן לקיש אין חבירות למים:

הלכה ו משנה הגבאים שנכנסו לתוך הבית וכן הגבאים שהחזירו את הכלים נאמנין לומר לא נגענו ובירושלם נאמנין על הקודש ובשעת הרגל אף על התרומה:

גמרא הגבאים שנכנסו לתוך הבית טמא אם יש עמהן עכו"ם נאמנין לומר נכנסנו אבל לא נגענו פתר לה תרין פתרין נאמנין לומר נכנסנו אבל לא נגענו בשיש עדים יודעין ובירושלם נאמנין על הקודש אפילו יש עדים יודעין פתר לה פתר הורן נאמנין לומר נכנסנו אבל לא נגענו לכן צריכה בשיש עדים יודעין ובירושלם נאמנין אף על הקודש אע"פ שיש עדים יודעים א"ר יהושע בן לוי

(תהילים קכז) ירושלם הבנויה כעיר שחוכרה לה יחדיו עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים מעתה אפי' בשאר ימות השנה א"ר זעירה ובלבד בשעה ששם עלו שבמים:

[דף כ"א ע"ב]

הלכה ז משנה הפותח את הביתו והמתחיל בעיסתו על גב הרגל רבי יהודה אומר יגמור וחכ"א לא יגמור משעבר הרגל היו מעבירין על מהרת עזרה עבר הרגל ביום הששי לא היו מעבירין מפני כבוד השבת ר' יהודה אומר אף לא ביום חמישי שאין הכהנים פנויים:

גמרא רבי חנניה בשם רבי יוחנן התירו סופו מפני תחילתו שאם אומר את לו שלא יגמור אף הוא אינו פותח ולא יפתח אף הוא ממעט בשמחת הרגל רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן מה פליגין בחבית של יין אבל בחבית של שמן כל עמא מודיי שאינו גומרה כיצד הוא עושה תני ר' חייה שופכה תני בר קפרא שוכרה והא תנא רבי חלפתא בר שאול מניחה לרגל הכא ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי יום טוב שחל להיות בערב שבת אוכל אף תשבות הרגל כרגל א"ר זעירה מתניתא אמרה כן ערב הפסח כפסח ויום טובה כעצרת א"ר חנניה אף אנן תנינן דרבא ר' יודה אומר אף לא ביום החמישי שאין הכהנים פנויים:

הלכה ח משנה כיצד מעבירין על מהרת עזרה מטבילין את הכלים שהיו במקדש כל הכלים שהיו במקדש היו להן שניים ושלישים שאם ניטמאו הראשונים יביאו שניים תחתיהן כל הכלים שהיו במקדש מעונין טבילה הוין ממוזבה הזהב ומזובה הנהושת מפני שהן כקרקע דברי ר' אליעזר והכמים אומרים מפני שהן מוצפין:

גמרא וכלים מעונין טבילה א"ר בא אני אומר שמא שהיה שם אחד מן הכלים שלא הוזה מעתה נחוש לכולן א"ר בון בר חייה אני אומר שהיה שם א' מן הכהנים שיצא לדבר עם האשה על עיסקי קינה ונתזה צינורה של רוק מתוך פיה על בגדיו וטימתו מעתה נחוש לכולם תיפתר בשניטמא בספק משקין

[דף כ"ב ע"א]

תמן תנינן ספק משקין טמא טמא ולטמא טהור תמן בתרומה וכאן בקודש חומר הוא בקודש תני שולחן שניטמא מטבילין אותו בזמנו אפי' בשבת דברי ר"מ וחכ"א מיד אשכחה אמר על דעתיה דר"מ מטמא שני לחמים על דעתון דרבנן אינו מטמא אלא לחם אחד בלבד א"ר יעקב בר סיסי קומי ר' יוסה ואפי' על דעתיה דר' מאיר אינו מטמא אלא לחם אחד בלבד תיפתר שניטמא בספק משקין פעם אחת הטבילו את המנורה אמרו צדוקים ראו פרושים מטבילין לגלגל חמה תמן תנינן נכנסו ללישכת הכלים והוציאו משם תשעים וג' כלי כסף וכלי זהב ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן כנגד

תשעים ושלוש אזכרות שכתוב בפרשת חגי זכריה ומלאכי א"ר הונה הישבתים ואינן אלא שמונים ושלוש כנגד שמונים ושלוש חותמות שכתוב בעזרא שהיה כל א' ואחד מיחד שמו של הקב"ה וחותם אית דבעי מימר כיום מרובה

[דף כ"ב ע"ב]

של תמיד כנגד י"ג פרים וי"ד כבשים ואילים שנים ושעיר אחד ר' שילה דכפר תמרתה בשם ר' יוחנן טעמא דר' ליעזר (שמות כ) וצפית אותו זהב טהור וגו' התורה קראת אותו קרקע עד כדון מזבח הזהב מזבח העולה מניין ודין הוא מה אם מזבח הזהב שהוא אמה על אמה את אמר קרקע מזבח העולה שהוא חמש על חמש לא כ"ש אית דבעי מימר רבוע רבוע מה כאן קרקע אף כאן קרקע א"ר הילא טעמא דרבנן (יהזקאל יא) המזבח עין ג' אמות גובה וגו' התורה קראת אותו מיטלטל עד כדון מזבח העולה מזבח הזהב מניין ודין הוא מה אם מזבח העולה שהוא ה' על ה' את אמר מיטלטל מזבח הזהב שהוא אמה על אמה לא כ"ש אית דבעי מימר רבוע רבוע מה כאן מיטלטל אף כאן מיטלטל. וחכ"א מפני שהן מצופין. לא ציפוי שהוא עומד מחמתו הוא לא כן אמר ר"ש בן לוי בשם ר' הושעיה כעובי דינר גורדינין היה בו אמר רבי לא למלכתו אינו עומד מחמתו הוא ואתייה כיי דאמר רשב"ל (שמות ל) ועשית מזבח מקטר קטורת אין כתיב כאן אלא מקטר קטורת המזבח היה מקטיר את הקטורת ויהא כטבלה שהיא עשויה לילך ולהניח לא כן א"ר אמי בשם רשב"ל השלחן למה טמא לא מפני שמוציאין אותו ומראין אותו לעולי רגלים וזה לא במקומו הוא עומד אף זה שימש כלי במקדש ויהא טהור ולמה טמא א"ר מנא כיי דתנינן תמן שלש משפלות הן א"ר זעירה מפני שמשתמשין בה על גב חביליה וכא מפני שמשתמשין בו על גב חביליה:

הדרן עלה מסכת הגיגה, וסדרה עלן. דעתן עלה מסכת הגיגה, ודעתה עלן. לא נתנשי מנה מסכת הגיגה, ולא תתנשי מנה. לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: (ג' פ' ע"ב)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמינתנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא.

הנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחא בר פפא, אבא מרי בר פפא, דרפם בר פפא, רכיש בר פפא, סורקב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות שמך בית ישראל, ונתנה קלטנו אנהנו ונאצאנו ונאצאנו עמך בית ישראל קלטנו יודעי שמך ולמדני תורתך:

מאנין תתפני מצותה, פי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בהקדש, למען לא אבוש: לעולם לא אשפח פקודיה, מי בם הייתי: ברוך אתה יי, למדני חסד: אמן אמן אמן שלח ע"ד:

מודים אנהנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמרת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמרת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משגימים והם משגימים, אנו משגימים לדברי תורה והם משגימים לדברים בטלים, אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לקאר שחת, שאמרו ואתה אלהים תורידם לקאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אקטש בה.

יהי רצון מלפניך יי אלהי, כשם שיעורתי לסיים מסכת הגיגה, מן תעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם, ללמוד וללמוד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך בארבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, ועמוד לי ולרעי, שלא תמוש התורה מפי ומפי רעי ורעי ורעי עד עולם. ותתקום בי בהתהלך תנחה אתך. בשכך תשמר עליה, והקיוות היא תשיהך: מי בי רבו גמיה, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד: יי עז לעמו יתן, יי יברך את עמו בשלום:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א משנה משקין בית השלחין במועד ובשביעית, בין מפעין שיוצא בתחלה, בין מפעין שאינו יוצא בתחלה. אבל לא ממי גשמים ולא ממי קילון. ואין עושין עוגיות לגפנים.

גמרא ניהא מעין שלא יצא בתחלה. מעין שיוצא בתחלה, ולא טריח הוא? אלא כרבי מאיר, דרבי מאיר אמר: משקין מפנו אפלו שדה בית הפעל. אמר רבי יוסה: דברי הכל, בשתייה אחד ונגעשה שנים, או שהיו מימיו מועטין ונתברכו. ותינו בן: (תוספתא מועד קטן א,א) "מעין שיוצא בתחלה, משקין מפנו אפלו שדה בית הפעל. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין משקין מפנו, אלא שדה בית השלחין שהרבה". על דעתיה דרבי מאיר, משקין מפנו דבר שאינו אבד, ודבר שהוא טריח. על דעתיה דרבנן, אין משקין מפנו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו טריח. אבד וטריח, מה אמרי בה רבנן? נשמענה מן הדא: כל שהוא פסדה והולכת, >מתקלקלת< זו היא בית השלחין.

[דף א' ע"ב]

עמדה מלכהכיש, זו בית הפעל. מתקלקלת דרבי מאיר וחכמים. עד כמה תשהא ותעשה בית השלחין? עד כדי שתשהא שנים שלשה ימים קדם לרגל? נשמענה מן הדא: קריויל נגב קמי מועדא תלתא יומין, >שם נהר< חזר במועדא. >בחול המועד< אתא עובדא קמי רב חונת, ואמר: אלון דאכחשן, ישתינו, אלה שנבלו, ישתו- אלון דלא אכחשן, לא ישתינו. רבי יונה ורבי יוסה חורון פתדה מקרת דצליא, >נווה במקום הנקרא צליא< דהות זריעה סערין, >שהיתה רועה שעורים< מהצדנן במועדא, >לקצור אותן בחול המועד< דלא יפקען וייבדן. >שלא יבקעו ויאבדו< ניהא מי קילון. מי גשמים? אמר רבי יוחנן: גזרו מי גשמים מפני שהן כמי קילון. רבי ביסנא בשם רבי לא: לא שנו אלא במועד, הא בשביעית, מתר. מה בין שביעית, מה בין מועד? שביעית, על ידי שהיא מתרת במלאכה, היתירו בין דבר שהוא טריח, בין דבר שאינו טריח. מועד על ידי שהוא אסור במלאכה, לא היתירו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו טריח. ואית דבעי משמענה מן הדא: שביעית, על ידי שזמנה מרבה, היתירו; מועד, על ידי שזמנה קצר, אסרו. אותן שבעת ימים האחרונים, לא מסתברה מעבדנן כשבעה ימי הרגל, ויהיו אסורין? רבי ירמיה בעי: מי תמציות שלא פסקו, מה הן? נשמענה מן הדא: (תוספתא מקואות) "אלו הן מי תמציות? כל זמן שהגשמים יורדין וההרים בוצצין." >מטפטפים< פסקו גשמים, אף על פי שההרים בוצצין, הרי הן כמי תמציות. פסקו מלחיות בוצצין, הרי הן כמי

גביים. "עד איכון? היתה בר בון בשם רבי יוחנן: עד כדי שתפרח הבורית. רבי לעזר בירבי יוסה, בשם רבי תנחום בירבי היה: עד כדי שיעשו ברגלי האזן. רבי ירמיה בעי: פרוחה הבורית ולא פסקו, למפרעו הוא נעשה כמענין, או מכן ולבא? לידה מלכה? <לאיזה דבר> הטביל בו מקמים וצנוריות, אן תימר למפרעו הוא נעשה מענין, טהרו; אן תימר מכאן ולבא, לא טהרו. רבי לעזר בירבי יוסה

[דף ב' ע"א]

שאל: אלון אגטרגמיא, <מפלי מים, קטרקט. כאן, סבר> מה את עביד לזן? כמי קילוז, או אינן כמי קילוז? ברכה שנתמלאת מן הפענין, והפסיק הפענין מתוכה, מהו להשקות ממנה? נשמענה מן הדא: "אבל אין משקין לא ממי הגשמים ולא ממי הקילוזין". מה אנו קימין? <במה אנו עוסקים> אם בשעה שהגשמים יורדין, והלא כמשקין לים הגדול הן? אלא כי נן קימין, בשעה שפסקו גשמים. אם בשעה שפסקו גשמים, לא בברכה שנתמלאת מן הפענין, והפסיק הפענין מתוכה, היא? ואת אמר "אין משקין ממנה"? הדא אמרה, ברכה שנתמלאת מן הפענין, והפסיק הפענין מתוכה, אין משקין ממנה. ברכה שנתמלאת מן הקילוזין, והמשיך הפענין לתוכה, מהו להשקות ממנה? נשמענה מן הדא: שדה בית השלחין שנמפה לתוף שדה בית השלחין אחרת, משקין ממנה. [802] אמר רבי ירמיה: ועודה מנפפת. וכי מקמת הנפוף היא יכלה להשקות? לא מקמת עצמה, שהיא מלאה? ואת אמר "משקין ממנה". הדא אמרה, ברכה שנתמלאת מן הקילוזין, והמשיך הפענין לתוכה, משקין ממנה. ותני שמואל בן: הפוסקין והברכה שפלאן קדם לרגל, לא ישקה מהן ברגל, אם היתה אמת הפנים עוברת ביניהן, משקה מהן ואינו נמנע. "ואין עושין עוגיות לגפנים." אילו הן עוגיות? אלו הן הכדידין שבעקרי אילנות, <הפירות> ביי דתנינן תמן: (כלים כטו), "יד הכדיד, ארבעה".

הלכה ב משנה רבי אלעזר בן עזריה אומר: אין עושין את האמה כהחלה במועד ובשביעית. והקמים אומרים: עושין את האמה כהחלה בשביעית, ומתקנין את הפסקלקלת במועד. ומתקנין את קלקולי הפנים שברשות הרבים, והוטטין אותן. ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות הפנים, ועושין כל צרכי הרבים, ומצינין על הקברות, ויוצאין אף על הפלאים.

[דף ב' ע"ב]

גמרא תמן תנינן: (שביעית גג) "רבי לעזר בן עזריה אומר, עד שיעמיק שלשה, או עד שיגביה שלשה, או עד שימתן על הפלע." פתר לה תרין פתרון: בשניה לו דבר ממעט בתוף ביתו מערב שביעית, והוא מבקש להוציא בתוף שדהו בשביעית, הרי זה מוסף עליו והולך, משופסקו עובדי

עבודה. רבי לעזר בן עזריה אומר. מה טעמא דרבי לעזר בן עזריה? שפא לא ימצא לו זבל, ונמצא מזבל את אותו המקום. אתיא דרבי לעזר בן עזריה ברבי יוסה, כמה דרבי יוסה אומר: אין זבל מצוי, בן רבי לעזר בן עזריה אומר: אין זבל מצוי. פתר לה פתר חורן: בשתיהו לו דבר ממעט בתוך שדהו מערב שביעית, הרי זה מוסף והולך משיפסקו עובדי עבודה. רבי לעזר בן עזריה אומר. מה טעמא דרבי לעזר בן עזריה? שפא לא ימצא לו זבל, ונמצא מזבל את אותו מקום. ולא כבר הוא מזבל מערב שביעית? רבי ירמיה, רבי בון בר חיה בשם רבי בא בר ממל: מפני מראית העין, עד שיוציא עשר משפלות פאחת. ולית לרבנין מפני מראית העין? אמר רבי אדי דהטרא: סלו ומגרפו מוכיחין עליו שהוא עושה אשפה. רבי יוסה בירבי בון אומר: אליו שמועתה דהכא, <כאן: שביעית> דתנינן תמן: <שם: מועד קטן> רבי לעזר בן עזריה אומר: אין עושין את האפה בתחלה במועד ובשביעית. אמר רבי זעורה: מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה. רבי ירמיה, רבי בון בר חיה בשם רבי בא בר ממל: מפני מראית העין. הוון בעיני מימר: מן דאמר תמן מפני מראית העין וְכא מפני מראית העין. <גם כאן, במסכת שביעית הוא אומר> מן דאמר תמן מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה, וְכא מה אית לך? <כאן בעניין זיבול, מה יש לך לומר> לית לך אלא כהדא: שפא לא ימצא לו זבל, ונמצא מזבל את אותו המקום. מה נפק מן ביניהון? הפר לעשות אפה שלבנין. הוון בעיני מימר: מן דאמר תמן מפני מראית העין, וְכא מפני מראית העין. מן דאמר תמן מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה, או צרורות או סיד או גיבסם, <גבס> מתר. "ומתקנין את המקלקלת במועד". דבר שהוא לצרף המועד, אבל דבר שאינו לצרף המועד, אסור. בשל יחיד, אבל בשל רבים, אפלו דבר שאינו לצרף המועד.

[דף ג' ע"א]

מתר. כהדא דבני דסכותא אתפתחת במועדא, <מרחץ של סכותא התקלקל> ושרא לון רבי אבהו מעבדנה במועדא. בטריח וכוונא, לא סברנן מימר: "ויכלבד שלא יכון את מלאכתו במועד?" אמרין: אן לא מתעבדא כדון, לא מתעבדא עוד. <אם לא נעשית עכשיו> אירא דצפורין אתפתחת במועדא. <יורה, דוד> חבריא סברין מימר: שרי, מן הדא: "ומתקנין את קלקולי תמים". אמר רבי פינחס: לא אסר רבי ירמיה אלא משם הלכת הפטיש. בית עלמא דבר מקמאי אתפתח במועדא. <בית הקברות> רב הונא סבר מימר: שרי, מן הדא: "ועושין כל צרכי הרבים". אמר ליה רבי מנא: [803] ולא תני שמואל: "אלא להיות שפין את סדקהון?" "וחוטטין אותן". גרפין לון, כיי דתנינן תמן: (מקואות ד,ג) "החוטט בצנור לקבל צרורות". "ועושין כל צרכי הרבים". אילו הן צרכי הרבים? "דנין דיני ממונות, ודיני נפשות, דיני מכות, ופודין את השבויו, וערכים ותרמים והקדשות, ומשקין את הפוטה, ושורפין

מִסְכַּת סְנֵהֲרִין פֶּרֶק עֲשִׂירִי

י, א רבי יהודה אומר: הבא על האם - אינו חיב אלא משום האם בלבד. וכן היה רבי יהודה אומר: הבא על אשת אב - אינו חיב אלא משום אשת אב בלבד. הבא על האם, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, או שהיתה אנוסתו ומפותתו של אביו, או שהיתה אחת מכל העריות של אביו - חיב. הבא על אשת אב, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט - חיב. אנוסתו ומפותתו של אביו - פטור. או שהיתה אחת מכל עריות של אביו - פטור. הבא על אחותו - חיב עליה משום אחותו, ומשום בת אשת אב. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אינו חיב אלא משום אחותו בלבד. וכן הבא על כלתו, הבא על הזכור, בן תשע שנים ויום אחד, והבא על הבהמה, כדרךה ושללא כדרךה. האשה המביאה את הבהמה כדרךה ושללא כדרךה.

יב, והעובד עבודה זרה, אחד העובד ואחד המזבח, ואחד המקטיר ואחד המנסף, ואחד המשתחוה, והמקבלו עליו לאלוה, ואומר לו: 'אלי אתה! הצילני!' כלן בסקילה. העושה עבודה זרה, המחתף והמעמיד, הפך, המקנח, המגדד - עובר בלא תעשה. אבל אינן חייבים קרבן, אלא על דבר שיש בו מעשה, כגון המזבח והמקטיר והמנסף, והמשתחוה. אבל המגפף, והמנשק, המכבד, המרביץ, המלביש והמנעיל, והמעטיף - הרי אלו באזרה. רבי יהודה אומר: הרי הוא אומר (מלכים א יט, יח): 'והשארתי בישאל שבעת אלפים כל הכרפים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו' - מקיש נשיקה לכריעה, מה כריעה - חייבין עליה, אף נשיקה חייבין עליה. ובמה היא מיתתן? בידי שמים.

יג, הנותן מזרעו למלך - אינו חיב עד שימסר למלך, ויעביר באש. מסר למלך ולא העביר באש, העביר באש ולא מסר - אינו חיב עד שימסר למלך ויעביר באש, ואינו

חיב עד שיעביר כדרפו, העביר ברגליו - פטור. ואינו חיב אלא על יוצאי ירכו, המעביר את אביו ואת אמו, ואת אחיו ואת אחותו - פטור. המעביר עצמו - פטור. ורבי אלעזר ברבי שמעון מחיב. אחד מולך ואחד שאר עבודה זרה - חיב, ורבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אינו חיב אלא משום מולך בלבד. בעל אוב - זה פיתוס, המדבר מבין פרקיו, ומבין אצילי ידיו. ידעוני - זה השם עצם של ידעוני בפיו - הרי אלו בסקילה, והנשאל בהן באזרה. 'דורש אל המתים' - זה המעלה בזכורו. אחד המעלה בזכורו ואחד הנשאל בגלגלת, מה בין מעלה בזכורו לנשאל בגלגלת? שהמעלה בזכורו אינו עולה כדרפו, ואינו עולה בשבת, והנשאל בגלגלת - עולה כדרפו ועולה בשבת.

יד, הבא על נערה מאורסה - אינו חיב עד שתהא נערה בתולה מאורסה, והיא בבית אביה. נערה ארוסה בבית בעלה, בוגרת ארוסה בבית אביה, נשואה בין בבית אביה בין בבית בעלה. הבא עליה - הרי זה בחנק. באו עליה עשרה, ועדין היא בתולה - כלם בסקילה. ואם אינה בתולה, הראשון בסקילה וכלם בחנק. המקבלת את בעלה בבית אביה, ואף על פי בתולה, הבא עליה - הרי זה בחנק. נערה ארוסה שזנתה - סוקלין אותה על פתח בית אביה. אין לה פתח בית אביה - סוקלין אותה במקום שזנתה, ואם היתה עיר של נכרים - סוקלין אותה על פתח בית דין. פיוצא בו, העובד עבודה זרה - סוקלין אותו במקום שעבד, ואם היתה עיר של נכרים - סוקלין אותו על פתח בית דין.

יה, כל חיבי מיתות שבתורה אין מכמינין עליהם חוץ מן המסית כיצד עושין לו? כונסין לו שני תלמידי חכמים לבית הפנימי, והוא יושב בבית החיצון, ומדליקין לו את הניר, כדי שיהיו רואין אותו ושומעים את קולו, וכן עשו לאיש אחד בלוד, נמנו עליו שני תלמידי חכמים, והביאוהו לבית דין,

העושה מעשה - חיב. האוחז את העינים - פטור. בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות. למה נכתב? אלא לומר דרש וקבל שכר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בדין הוא, הבת ולא הבן, אלא גזרת המלך היה. בן סורר ומורה, אפלו העלה על שלחנו כשלמה בשעתו - אין נעשה בן סורר ומורה, עד שיתן לתוף פיו כשעור, או עד שיאכל בחברה, שהוא כיוצא בו.

יא, ג בן סורר ומורה, מתרין בו בפני שלשה, שנאמר (דברים כא): "ותפשו בו" וגו' ואמרו אל זקני עירו" - מצוה בזקני עירו. "בננו זה" - זה האיש לקה בפניכם. דבר אחר: "בננו זה" - פרט לשפרח ובא משהגדיל. "בננו זה" - פרט לשמת אחד מן הדגנין. דבר אחר: "בננו זה" - מלמד שאחד מן הראשונים מצטרף עם האחרונים, לחיבו מיתה. בן סורר ומורה וזקן ממרא על פי בית דין, והמסית והמדיח, ונביא השקר, ועדים זוממין - אין ממיתין אותן מיד, אלא מעלין אותן לבית דין הגדול שבירושלים, ומשמרין אותן עד הרגל, וממיתים אותן ברגל, שנאמר (דברים יז, ג): "וכל העם ישמעו ויראו" וגו'; דברי רבי עקיבה. אמר לו רבי יהודה: וכי נאמר: "וכל העם יראו ויראו", והלא לא נאמר אלא "וכל העם ישמעו ויראו", למה מענין דינו של זה? אלא ממיתין אותו מיד, וכותבין ושולחין לכל המקומות: איש פלוני בן פלוני, נגמר דינו בבית דינו של פלוני, ופלוני ופלוני עדיו, וכך וכך עשה, וכך וכך עשו לו.

יא, ד רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: הנזי, והכח, והעשר והחכמה, והשיבה, והתפארת, ובנים לצדיקים - נאים להם ונאה לעולם, שנאמר (משלי טז, לא): "עטרת תפארת שיבה" וגו'. ואומר (שם יז, ו): "עטרת זקנים בני בנים" וגו'. ואומר (משלי כ, כט): "תפארת בחורים כחם והדר זקנים שיבה". ואומר (ישעיהו כד, כג): "ונגד זקניו כבוד". רבי שמעון בן מנסיא

וסקלוהו, פותחין את דינו וגומרין אף בלילה. פותחין וגומרין בו ביום, בין לזכות בין לחובה, מטין על פי עד אחד, בין לזכות בין לחובה, הכל מלמדין זכות וחובה. המלמד זכות - יכול לחזר וללמד חובה. הפריס, ומי שלא ראה לו בנים - יושבין בדינו. ורבי יהודה מוסיף את האכזרי.

מסכת סנהדרין פרק אחד עשר

יא, א ושאר חיבי מיתות בית דין, אין ממיתין אותם אלא על פי עדים והתראה, עד שיודיעוהו שחיב מיתה בבית דין. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: עד שיודיעוהו באיזה מיתה הוא מת, בין שהתרו בו כל עדיו, ובין שהתרו בו מקצת עדיו - חיב. ורבי יוסי פוטר, עד שהתרו בו כל עדיו, שנאמר (דברים יט, טו): "על פי שני עדים או שלשה עדים" - עד שיהיו פי שני עדים מתרין בו כאחד. מודים חקמים לרבי יוסי שאם התרה בו הראשון והלך לו, השני והלך לו - שהוא פטור. מתרין בו ושותקים, מתרין בו ומרכיזין בראשו, אף על פי שאמר "יודע אני" - פטור, עד שיאמר: "יודע אני ועל מנת כף אני עושה". כיצד? ראהו שמחלל את השבת, ואומרים לו: הוי יודע שהשבת מחלליה מות יומת", אף על פי שאמר "יודע אני" - פטור, עד שיאמר "יודע אני ועל מנת כף אני עושה". כיצד? שהורג את הנפש, ואומר: 'הוי יודע שהוא בן ברית', ונאמר (בראשית ט, ו): "שפך דם האדם באדם דמו ישפך" וגו', אף על פי שאמר: "יודע אני" - פטור, עד שיאמר: "יודע אני ועל מנת כף אני עושה". רבי יוסי אומר: הוא שיתודה בעצמו - פטור, שנאמר (דברים יט, טז): "לענות בו סרה" - שיתזרו בו אחרים ולא שיתודה הוא בעצמו.

יא, ב רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: המדיח - הרי זה בחנק. אמר רבי עקיבה: שלש מאות הלכות היה רבי אליעזר שונה במכשפה, ולא למדתי ממנו אלא שני דברים. שנים מלקטין קשוואין, אחד לוקט - פטור. ואחד לוקט - חיב.

אומר: אלו שבע מדות שמנו חכמים בצדיקים - כלן נתקומו ברבי ובבניו.

יא, ה הבא במחירת, אם בא להרוג - מצילין אותו בנפשו. לטול ממון - אין מצילין אותו בנפשו. ספק בא להרוג וספק בא לטול ממון - אין מצילין, שנאמר (שמות כב, ב): "אם זרחה השמש עליו דמים לו". וכי עליו בלבד חמה זורחת? והלא על כל העולם כלו היא זורחת? אלא מה זרחת השמש שהוא שלום לעולם, אף זה, כל זמן שאתה יודע שיש שלום הימנו, בין ביום בין בלילה - אין מצילין אותו בנפשו, וכל זמן שאין אתה יודע שאין שלום הימנו, בין ביום ובין בלילה - מצילין אותו בנפשו. יותר על פן אמר רבי אליעזר בן יעקב: היו שם פדי יין וכדי שמן, ושברן בשעה שהוא חתר - חיב. הרודף אחר חברו - מצילין אותו בנפשו. כיצד מצילין אותו בנפשו? קוטע אהד מאבריו, אם אין יכול לעמד בו - מקדים והורגו. הרודף אחר הזכור, בין בבית ובין בשדה - מצילין אותו בנפשו. אחר נערה המאורסה, בין בבית ובין בשדה - מצילין אותה בנפשו. אחד נערה מאורסה, ואחד כל עריות שבתורה - מצילין אותן בנפשו. אבל אם היתה אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט - אין מצילין אותה בנפשו, ושנעבד בה עברה - אין מצילין אותה בנפשו, ואם יש להן מושיעין - אין מצילין אותן בנפשו. רבי יהודה אומר: אם אמרה: 'הניחו לו' - מצילין אותה בנפשו. ומפני מה מצילין אותן בנפשו? שאם היו מוחין בידם - באים על עסקי נפשותם. רבי אליעזר בר צדוק אומר: העובד עבודה זרה - מצילין אותו בנפשו.

מסכת סנהדרין פרק שנים עשר

יב, א ואלו הן הנשרפין: הבא על אשה ובתה, ובת כהן עם זיקת הבעל. בא על אמה, ואחר כך בא על בתה, בא על בתה ואחר כך בא על אמה - חיב, לפי שלא למדנו לכתו מאונסתו, שתהא בשרפה, שנאמר (ויקרא כ, יד): "ואיש אשר יקח את

אשה ואת אמה זמה היא", במי שיש לו בה לקוחין מדבר הכתוב, תלמוד לומר (ויקרא כא, ט): "ובת איש כהן" מכל מקום. נערה מאורסה ובת איש כהן שזנתה בסקילה. ורבי שמעון אומר: בשרפה. זנתה עם חמיה בסקילה, ורבי שמעון אומר בשרפה.

יב, ב שמעון התימני אומר: מה האגרוף הידוע לעדה ולעדים, אף אבן תהא ידועה לעדה ולעדים, פרט לשאבד האבן. אמר לו רבי עקיבא: אין לי אלא שאבד האבן. ומניין אפלו היתה תלויה אף היא, או מקל בבית דין, ויודעין הדינין שעל שוקו הכהו ועל צפור נפשו הכהו, הרי שדחאו מראש הבירה, ונפל ומת, הבא בירה לבית דין. ואם תאמר, יבאו בית דין ויראו את הבירה שנפלה, אומר אני, יחזרו הבעלים ויכנו אותה, אלא מה עדים נאמנים על כך, אף בדיני נפשות, הכל תלוי בעדים. נתערכה באחרות משערין את הקלה שבהן. אם יש בה כדי להמית - הרי זה חיב. ואם לאו - פטור. נפלה לאור ונשרפה או למים, ונמחית פטור. נתפון להכות זה והכה את זה. רבי יהודה מחיב ורבי שמעון פוטר. ומודה רבי יהודה, שאם נתפון להרוג את הבהמה והרג את האדם, לעובדי כוכבים והרג את ישראל, לנפלים והרג את בן קימא שהן פטור.

יב, ג חיבי מיתות חמורות שנתעברו בחיבי מיתות קלות - ממיתין אותן בקלה שבהן. רבי יוסי אומר: קלה שבמיתות בחנק. וכן היה רבי יהודה אומר: גדון בזיקה הראשונה שבאה אליו. כיצד? הבא על חמותו, והיא אשת איש, היתה חמותו ואחר כך נעשית אשת איש - גדון בשרפה. אשת איש ואחר כך נעשית חמותו - גדון בחנק. עבר עברה שיש בה שתי מיתות - ממיתים אותו בחמורה שבהן. כל חיבי מיתות שבתורה, שאי אתה יכול להמיתו במיתה האמורה בהן, המיתו בכל המיתות, בין קלות בין חמורות, שנאמר (דברים יז, ז): "ובערת הרע מקרבך".

יבד מתרין בו ושותק, מתרין בו והרכין בראשו, מתרין בו פעם ראשונה ושניה, ובשלישית כונסין אותו לכפה. אבא שאול אומר: אף בשלישית מתרין בו, וברביעית כונסין אותו לכפה. ונותנין לו לחם צר ומים לחץ. כיוצא בו, חיבי מלקות שלקו ושנו - מלקין אותן פעם ראשונה ושניה, ובשלישית כונסין אותן לכפה. אבא שאול אומר: אף בשלישית מלקין אותן, וברביעית כונסין אותן לכפה, ומאכילין אותן שעורים עד שפריסם נבקעת.

יבה הוסיפו, הפורק על, והמפר ברית, והמגלה פנים בתורה, וההוגה את השם באותיותיו, שאין לו חלק לעולם הבא. רבי עקיבה אומר: המנענע קולו בשיר השירים בבית המשתה, ועושה אותו כמין זמר - אין לו חלק לעולם הבא. אבא שאול אומר משם רבי עקיבא: הלוחש על המכה ואמר (שמות טו, כו): "כל המחלה" כו' ורוקק - אין לו חלק לעולם הבא. ארבעה מלכים, ירבעם, אחאב, אחז, מנשה אין להם חלק לעולם הבא. רבי אליעזר אומר: מנשה יש לו חלק לעולם הבא, שנאמר (דברי הימים ב לג, יט): "ותפלתו והעתר לו", וכל חטאים ומעילות והמקומות אשר בנה בהם במות, והעמיד האשרה והפסלים לפני הכנעו, הנם כתובים על דברי חוזה - מלמד, שנעתר לו, והביאו לחיי העולם הבא.

מסכת סנהדרין פרק שלשה עשר

יג, א תנא, בני רשעי ישראל - אין להם חלק לעולם הבא, ולא חיין לעולם הבא, שנאמר (מלאכי ג, יט): "כי הנה היום בא בוער כתנור" וגו'; דברי רבן גמליאל. רבי יהושע אומר: באין הן לעולם הבא, ולהלן הוא אומר (תהלים קטז, ו): "שמר פתאים ה'" וגו'. ולהלן הוא אומר (דניאל ד, יא): "גדו אילנא וקצצו ענפוהי ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו". אמר רבן גמליאל: מה אני מקים (מלאכי ג, יט): "אשר לא יעזוב להם שרש וענף". אמר לו: שאין המקום מניח המצות ושירי מצות להם ולאבותיהם

בעולם. דבר אחר, "שרש" - זו נשמה. "וענף" - זה הגוף. וכני רשעי עובדי כוכבים לא חיין ולא נדונין. רבי אליעזר אומר: כל רשעי עובדי כוכבים אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר (תהלים ט, יח): "שובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים"; "שובו רשעים לשאולה" - אלו רשעי ישראל. "כל גוים שכחי אלהים" - אלו רשעי עובדי כוכבים. אמר לו רבי יהושע: אלו אמר הכתוב "שובו רשעים לשאולה כל גוים" ושתק, היה אומר כדבריהם - אלו רשעי ישראל ורשעי עובדי כוכבים, עכשו שאמר הכתוב "שכחי אלהים", הא יש צדיקים בעובדי כוכבים שיש להם חלק לעולם הבא. בית שמאי אומרים: שלשה כמות הן, אחת לחיי העולם הבא ואחת לחרפות לדראון עולם, אחת לחיי עולם - אלו צדיקים גמורים. אחת לחרפות לדראון עולם - אלו רשעים גמורים. שקולים שבהן יורדים לגיהנם ומצפצפים ועולים ומתפרפאים, שנאמר (זכריה יג, ט): "והבאתי את השלישית באש" וגו'. ועליהם אמרה חנה (שמואל א ב, ו): "ה' ממית ומחיה". ובית הלל אומרים: "ורב חסד" (שמות לד, ו) - מטה כלפי חסד, ועליהם הוא אומר (תהלים קטז, א): "אהבתי פי ישמע". ועליהם נאמר כל הפרשה כלה. פושעי ישראל בגופן ופושעי עובדי כוכבים בגופן יורדין לגיהנם ונדונין בה שנים עשר חדש. לאחר שנים עשר חדש, נפשו כלה וגופן נשרף, וגיהנם פולטתן, ונעשין אפר. והרוח זורה אותן ומפזרתן, ונעשית אפר תחת רגלי הצדיקים, שנאמר (מלאכי ג, כא): "ועסותם רשעים כי יהיו אפר" [וגו']. אבל המסורות, והאפיקורסין, והכופרין בתורה, ופורשים מדרכי צבור, ושאין מודים בתחית המתים, וכל מי שחטא והחטיא את הרבים, כגון ירבעם ואחאב, ושתנו חתתם בארץ חיים, ושפשוטו ידיהם בזבול - גיהנם ננעלת בפניהם, ונדונין בה לדורי דורות, שנאמר (ישעיה סו, כד): "ויצאו וראו בפיגרי האנשים" וגו' - שאלו

כְּלָה וְהֵם אֵינָם כְּלִים, שְׁנֹאֲמַר (תְּהִלִּים מֵט, טו): "וְצִוְרָם לְבָלוֹת שְׂאוֹל". וּמִי גֵרָם לָהֶם? שְׁפָשְׁטוּ יְדֵיהֶם בְּזָבוּל, שְׁנֹאֲמַר (שָׁם): "מְזָבוּל לוֹ". וְאֵין זָבוּל אֶלָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁנֹאֲמַר (מְלָכִים-א ח, יג): "בְּנֵה בְּנֵינִי בֵּית זָבוּל לָךְ". דּוֹר הַמִּבּוּל אֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ז, כג): "וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם וְגו' הַשָּׁמַיִם" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיִּמְחֹר מִן הָאָרֶץ" - לְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָא אוֹמֵר: "וַיֹּאמֶר ה' לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם" (בְּרֵאשִׁית ו, ג) - לֹא יִדּוֹן וְלֹא רוּחִי בְּהֵן לְעוֹלָם. דְּבַר אַחֵר: "וַיֹּאמֶר ה' לֹא יִדּוֹן"; אֲמַר הַמֶּקוּם: אֵינִי מַחְזִיר רוּחִי לְנִדְנָה. רַבִּי מְנַחֵם בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: "לֹא יְדוֹן" - אֲמַר הַמֶּקוּם, אֵינִי דִּנֵּן, בְּשַׁעָה שְׁאֵנִי מִשְׁלֵם שְׂכָר לְצַדִּיקִים, אֲבָל רוּחָן שֶׁל רְשָׁעִים קָשָׁה לָהֶם יוֹתֵר מִן הַכֹּל, שְׁנֹאֲמַר (יְשַׁעְיָה לֵג, יא): "רוּחְכֶם אֲשֶׁ תֵאֱכָלְכֶם". דּוֹר הַמִּגְדָּל אֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינָן חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יא, ח): "וַיּוֹפֵץ ה' אוֹתָם מִשָּׁם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיִּחְדְּלוּ לְבָנוֹת" - לְעוֹלָם הַבָּא. אֲנָשֵׁי סְדוּם אֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינָן חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יג, יג): "וְאֲנָשֵׁי סְדוּם רְעִים וְחַטָּאִים" וְגו' - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "לֵה' מָאד" - לְעוֹלָם הַבָּא. דְּבַר אַחֵר: "רְעִים" - אִישׁ עַל חֲבֵרוֹ. "וְחַטָּאִים" - בְּגִלּוּי עֲרִיוֹת. "לֵה'" - בְּעִבּוּדָה זָרָה. "מָאד" - בְּשִׁפְיוֹנוֹת דְּמִים. מְרַגְלִים אֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין בָּאִים לְאָרֶץ, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר יד, כג): "וְכָל מִנְאֲצֵי לֹא יִרְאוּהָ". קִרְח וְעֵדְתוֹ אֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר טז, לג): "וַחֲכַס עֲלִיהֶם הָאָרֶץ" וְגו' - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהָל" - לְעוֹלָם הַבָּא; דְּבַרִּי רַבִּי עֲקִיבָה. רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָא אוֹמֵר: בָּאֵין הֵן, וְעֲלִיהֶן הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים קיט, קעו): "תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אֹבֵד" וְגו'. נֶאֱמַר כָּאֵן אֲבָדָה, וְנֶאֱמַר לְהֵלֵן אֲבָדָה, מַה אֲבָדָה הָאֲמוּרָה לְהֵלֵן - אֲבָדָה מִתְבַּקְּשֶׁת, אֶף אֲבָדָה הָאֲמוּרָה כָּאֵן - אֲבָדָה מִתְבַּקְּשֶׁת. דּוֹר הַמִּדְבָּר אֵין לָהֶם

חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר יד, לה): "בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְמוּ" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וְשָׁם יָמוּתוּ" לְעוֹלָם הַבָּא. וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים צה, יא): "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי" וְגו'; דְּבַרִּי רַבִּי עֲקִיבָה. רַבִּי אֶלְיעִזֵּר אוֹמֵר: בָּאֵין הֵן, וְעֲלִיהֶם הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים נ, ה): "אֲסַפּוּ לִי חֲסִידֵי" וְגו'. מַה תִּלְמוּד לּוֹמֵר "בְּאִפִּי" בְּאִפִּי נִשְׁבַּעְתִּי, וְחוּזֵר אֲנִי בִי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֵּן קִרְחָה אוֹמֵר: לֹא נֶאֱמְרוּ דְּבָרִים אֵלוֹ אֶלָּא כְּלַפִּי דוֹרוֹת. "אֲסַפּוּ לִי חֲסִידֵי", עַל שׁוֹם שַׁעֲשׂוּ לִי גְמִילוֹת חֶסֶד. "כּוֹרְתֵי בְרִיתִי" - עַל שׁוֹם שׁוֹם שְׁנִכְרְתוּ עַל יְדֵי. "עֲלֵי זִבְח" - עַל שׁוֹם שַׁעֲלֵנו אוֹתִי, וְנִזְכְּחוּ עַל יְדֵי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן נִנְס אוֹמֵר: בָּאֵין הֵן, וְעֲלִיהֶן הוּא אוֹמֵר (יְשַׁעְיָה נא): "וּפְדוּנֵי ה' יִשׁוּבוּן" וְגו'. עֲשֶׂרֶת הַשְּׂבָטִים אֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינָן חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים כט): "וַיִּתְשֵׁם ה' מֵעַל אֲדָמְתָם בְּאֶף וּבַחֲמָה וּבְקַצֵּף גְּדוֹל" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיִּשְׁלִיכֶם אֶל אָרֶץ אַחֲרָת" - לְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן נִנְס מִשָּׁם רַבִּי יְהוּדָה אִישׁ כֶּפֶר אִיכּוּס: "כִּיּוֹם הַזֶּה" - אִם מַעֲשִׂיהֶם כִּיּוֹם הַזֶּה, אֵינָן בָּאֵין, אִם לֹא בָּאֵין הֵן. וְרַבּוּתֵינוּ אֲמָרוּ: אֵלוֹ וְאֵלוֹ יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (יְשַׁעְיָה כז, יג): "וְהָיָה כִּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל וְכָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר" וְגו'. "אֲשׁוּר" - אֵלוֹ עֲשֶׂרֶת הַשְּׂבָטִים. "וְהַנְּדָחִים בְּאָרֶץ מִצְרַיִם" - אֵלוֹ דּוֹר הַמִּדְבָּר. אֵלוֹ וְאֵלוֹ "וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לֵה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם".

מִסַּכַּת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק אַרְבַּעָה עֶשֶׂר

יד, עִיר הַנְּדָחַת לֹא הֵיְתָה וְלֹא עֵתִידָה לְהֵיוֹת, וְלֹא נִכְתְּבָה אֶלָּא לּוֹמֵר דַּרְשׁ וְטוֹל שְׂכָר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר רַבִּי אֶלְעִזֵּר אוֹמֵר: אֵין עוֹשִׂין שְׁלוֹשׁ עִירוֹת הַנְּדָחוֹת בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲבָל עוֹשִׂין אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶף שְׁתַּיִם לֹא יַעֲשׂוּ, אֶלָּא אַחַת בִּיהוּדָה, וְאַחַת בְּגִלְגַּל, וּבִסְמוּדָה לְסַפֵּר אֶפְלוֹ אַחַת לֹא יַעֲשׂוּ, כְּדִי שְׁלֹא יִפּוּצוּ נְכָרִים וַיִּחְרִיבוּ אֶת אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהוּא קוֹל - וּבִיזְתָן וְהָעִיר מִתְרַת. כְּשֶׁהֵן בְּסִיף - וּבִיזְתָן וְהָעִיר מִתְרַת. אִם שְׁהוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם - הֵן

הכתוב: ישלפו! המטה את חברו מדרך חיים לדרך מות, על אחת כמה וכמה שיהא בשרפה.

ידב, קדשי מזבח ימותו וקדשי בדיק הבית יפדו. רבי שמעון אומר: "בהמתה" - פרט לבכורות ולמעשר. "שללה" - פרט לקסף הקדשות ולקסף מעשר שני, מחבר לקרקע - בין כף ובין כף מתר, שנאמר "תקבץ" - פרט למחברים. בעיר אחרת בין כף ובין כף - אסור. ההורג את האדם, והשורף את הכסות, והמעקר את הבהמה. רבי מאיר אומר: את שדרכו לשפוך - ישפך. את שדרכו לשרף - ישרף. לעקר - יעקר. אין ממתין אותן, ולא דוקרין, לא בחצים ולא ברמחים, ולא בראשו של חרב אלא בפיה, שנאמר (דברים יג, טז): "לפי חרב". "והיתה תל עולם לא תבנה עוד" - לא תעשה אפלו גנות ופרדסים. "והיתה" - תלמוד לומר "עולם", שכבר היתה בימי יהושע. רבי יוסי ורבי יהושע בן קרח אומרים: הרי הוא אומר (יהושע ו, כו): "ארו האיש [לפני ה'] אשר יקום ויבנה את העיר הזאת את יריחו, וכי אין אנו יודעין שיריחו שמה? אלא שלא יבנה אותה ויקרא את שמה כעיר אחרת, שלא יבנה עיר אחרת ויקרא את שמה יריחו. "בבכורו יספנה", וכן הוא אומר (מלכים א טז, לד): "בבמיו בנה חיאל בית האלי את יריחו". והלא חיאל משל יהושפט ויריחו משל בנימין! ולמה נתלה באחאב? מלמד שתולין חובה בחיב. פיוצא בו (שופטים יח, ל): "ויהונתן בן גרשום בן מנשה". וכי בן מנשה היה? והלא בן משה היה! ולמה נתלה דבר במנשה? מלמד שתולין חובה בחיב. (מלכים א טז, לד): "באבירם בכורו יסדה ובשגוב צעירו הציב דלתיה"; באבירם בכורו לא היה לו ממה שילמד, שגוב - רשע! היה לו ממה שילמד, הן בקשו לרבות את ממונם, מנין שנשתלחה בהן מארה והיו מתמעטין והולכין? תלמוד לומר (שם): "כדבר ה' אשר דבר ביד יהושע בן נון". רבי שמעון בן אלעזר אומר:

בסיף ובזיתן והעיר אסורה. לא שהו שלשים יום - הן בסיף ובזיתן והעיר מתרת. לעולם מדיח בסקילה ובזיתן והעיר אסורה. הדיחיה נשים ולא אנשים, קטנים ולא גדולים, יכול תהא עיר הנדחת? תלמוד לומר (דברים יג, יד): "את ישבי עירם" - אחר יושבי עירם מהלך הדבר, ואין הדבר מהלך אחר כל אלו, יכול אפלו נתכנסו לתוכה גרים ועבדים משחררין תהא נעשית עיר הנדחת? תלמוד לומר (שם): "את ישבי עירם" - אחר יושבי עירם מהלך הדבר, ואין הדבר מהלך אחר כל אלו. קטני בני אנשי עיר הנדחת שהדחו עמה - אין נהרגין. רבי אליעזר אומר: נהרגין. אומר ליה רבי עקיבה: מה אני מקים (שם יג, יח): "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך", אם לרחם על הגדולים, הרי כבר נאמר (שם יג, טז): "הכה תכה", אם לרחם על בהמתן, הרי כבר נאמר (שם): "ואת בהמתה לפי חרב", מה אני מקים "ונתן לך רחמים"? אלו קטנים שבתוכה. רבי אליעזר אומר: אף גדולים אין נהרגין, אלא על פי עדים והתראה, מה אני מקים "ונתן לך רחמים" וגו', שמא יאמרו בית דין, הרי אנו עושין עיר הנדחת, ולמחר יהו אחיהן וקרוביהם קושרים שנאה בלבם עלינו, אלא כף אמר המקום, הרי אני ממלא אותן רחמים ומטיל אני אהבתי בלבם, כלומר, שאין בלבנו עליכם, דין אמת ננתם! ולא מתאבלין אלא אוננים, שאין אנינות אלא בלב. נכסים של צדיקים - שבתוכה אובדין, ושפחוצה לה פלטים. ושל רשעים - בין מתוכה ובין מחוצה לה אובדין. רבי אליעזר אומר: מוכיח בדבר, לוט שלא היה בסדום אלא מפני נכסיו, אף הוא יצא וידיו על ראשו, שנאמר (בראשית יט, כב): "מהר המלט שמה" - דיך שתמלט את נפשך. אמר רבי שמעון: מפני מה אמרו נכסי צדיקים שבתוכה אובדין? מפני שגרמו לצדיקים לדור בין הרשעים. והרי דברים קל וחמר! ומה אם נכסים שאינם, לא רואין, ולא שומעין, ולא מדברים, על שגרמו לצדיקים לדור בין הרשעים - אמר

מפני שהוא קנס, וכל דבר שהוא קנס - אין משלים על פי עצמו. העדים שאמרו: "מעידים אנו באיש פלוני שלוח מפלוני אסף זה, ביום פלוני, במקום פלוני". ובאו אחרים ואמרו להן: היאך אתם מעידים שהרי המלוה או הלוח היה עמנו אותו היום במקום פלוני - אין אלו זוממין, אבל עדותן בטלה. אבל אמרו להם: "היאך אתם מעידין שהרי אתם הייתם עמנו היום במקום פלוני" - הרי אלו זוממין ומשלמין על פיהם:

אב, היו חותמים על השטר באחד בניסן בשמיטה, ובאו אחרים ואמרו להם: "היאך אתם חתומין על השטר זה?" שהרי אתם הייתם עמנו היום במקום פלוני - עדותן כשרה, והשטר כשר. שאני אומר, שמא איתר זמנו של שטר וכתבו. שטר שזמנו בשבת או בעשרה בתשרי, רבי יהודה מכשיר ורבי יוסי פוסל. אמר לו רבי יהודה: מעשה שבא לפניך והכשרת. אמר לו רבי יוסי: אני לא הכשרתי, ואם הכשרתי - הכשרתי:

אג, העדים שאמרו: "מעידין אנו באיש פלוני שסמא את עין עבדו ואחר כך הפיל את שינו, שכן הרב אומר" ואחר כך נמצאו זוממין - משלמין לעבד. "הפיל את שינו ואחר כך סמא את עינו, שכן העבדים אומרים" ונמצאו זוממין - משלמין לרב. סמא שתיהן כאחת והפיל שינו כאחת, ובאו אחרים ואמרו: לא כי אלא שתיהן זו אחר זו, ונמצאו זוממין - משלמין לעבד. סמא שתיהן זו אחר זו, והפיל שתיהן זו אחר זו, ובאו אחרים ואמרו: "לא כי, אלא שתיהן כאחת" ונמצאו זוממין - משלמין דמי עבד הסומא לרב. סמא את עין עבדו והרי הוא תחתיו ומשמשו ונמצאו זוממין - משלמין דמי עבד הסומא לרב:

אד, העדים שאמרו: "מעידין אנו באיש פלוני שגרש את אשתו ולא נתן לה כתובתה שכן האשה אמרה", ונמצאו זוממין - משלמין דמי כתובתה לאיש. "גרש את

לא אותה בנה אלא אחרת בנה. ומשנבנתה - התרה לישוב בה. וכן הוא אומר (מלכים ב ב, ה): "ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו אל אלישע", שמא יאמרו בית דין, הרי אנו עושין עיר הנדחת, ומחריבין את ארץ ישראל, אלא כשם ששמחה לפני המקום בקיומן של צדיקים, כך שמחה לפני המקום באבדם של רשעים, שנאמר (משלי יא, י): "באבד רשעים נה" עיר הנדחת ויושביה, שיריה ופרותיה, בימס ומה שעליה, מרקוליס ומה שעליו, וכל דבר שחל עליו אסור עבודה זרה - כלל אסורין בהנאה.

ידג, זקן ממרא שהורה ועשה, הורה ולא עשה - פטור. הורה על מנת לעשות, אף על פי שלא עשה - חיב.

ידד, המנבא לעקור דבר מדברי תורה - חיב. רבי שמעון אומר: אם נתבבא לקים מקצת ולבטל מקצת - פטור. ובעבודה זרה, קימה היום ובטלה למחר - חיב. המתבבא מה שלא שמע, כצדקיה בן כנענה, ושלא נאמר לו - כחנניה בן עזור, שהיה שומע דברים מפי ירמיהו הנביא, שהיה מתבבא בשוק העליון, וחוזר ומתבבא בשוק התחתון. הכובש את נבואתו - כיונה בן אמתי, והמותר על דברי נביא - כחברו של מיכה. ונביא שעובר על דברי עצמו - כעזר. והמשנה את נבואתו, זר וטבול יום, ומחסר בגדים ומחסר כפורים, ושלא רחוק ידיים ורגלים, ופרועי ראש ושתווי יין שמששו - כלן במיתה. ובמה היא מיתתן? בידי שמים! וכל הזוממין והבועלים - מקדימין לאותה המיתה, אם לסקילה - סקילה, אם לשרפה - שרפה. במה דברים אמורים? שהוא פיוצא בהן באותה מיתה, פיוצא בהן בסקילה הוא והן בסקילה, פיוצא בהן בשרפה הוא והן בשרפה, פיוצא בהן בחנק הוא בשרפה והן בחנק.

מסכת מכות פ"ק ראשון

אא, עד זומם - אין נמכר בזממו. רבי עקיבא אומר: אף אין משלים על פי עצמו

אשתו ונתן לה כתבתה שכן האיש אומר; ונמצאו זוממין - משלמין דמי כתבה לאשה. גרש את אשתו ולא נתן לה כתבתה, והרי היא תחתיו ומשמשותו" ונמצאו זוממין - אין אומרין ישלמו לה כתבתה, אלא טובת הנאת כתבה. וכי מה היא טובת הנאת כתבה? אין אומרין כמה אדם רוצה ליתן בכתבתה של זו, שאם תמות בחיי בעלה - בעלה יורשה, לאחר מיתת בעלה - יורשת כתבתה, ואין יורשין אותה, לפיכך הן משלמים:

א,ה העדים שאמרו: "מעידים אנו באיש פלוני שגנב חלבו של חבירו ולא אכלו, גנב נבלתו של חבירו ולא אכלה" ונמצאו זוממין - לוקין ומשלמין, שעל מנת פן העידוהו על מנת שילקה וישלם. גנב חלבו של חבירו ואכלו. גנב נבלתו של חבירו ואכלה - הרי זה לוקה וחייב בתשלומין, שבעסקי ממון הוא אומר (שמות כ): "לא תענה ברעך עד שקר". ושבעסקי מכות הוא אומר (דברים יט, יט): "ועשיתם לו כאשר זמם לעשות"; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים (שם כה, ב): "כדי רשעתו". מת - אינו משלם. לוקה - אינו משלם. מודים חכמים לרבי מאיר שאם העידוהו שהוא בן גרושה או בן חלוצה נתין ומזר - שהם לוקין את הארבעים:

א,ו מאימתי זוממין חייבין לשלם? משתתפרש עדותן בבית דין. נמצא חייב לו מן הדין - לפיכך הוא משלם שנים. נמצא אחד מהם קרוב או פסול - עדותן בטלה. ומניין אפלו מאה? תלמוד לומר עדים: מעידים [אנן] באיש פלוני שהרג את הנפש, ובאו אחרים והזימום - הנדון פטור. כת הראשונה חייבת ובאו אחרים והזימום - הנדון חייב. כת הראשונה פטורה וכת השנייה חייבת, כת אחת נכנסת וכת אחת יוצאה, אפלו הם מאה - כלן פטורין. רבי יהודה אומר: אססטית היא זו, ואין נהרגת אלא כת הראשונה בלבד. אמר רבי יוסי כמה דברים אמורים? בדיני נפשות, אבל

בדיני ממונות - תתקיים עדות בשאר. ורבי אומר: אף בדיני ממונות כן, והוא לא שיש להן קרוב או פסול - תתקיים עדות בשאר עדים. ורבי דוסתאי בן יהודה אומר: עדים זוממין שפאו אחרים והזימום - זוממיהן פטורים. עד זומם פסול מכל עדיות שבתורה; דברי רבי יהודה. אמר רבי יוסי: כמה דברים אמורים? בזמן שהזום לעדות נפשות, אבל לא הזום אלא לעדות ממון - אין פסול אלא לאותו העדות בלבד:

מסכת מכות פרק שני

ב,א שלש ערים הפריש משה בעבר הירדן. וכשבאו לארץ - הפרישו עוד שלש. ואף-על-פי-כן, לא היו אלו ואלו קולטות, עד שכבשו וחלקו. משכבשו וחלקו - נתחייבה הארץ במעשר ובשביעית, והיו אלו ואלו קולטות:

ב,ב שלש ערים הפריש יהושע בארץ כנען. והיו מכוונות כנגד שלש שבעבר הירדן כשתי שורות שבכרם. חברון ביהודה - כנגד בצר במדבר. שכם בהר אפרים - כנגד רמות בגלעד. קדש בגליל - כנגד גולן בבשן. ואף על פי שהפריש שכם בהר אפרים, לא הייתה קולטת. הפריש קרית יערים תחתיה, עד שכבשו את שכם. ואף על פי שהפרישו קדש בגליל לא הייתה קולטת. הפריש גמלא תחתיה, עד שכבשו את קדש.

"ושלשת" - שיהיו משלשות, שיהא מחברון לדרום - כמחברון לשכם, ומחברון לשכם - כמשכם לקדש.

נפלה אחת מהן - בונין אותה במקומה. ומניין אף במקום אחר? תלמוד לומר: "שש ערים", באותו השבט. ומניין אף בשבט אחר? תלמוד לומר: "תהיינה" - שיהיו מכוונות וקולטות כראשונות.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: כותבין: "מקלט מקלט" על פרשת דרכים כדי שיהא רואה וגולה לערי מקלט. מוסרין לו שני תלמידי חכמים, שמא יהרג בדרך. וידברו

תוספתא

השלים

(שם): "ורצח גואל הדם את הרצח". "אין לו דם", ככל אדם.

ורצח שגלה לעיר מקלט, ורצו אנשי העיר לכבדו - יאמר להם: "ורצח אני". לא יאמר את הדבר וישנה, שנאמר: "וזה דבר הרוצח" - אין לה אלא דבר הראשון. ההורג באותה העיר - גולה משכונה לשכונה. ובן לוי - גולה מעיר לעיר. רבי אומר: אומר אני, שתהא מחצית העיר לו כעיר שלמה:

בג, עירות הללו - אין בונין אותן אלא במקום שיש בו מים. אין להם מים - כורין להם מים. אין בונין אותן אלא במקום שיש שוק. אין להן שוק - עושין להם שוק. אין בונין אותן אלא במקום שיש אוכלוסין. נתמעטו אוכלוסין - מביאין אחרים ומושיבין תחתיהם. נתמעטו דיוריהן - מוסיף עליהן כהנים לזים וישראלים. אין עושין אותן בדין ויצירה; דברי רבי נחמיה. וחכמים מתירין. אין מפשילין בתוכם חבלים, ואין עושין בתוכם כלי זכוכית, שלא להרגיל רגל גואל הדם לשם.

שלוש ערים הפריש משה בעבר הירדן. ומשבאו לארץ - הפרישו עוד שלש אחרות, ולעתיד לבא - מפרישין עוד שלש על שלש שלש, הרי תשע. רבי נהוראי אומר: "שלוש על שלש" - הרי שש. "עוד שלש" - הרי שתיים עשרה. "האלה" - הרי חמש עשרה:

והוא לא שנא לו מתמל שלשם: (ה) ואשר יבא את רעהו בעיר לחטב עצים ונדהה ידו בנרון לכתת העץ ונשל הכרזל מן העץ ומצא את רעהו ומת הוא יגוס אל אחת הערים האלה וחי: (ו) פן ירדף גאל הדם אחרי הרצח כי יחם לכבו והשיגו כי ירבה הדרך והפחו נפש ולו אין משפט מות כי לא שנא הוא לו מתמול שלשום: (ז) על פן אנכי מצוה לאמר שלש ערים תבדיל לה: (ח) ואם

אליו אל תנהוג באיש הזה מנהג שופכי דמים, כי בשנגה בא מעשה לידו. רבי מאיר אומר: הוא מדבר על ידי עצמו, שנאמר (דברים יט, ד): "וזה דבר הרצח". אמרו לו: הרבה שליחות עושה. רבי שמעון אומר: משוח מלחמה - אין מחזיר את הרוצח. אפילו הוא נזיר - אין הוא יוצא משם לעולם, אלא מגלח כל שערו ומשלח תחת הדוד. רבי אליעזר בן יעקב אומר: מה תלמוד לומר (במדבר לה, ו): "שמה שמה" שלש פעמים? שם תהא דירתו, שם תהא מיתתו, שם תהא קבורתו.

ובונים לו בית ויושב בתוכו, שנאמר (שם): "וישב" - בה ולא בתחומה. מצאו גואל הדם בתחומה של עיר - הרי הוא כאחד מכל האדם, וחיב על מכתו ועל קללתו, וחיב על נזקו, בין איש ובין אשה. וההורגו במזיד - נהרג. בשוגג - גולה לעיר מקלט. רבי יוסי אומר: לעולם אין נהרגים עד שיעמוד לפני הדינין, שנאמר (שם לה, יב): "ולא ימות הרצח עד עמדו" וגו'.

רבי עקיבא אומר: ראוהו בית דין שהרג - הרי זה אינו גולה. ראוהו בית דין גדול שהרג - אין ממיתים אותו מיד, אלא מושיבין דינים אחרים ומעידים בפניהם, שנאמר: "ולא ימות הרצח עד עמדו" וגו'. אומר, ברצח שיצא חוץ לתחום מחוץ לגבול עיר מקלטו - הכתוב מדבר, שנאמר

1 זו לשון המקרא (דברים יט): (א) פי יכרית ה' אלהיך את הגוים אשר ה' אלהיך נתן לה את ארצם וירשתם וישבת בעריהם ובכתייהם: (ב) שלוש ערים תבדיל לה בתוך ארצה אשר ה' אלהיך נתן לה לרשתה: (ג) תכין לה הדרך ושלשת את גבול ארצה אשר ינהיך ה' אלהיך ויהיה לנים שמה כל רצח: (ד) וזה דבר הרצח אשר יגוס שמה וחי אשר יפה את רעהו בבלי דעת

אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְלִלְכֹת
בְּדַרְכָיו כָּל הַיָּמִים וְיִסְפָּת לְךָ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים עַל
הַשְּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה:

יְרַחֵב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם
וְנָתַן לְךָ אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר לְתֵת לְאַבְרָהָם:
(ט) כִּי תִשְׁמֹר אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הַזֹּאת לַעֲשׂוֹתָהּ אֲשֶׁר

בשורה טובה!

די שטארק אויפגעכאפטע ווענטליכע קונטרס

עצתו אמונה

איז שוין יעצט
דא צו
באקומען
אפגעשיקט

יעדע
וואך
צו אייער
טיר
אויף די
פאסט

פאר די ביליגע
פרייה פון בלוז

\$2.99

מער וואך

הערליכע
בריוו, שאלות
ותשובות אין
אלע אקטועלע
נושאים אין טאג
טעגליכן לעבן,
געשריבן דורכן
ראש ישיבה
הרה"ג ר'
זיאל ראטה
שליט"א

צו סובסקרייבן קענט איר רופן אדער שיקן א טעקסט

718.387.2691

קור
הדפסה
היכל
הקודש

אדער שיקט א אימעיל צו: subscription@kerenhadfusa.org

פילע אידן זענען שוין אויפגעראכטן
געווארן פון די געשמאקע בריוו,
מול מיט עצות און חיזוק פאר יעדן
מראבלעם, זייט אויך פון די גליקליכע!

<p>29</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יג 13</p>	<p>עלות השחר _____ 7:00 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:21 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:09 שקיעה _____ 4:29 בבלי: פסחים ח • ירושלמי: חגיגה יח • תוספתא: סנהדרין יג נ"ך: דברי הימים א יד-טו • רמב"ם: ערובין ה</p>
<p>30</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יד 14</p>	<p>עלות השחר _____ 7:01 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:22 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:09 שקיעה _____ 4:29 בבלי: פסחים ט • ירושלמי: חגיגה יט • תוספתא: סנהדרין יא נ"ך: דברי הימים א טז-יז • רמב"ם: ערובין ו</p>
<p>1</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>טו 15</p>	<p>עלות השחר _____ 7:02 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:23 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:10 שקיעה _____ 4:29 בבלי: פסחים י • ירושלמי: חגיגה כ • תוספתא: סנהדרין יב נ"ך: דברי הימים א יח-יט • רמב"ם: ערובין ז</p>
<p>2</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>טז 16</p>	<p>עלות השחר _____ 7:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:23 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:11 שקיעה _____ 4:28 בבלי: פסחים יא • ירושלמי: חגיגה כא • תוספתא: סנהדרין יג נ"ך: דברי הימים א כ-כא • רמב"ם: ערובין ח</p>
<p>3</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>יז 17</p>	<p>עלות השחר _____ 7:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:24 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:11 שקיעה _____ 4:28 בבלי: פסחים יב • ירושלמי: חגיגה כב • תוספתא: סנהדרין יד נ"ך: דברי הימים א כב-כג • רמב"ם: שביתת עשור א</p>
<p>4</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יח 18</p>	<p>עלות השחר _____ 7:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:25 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:12 שקיעה _____ 4:28 בבלי: פסחים יג • ירושלמי: מועד קטן א • תוספתא: מכות א נ"ך: דברי הימים א כד-כה • רמב"ם: שביתת עשור ב</p>
<p>5</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יט 19</p>	<p>וישלה. מתחילין ותן טל ומטר, מוצש"ק עלות השחר _____ 7:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:25 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:12 שקיעה _____ 4:28 בבלי: פסחים יד • ירושלמי: מועד קטן ב • תוספתא: מכות ב נ"ך: דברי הימים א כו-כז • רמב"ם: שביתת עשור ג</p>

Candle Lighting 4:11 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 5:41 זמן מוצש"ק

דוֹרְךָ דַעַם וְזֹאֵס אַ אִיד אִיז מְקַיִים מְצוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, וְזַעַט עַר אָנְהוּיֵבֶן צוֹ גַעְדַּנְקֶען און מָעַר נִישְׁט פֿאַרְגַּעסן.

(סְפָר הַמִּדְרוֹת אוֹת זְכָרְיָה סִימָן ו')